

godina IX. / br. 33 / rijeka / prosinac 2013. / besplatni primjerak

zeleno i psjavo

magazin primorsko-goranske županije

Jezero

dragocjeni rezervat na otoku Krku

Republika Hrvatska

Primorsko-goranska
županija

Adamićeva 10, 51000 Rijeka
T: ++385 51 351-600 F: ++385 51 212-948
info@pgz.hr • www.pgz.hr

Župan:

Zlatko Komadina

Zamjenici župana:

Marina Medarić

Marko Boras Mandić

Petar Mamula

Predsjednik Županijske skupštine:

Erik Fabijanić

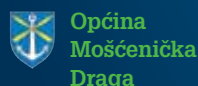
Najviše stanovnika
Grad Rijeka
128.735

Općina Matulji
Trg M. Tita 11,
51211 Matulji
T: ++385 51 274 114
F: ++385 51 401 469
E: opcina.matulji@ri.htnet.hr
www.matulji.hr
Načelnik:
Mario Čiković
Predsjednik Vijeća:
Slobodan Juračić

Grad Opatija
Maršala Tita 3,
51410 Opatija
T: ++385 51 680 123
F: ++385 51 701 313
E: opatija@opatija.hr
www.opatija.hr
Gradonačelnik:
Ivo Dujmić
Predsjednik Vijeća:
Prof. dr. sc. Viktor Peršić, dr. med.

Općina Mošćenička Draga
Trg slobode 7, 51417
Mošćenička Draga
T: ++385 51 737 536
F: ++385 51 737 621
E: mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr
www.moscenicka-draga.hr
Načelnik: Ratko Salamon
Predsjednica Vijeća:
Magda Mandić

Grad Cres
Creskog statuta 15,
51557 Cres
T: ++385 51 661 950, 661 954
F: ++385 51 571 331
E: grad@cres.hr
www.cres.hr
Gradonačelnik:
Kristijan Jurjako
Predsjednik Vijeća:
Marčelo Damijančević

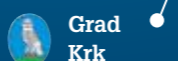
Grad Mali Lošinj
Riva lošinjskih kapetana 7,
51550 Mali Lošinj
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
E: gradonacelnik@mali-losinj.hr
tajnik@mali-losinj.hr
www.mali-losinj.hr
Gradonačelnik:
Gari Cappelli
Predsjednik Vijeća:
Anto Nedić

Grad Rab
Trg Municipium Arba 2,
51280 Rab
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
E: tajnica@grad-rab.hr
www.rab.hr
Gradonačelnica:
Rosanda Krstinić - Guščić
Predsjednik Vijeća:
Željko Peran

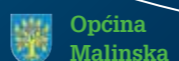
Općina Lopar
Lopar bb,
51281 Lopar
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
E: tajnik@opcina.lopar.hr
www.opcina-lopar.hr
Načelnik:
Alen Andreškić
Predsjednik Vijeća:
Damir Paparić, prof.

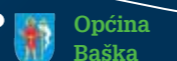
Grad Krk
Trg bana J. Jelačića 2,
51500 Krk
T: ++385 51 401-111
F: ++385 51 221 126
E: grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr
Gradonačelnik:
Darijo Vasilčić
Predsjednik Vijeća:
Josip Staničić

Općina Punat
Novi put 2, 51521 Punat
T: ++385 51 854 140
F: ++385 51 854 840
E: opcina-punat@ri.t-com.hr
www.opcina-punat.hr
Načelnik:
Marinko Žić
Predsjednik Vijeća:
Goran Gržanić

Općina Malinska - Dubašnica
Lina Bolmarčića 22,
51511 Malinska
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
E: info@malinska.hr
www.malinska.hr
Načelnik:
Anton Robert Kraljić
Predsjednik Vijeća:
Zdenko Cerović

Općina Baška
Palada 88 51523, Baška
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
E: opcina-baska@ri.t-com.hr
www.baska.hr
Načelnik:
Toni Juranić
Predsjednik Vijeća:
Ivica Juničić

Općina Vrbnik
Trg Škujica 7, 51516 Vrbnik
T: ++385 51 857 310
F: ++385 51 857 099
E: opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
www.opcina-vrbnik.hr
Načelnica:
Marija Dujmović-Pavan
Predsjednik Vijeća:
Slavko Zahija

Općina Dobrinj
Dobrinj 103, 51514 Dobrinj
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 848 141
E: opcina-dobrinj@ri.t-com.hr
www.dobrinj.hr
Načelnik:
Neven Komadina
Predsjednik Vijeća:
Zoran Kirinčić

Općina Omišalj
Prikešte 13, 51513 Omišalj
T: ++385 51 661 970
F: ++385 51 661 980
E: opcina@omisalj.hr
www.omisalj.hr
Načelnica:
Mirela Ahmetović
Predsjednik Vijeća:
Krešimir Kraljić

Opći podaci
Ukupno stanovništvo
296.123

Najviše stanovnika
Grad Rijeka
128.735
Općina Viškovo
14.495

Najmanje stanovnika
Općina Brod Moravice
865

Gradova
14

Općina
22

Naselja
510

Naselja bez stanovnika
42

Naselja s 1 stanovnikom
14

Infrastruktura
Ceste
3.490 km
Željeznice
135,5 km

Luke
86
Zračne luke
4

Općina Viškovo
Vozišće 3, 51216 Viškovo
T: ++385 51 503 770, 503 772
F: ++385 51 257 521
E: nacelnik@opcina-viskovo.hr
www.opcina-viskovo.hr
Načelnica: Sanja Udović
Predsjednica Vijeća:
Jagoda Dabo

Općina Klana
Klana 33, 51217 Klana
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
E: opcinakl@globalnet.hr
www.klana.hr
Načelnik:
Matija Laginja
Predsjednik Vijeća:
Slavko Gauš

Grad Kastav
Zakona kastafskega 3,
51215 Kastav
T: ++385 51 691 452
F: ++385 51 691 454
E: grad-kastav@ri.t-com.hr
www.kastav.hr
Gradonačelnik:
Ivica Lukanović
Predsjednik Vijeća:
Dalbor Čiković

Općina Jelenje
Dražičkih boraca 64,
51218 Jelenje
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
E: opcina.jelenje@ri.t-com.hr
www.jelenje.hr
Načelnik:
Ervin Radetić
Predsjednik Vijeća:
Nikica Maravić

Općina Čavle
Čavle 206, 51219 Čavle
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
E: opcina@cavle.hr
www.cavle.hr
Načelnik:
Željko Lambaša
Predsjednik Vijeća: Marko Sobotinčić

Grad Delnice
Trg 138. brigade HV 4,
51300 Delnice
T: ++385 51 812 055
F: ++385 51 812 037
E: gradonacelnik@delnice.hr
www.delnice.hr
Gradonačelnik:
Ivica Knežević
Predsjednica Vijeća:
Nada Glad

Općina Brod Moravice
Stjepana Radića 1,
51312 Brod Moravice
T: ++385 51 817 180
F: ++385 51 817 002
E: opcina@brodmoravice.hr
www.brodmoravice.hr
Načelnik:
Dragutin Cmković
Predsjednik Vijeća:
Branimir Svetličić

Općina Ravna Gora
I.G. Kovačića 177, 51314
Ravna Gora
T: ++385 51 829 450
F: ++385 51 829 460
E: opcina-ravna-gora@ri.t-com.hr
www.ravnagora.hr
Načelnik:
Anđelko Florijan
Predsjednica Vijeća:
Loren Korenc

Općina Lokve
Šet.Golubinjak 6,
51316 Lokve
T: ++385 51 831 336
F: ++385 51 508 077
E: opcina-lokve@ri.t-com.hr
www.lokve.hr
Načelnik:
Toni Štrmac
Predsjednica Vijeća:
Gordana Božić

Općina Mrkopalj
Stari kraj 3, 51315 Mrkopalj
T: ++385 51 833 131
F: ++385 51 833 101
E: opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr
www.mrkopalj.hr
Načelnik:
Ivica Padavić
Predsjednik Vijeća:
Miljenko Kauzlarić

Najviše naselje
Begovo Razdolje
- 1.060 m.n.v.

Najviši planinski vrh
Kula - Bjelolasica
- 1.534 m.n.v.

Površina kopna
3.588 km²

Dužina morske obale
1.065 km

Najveći otoci
Cres i Krk
0.578 ha

Najmanji otok
Boljkovac (Rab)
0,11 ha

Općina Fužine
Dr. Franje Račkog 19,
51322 Fužine
T: ++385 51 829 500
F: ++385 51 829 503
E: opcina-fuzine@ri.t-com.hr
www.fuzine.hr
Načelnik:
Marinko Kauzlarić
Predsjednik Vijeća:
Damir Zanoškar

Općina Vrbovsko
Goranska ulica 1,
51326 Vrbovsko
T: ++385 51 875 115
F: ++385 51 875 008
E: upravni.odjel.vrbovsko@email.t-com.hr
Gradonačelnik:
Dražen Mufić
Predsjednik Vijeća:
Šein Brinjak

Općina Vinodolska općina
Bribir 34, 51253 Bribir
T: ++385 51 422 540
F: ++385 51 248 007
E: pravna@vinodol.hr
Načelnik:
Ivica Crnić
Predsjednik Vijeća:
Boris Miklič

Općina Crikvenica
Kralja Tomislava 85,
51260 Crikvenica
T: ++385 51 455 400
F: ++385 51 242 009
E: info@crikvenica.hr
www.crikvenica.hr
Gradonačelnik:
Damir Rukavina
Predsjednik Vijeća:
Lovorko Gržac

Općina Novi Vinodolski
Trg Vinodolskog zakona 1,
51250 Novi Vinodolski
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
E: gradonacelnik@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr
Gradonačelnik:
Nada Đurić Turina
Predsjednik Vijeća:
Neven Pavelić

Općina Kraljevica
Frankopanska 1A,
51262 Kraljevica
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
E: gradska-uprava@kraljevica.hr
www.kraljevica.hr
Gradonačelnica:
Nada Đurić Turina
Predsjednik Vijeća:
Aleksandar Kružić

Općina Bakar
Primorje 39, 51222 Bakar
T: ++385 51 455 710
F: ++385 51 455 741
E: gradonacelnik@bakar.hr
www.bakar.hr
Gradonačelnik:
Tomislav Klarić
Predsjednik Vijeća:
Milan Rončević

Razvojni projekti s područja čitave Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke predstavljani su brojnim zainteresiranim ulagačima na drugom međunarodnom Invest Forumu koji se pod motom "Mi nudimo mogućnosti" održao 30. listopada u Opatiji

2-10 go dana
županijski info

11-15 razgovor

Matjaž Kek,
trener nogometaša Rijeke
Dio sam jedne divne nogometne priče

16-17 projekti

Odlagalište Viševac jučer, danas, sutra

16-17 na kafe

Toni Štimac, načelnik
Općine Lokve
Načelnik iz drugog plana

20-21 vizitka

Brodogradilište Matošić, Selce
Moderna plovila "Bakan" ljubimci Jadrana

22-27 kartulina

Kozala
skriva sve slojeve grada

32-35 susjedi

Grad Ogulin
Zavičaj bajke

36-37 obljetnice

100 godina Elektro škole
Iz školske klupe u svijet rada

38-41 reportaža

Jezero
Dragocjeni rezervat na otoku Krku

42-43 oko nas

Mladen Stojić, heraldičar
Povijesni grb je pitanje prestiža

48-49 sport

Šahovski klub Goranka, Ravna Gora
Počeli u potkrovlju, sada imaju ulicu

50-52 sport

sportska fotografija
Odlučujući trenutak, peto izdanje

53 križaljka

Kozala

54-55 pet pitanja

Milka Čakarun Lenac
Ča je ča, reći ću van ja

56-57 pijat

Restoran Perun
Mošćenice

58 info zip

dobitnici nagradne križaljke

59 štorija

Brižna mlakarica
Kastavci bacili kapetana u bunar

Impressum:
zeleno i plavo

magazin PGŽ

ISSN 1845-5220
Izlazi 4 puta godišnje
Godina IX
Broj 33
Prosinac 2013.

Izdavač:
Primorsko-goranska županija,
Adamićeva 10, Rijeka
info@pgz.hr
www.pgz.hr
tel: 051 / 351 612

Za izdavača:
Zlatko Komadina

Odgovorni urednik:
Ermina Duraj

Glavni urednik:
Dragan Ogurlić

Autori tekstova:
Dragan Ogurlić, Marinko Krmpotić,
Davor Žic, Zdravko Kleva, Boris Perović, Mladen Trinajstić, Slavica Kleva, Anton Ficko

Fotografije:
Petar Fabijan, Sandro Rubinić,
Marinko Krmpotić, Mladen Trinajstić, Anton Ficko
Naslovnica:
Nenad Reberšak

Ilustracija:
Vjekoslav Vojo Radoičić

Likovno oblikovanje:
Ivica Oreb

Marketing i produkcija:
Makol marketing, Rijeka, narudžba
oglasa na e-mail: makol@makol.hr
ili fax 051 / 677 226

Tisak:
Radin print, Sv. Nedelja

Naklada:
15.000

Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u ožujku 2014.

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije *zeleno i plavo*
info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Mogućnosti velike, oprez ulagača

Pred nekoliko stotina potencijalnih investitora iz Europe i svijeta izložene su sve razvojne mogućnosti ovog područja, pri čemu se izdvajaju projekti sportsko-rekreativnog centra na Platku, koji je predstavio pročelnik Upravnog odjela za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje

Potencijalnim investitorima iz Europe i svijeta izložene su sve razvojne mogućnosti ovog područja

projektima Ljudevit Krpan, adrenalinski park u Fužinama o kojem je govorio načelnik Marinko Kauzlaric ili opatijski planovi ulaganja u turizam koji su izazvali iznimnu pozornost veleposlanice Katara Moze Nasser Al-Thani koja je nagovijestila mogućnost da se investitori iz njene zemlje uključe u njihovu realizaciju.

Govoreći na otvorenju skupa, župan Zlatko Komadina istaknuo je važnost decentralizacije, kazavši kako taj proces donosi i veću efikasnost javne uprave. Njegove je riječi potvrdio i poljski državni podtajnik Marcin Kubiak, tijekom panel-diskusije u kojoj su uz njega sudjelovali i potpredsjednik Vlade Branko Grčić, ministri Gordana Maras i Darko Lorenčin te ravnatelj Agencije za konkurentnost Damir Novinić.

- Decentralizacija i regionalizacija ključ su razvoja i privlačenja investicija, jer dovode

do većih ulaganja lokalne i regionalne samouprave kroz alokaciju resursa centralne vlasti, što rezultira porastom BDP-a i osobnog dohotka, prenio je Kubiak poljska iskustva, naglasivši da su ona bez preinaka primjenjiva i u Hrvatskoj, kako bi se čim bolje iskoristila sredstva Europske unije namijenjena projektima lokalne uprave. Potpredsjednik Vlade Branko Grčić kazao je kako investicije u Hrvatskoj zasad idu sporo zbog opreza ulagača, ali zanimanje za našu zemlju postoji, dok dodatnu perspektivu otvara mogućnost korištenja 8,5 milijardi kuna sredstava iz europskih fondova u narednih sedam godina.

Uz turizam, kao važnu privrednu granu na području Kvarnera, prilikom predstavljanja investicijskih mogućnosti na ovom području spomenuti su i energetske projekti u funkciji održivog razvoja kao što su modernizacija Termoelektrane Urinj, izgradnja LNG terminala, budući energetske kompleks sa centralnim hlađenjem na sveučilišnom kampusu te razni oblici alternativnih izvora energije diljem županije.

- U pet sati Invest foruma obrađene su mnoge teme, razmijenjeni brojni kontakti. Okolnosti nisu lagane i zato se moramo posebno potruditi, zaključio je župan Komadina.

A potvrdu da ovakvi skupovi doprinose realizaciji gospodarskih i strateških planova dalo je i predstavljanje već odrađenih projekata ili projekata koji su upravo u izradi poput turističkog naselja Kostabela, Luke Cres ili Adriatic Gate Container Terminalu, pri čijem je predstavljanju Phillip Marsham istaknuo kako je za dovršetak projekata iznimno važno "pozitivno djelovati i tražiti rješenja problema umjesto načina kako oni neće uspjeti".

D. Žic

Građani žele stabilnost i razvoj
– župan Zlatko Komadina

Nadležnost Županije

U onome što je nadležnost lokalne i regionalne samouprave, izgrađeno je na desetke novih školskih i sportskih objekata po cijeloj Županiji, učinjeno je puno i u podizanju zdravstvenog, socijalnog standarda. Izgrađen je i prvi dio Sveučilišnog kampusa, bazenski kompleks na Kantridi, reprezentativna sportska dvorana na Zametu... Izgrađena je zaobilaznica u punom profilu, a vjerujem da ćemo nastaviti trasu od Križišća i povezati je s čvorom Žuta Lokva, koja je logičan pravac i nastavak Jadransko-jonskog koridora u čemu će nas sigurno podržati i naši susjedi ali i fondovi Europske unije, kao logični nastavak kroz Sloveniju, te prema Dubrovniku i dalje prema Grčkoj.

Ono što još nedostaje i što nije samo kapitalni projekt Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke već nacionalni projekt, jest izgradnja nove bolnice u Rijeci. Prvi korak je napravljen. Upravo je potpisan ugovor o javno-privatnom partnerstvu i dobili smo jamstvo ministra zdravlja da će Rijeka dobiti novu bolnicu. A kad proces jednom krene, više ne može stati, rekao je župan Komadina.

Iza nas je teška i dinamična godina. Ova koja dolazi, neće biti laka, ali uvjeren sam da zajednički možemo napraviti i taj iskorak koji se mjeri boljim ekonomskim pokazateljima i bogatijom svakodnevicom, rekao je na blagdanskome primanju Primorsko-goranske županije župan Zlatko Komadina ispred šest stotina uzvanika u Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku. Toliki broj uzvanika ne pamti se na tradicionalnom blagdanskome druženju, a Županija je odlučila umjesto nekoliko različitih domjenaka održati jedan za sve – od zaposlenika Županije do predstavnika jedinica lokalne samouprave, gospodarstva, Crkve i medija. Time se uštedilo oko trideset posto sredstava predviđenih za te namjene, pa je razlika uplaćena Domu za žene i djecu žrtve nasilja Sv. Ana, koji je u financijskim problemima.

Župan Komadina prisjetio se nekih tema koje su obilježile ovu godinu, među kojima je najvažnija ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju, ustvrdivši da se Primorsko-goranskoj županiji danas pruža prilika da postane strateško mjesto na karti Europe, ne samo u energetskom i prometnom smislu, već da se razvija kao regija znanja, regija cjelogodišnjeg odmora i zdravog života, s turističkom ponudom koja se bazira na održivom razvoju, ekološki osvještena, prometno dobro povezana i sigurna destinacija.

– Predviđena sredstva iz EU fondova koja nam stoje na raspolaganju izdašna su, osiguravaju i do 85 posto bespovratnog financiranja i to je prilika koju moramo iskoristiti. Već sada Primorsko-goranska županija prednjači u korištenju europskog novca. Imamo cijeli niz projekata koji su spremni ili su u pripremi za kandidiranje za EU fondove. Imamo najveći hrvatski predpristupni projekt Marišćina, a uz Istru smo vodeći po projektima prekogranične suradnje. Deseci projekata su u provedbi ili pripremi, rekao je Komadina.

Županija ima priliku i želi biti br. 1 u Hrvatskoj

Napomenuo je da je već više od 70 posto sredstava iz EU fondova osigurano za projekt Centralne županijske zone za gospodarenje otpadom Marišćina, i time ćemo biti prva županija u Hrvatskoj koja je sustavno riješila problematiku zbrinjavanja otpada po strogim europskim propisima i standardima, uz to što će Marišćina omogućiti zatvaranje i sanaciju postojećih odlagališta po županiji. Priprema se i projektna dokumentacija kako bi se za bespovratna sredstva moglo kandidirati niz drugih županijskih projekata, primjerice, Sportsko rekreacijski centar Platak, sustav skijališta i sanjkalista Gorskog kotara, modernizacija Zračne luke Rijeka, objekata Lječilišta u Lošinju, Doma u Voloskom.

– Unatoč smanjenim ovlastima i financijskim limitima možemo konstatirati da je Primorsko-goranska županija danas u društvu najrazvijenijih regija u Republici Hrvatskoj. Mogli bismo postati i “prvi među najboljima”, rekao je župan, ali i dodao: “Nakon godine lokalnih izbora svjesni smo očekivanja naših birača koji žele stabilnu, efikasnu i odgovornu vlast kako na lokalnoj tako i nacionalnoj razini, koji žele živjeti bolju budućnost, a ne samo nadati se nekim boljim vremenima. Građani žele sigurnost postojećih, ali i nova radna mjesta, pogotovo za mlade školovane ljude, koji

Županijske Rožice svim su uzvanicima uručile kalendar za 2014.

moгу nositi novi razvoj s novim idejama, novim znanjima i tehnologijama.”

U glazbeno-zabavnom dijelu programa nastupili su Marko Tolja, Karin Kuljanić, klapa Grobnik i KUD Delnice. ■■

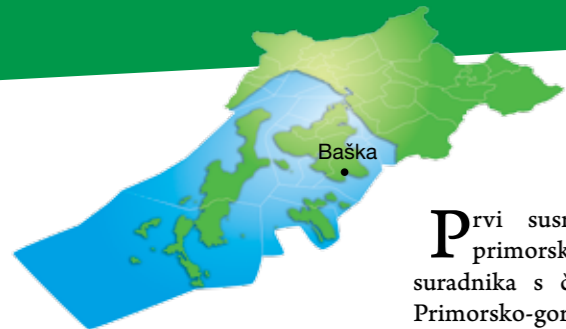
Blagdanskome primanju u HKD-u odazvalo se oko šest stotina uzvanika

Unatoč smanjenim ovlastima i financijskim limitima možemo konstatirati da je Primorsko-goranska županija danas u društvu najrazvijenijih regija u Republici Hrvatskoj. Mogli bismo postati i “prvi među najboljima”, rekao je župan

Blagdanskome druženje uvijek je prilika za razmjenu dobrih želja

Cilj nam je postati najrazvijenijom županijom u Hrvatskoj ali i kapitalizirati svoj geografski položaj kroz realizaciju velikih razvojnih projekata, istaknuo je župan Zlatko Komadina naglašavajući kako na tom putu velik doprinos očekuje od brojnih velikih kapitalnih, dijelom već započetih projekata

Susreti PGŽ u Baški

Prvo okupljanje čelnika nakon lokalnih izbora

U radnom dijelu sastanka dominirale su "svežupanjske" teme

Prvi susret Zlatka Komadine, župana primorsko-goranskog i njegovih najbližih suradnika s čelnicima svih lokalnih jedinica Primorsko-goranske županije izabranim na ovogodišnjim lokalnim izborima održan je koncem studenog u kongresnom centru bašćanskog hotela "Corinthia". Radno okupljanje županijskog vodstva, predstavnika svih upravnih odjela kao i dobrog djela županijskih ustanova s općinskim načelnicima i gradonačelnicima obilježili su konstruktivni razgovori i sadržajne rasprave o nekim od najaktualnijih tema sjevernojadranske i goranske svakodnevice, uz ostalo i temama vezanim uz prostorno i razvojno planiranje, poslovanje Zračne luke Rijeka, gospodarenje otpadom i upravljanje pomorskim dobrom ali i brojnim drugim, sličnim, rekli bismo - nezaobilaznim "svežupanjskim" temama.

Cilj: Najbolji u Hrvatskoj

Obraćajući se okupljenim načelnicima i gradonačelnicima župan Komadina je naglasio kako jedno od glavnih obilježja trenutka održavanja skupa predstavlja činjenica donošenja odnosno stupanja na snagu novog Prostornog plana PGŽ, temeljnog razvojnog dokumenta koji, naglasili su Komadina ali i prof.dr.sc. Mladen Črnjar, ravnatelj Zavoda za prostorno planiranje PGŽ, unatoč svojoj sadržajnosti i kvaliteti ipak sam po sebi ne može i neće pokrenuti razvoj gospodarskih aktivnosti ovog kraja. Ističući da je susret namjerno organiziran uoči donošenja proračuna jedinica lokalne i regionalne

Susret u Baški bio je prilika za predstavljanje novog županijskog rukovodstva

samouprave, kao i izrade Županijske razvojne strategije za razdoblje 2014.-2020. Komadina je ustvrdio kako Hrvatska do sad nažalost nije u dovoljnoj mjeri znala iskoristiti svoje prirodne i gospodarske potencijale ali ni kvalitetu i struku koja, po njemu, nedvojbeno postoji u jedinicama lokalne samouprave i županijama.

- Cilj nam je postati najrazvijenijom županijom u Hrvatskoj ali i kapitalizirati svoj geografski položaj kroz realizaciju velikih razvojnih projekata, istaknuo je tom prigodom župan naglašavajući kako na tom putu velik doprinos očekuje od brojnih velikih kapitalnih, dijelom već započetih projekata. Komadina nije propustio konstatirati kako je Primorsko-goranska županija već danas značajno energetska, turističko i prometno središte Hrvatske ali i u razvojnom smislu izuzetno potentan dio naše zemlje koji svoje pune potencijale tek treba iskoristiti. O problematici poslovanja Zračne luke Rijeka govorili su pak županov zamjenik Marko Boras Mandić, direktor riječkog aerodroma Tomislav Palalić te Irena Peršić Živadinov, čelnica TZ Kvarnera koji su složno konstatirali da poslovni pokazatelji Zračne luke govore o njenom ubrzanom oživljavanju te funkcionalnom konsolidiranju. Vidljivi pozitivni pomaci nedvojbeno su povezani s pozitivnim pomacima koje na poslovnom planu čini nova Uprava Zračne luke Rijeka ali jednako tako i sustavom udruženog oglašavanja kakav će, zaključeno je nakon rasprave, u još snažnijem i sveobuhvatnijem obliku u djelo biti proveden i tijekom 2014. godine.

CZGO Marišćina u pogonu od rujna 2014.

Drugi dan sastanka obilježile su rasprave vezane uz gospodarenje otpadom. Pročelnica Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša dr.sc. Koraljka Vahtar-Jurković okupljenima je tako predstavila novi Zakon o održivom gospodarenju otpadom kao i obveze

Zajednički snimak primorsko-goranskog župana Zlatka Komadine i njegovih najbližih suradnika s čelnicima svih lokalnih jedinica Primorsko-goranske županije

Projekt CZGO Marišćina napreduje - Dušan Šćulac

koje iz njega proizlaze za lokalne jedinice. Predsjednik Uprave Ekoplusa Dušan Šćulac prezentirao je pak najsvježije informacije o izgradnji i uvođenju integralnog sustava gospodarenja otpadom u PGŽ te predstavio osnovne podatke o provedbi projekta CZGO Marišćina. Naglašavajući kako bi Centar trebao započeti s radom tijekom rujna iduće godine, Šćulac je okupljene podsjetio i na činjenicu da je taj prevažan i na planu realizacije već podmakli županijski projekt "težak" čak 33 milijuna eura od kojih Grad Rijeka i Primorsko-goranska županija pokrivaju petinu, a sam Ekoplus desetinu ukupne vrijednosti.

- Unatoč nekim prijedorima i kritikama, Primorsko-goranska županija će uskoro, kao prva u Hrvatskoj, dobiti cjelovit i održiv sustav gospodarenja otpadom koji će u svojoj punini biti usklađen s hrvatskim zakonima ali i svim europskim direktivama, zaključio je Šćulac. Na samom zaključku dvodnevnog skupa pročelnica

Upravnog odjela za pomorsko dobro, promet i veze Nada Milošević okupljene je čelnike primorsko-goranskih lokalnih jedinica upozнала s novinama na planu upravljanja pomorskim dobrom, posebice izmjenama Zakona o dodjeli koncesija kao i novostima koje bi trebao donijeti novi Zakon o pomorskom dobru. Spomenimo na kraju i kako će se idući susret župana s gradonačelnicima i načelnicima pojedinih "mikroregija" održati već na proljeće iduće godine.

M. Trinajstić

Koraljka Vahtar-Jurković

Legalizirano 8.000 objekata

Govoreći o radu Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša pročelnica Vahtar-Jurković je istakla kako je postotak riješenosti predmeta u postupku legalizacije bespravnih objekata na području PGŽ sredinom studenog dosizao 13 posto (od ukupnog broja zaprimljenih predmeta) što je, ustvrdila je, najbolji rezultat od svih županijskih upravnih odjela u Hrvatskoj. - Cilj nam je do kraja godine riješiti 20 posto zaprimljenih zahtjeva odnosno oko 8.000 predmeta, zaključila je pročelnica pozivajući lokalne čelnike da takvim nastojanjima pomognu još agilnijim i učinkovitijim djelovanjem nadležnih službi lokalne samouprave zaduženih za obračun "legalizacijskih naknada".

Unatoč nekim prijedorima i kritikama, Primorsko-goranska županija će uskoro, kao prva u Hrvatskoj, dobiti cjelovit i održiv sustav gospodarenja otpadom koji će u svojoj punini biti usklađen s hrvatskim zakonima ali i svim europskim direktivama

Fortica

U obnovu kuhinje PGŽ uložila 1,2 milijuna kuna

Kuhari i kuhinjsko osoblje zadovoljni novom kuhinjom na kojoj bi Centru mogli pozavidjeti i mnogi restorani i hoteli - u društvu ravnateljice Đujić i župana Komadine

Korisnici Centra za rehabilitaciju Fortica u Kraljevici bogatiji su za novu kuhinju i dječje igralište, a po riječima nove ravnateljice Vesne Đujić, Centar ljepšeg poklona u prosinačke dane darivanja nije mogao dobiti

Podići kakvoću i standard života korisnika Centra za rehabilitaciju Fortica u Kraljevici nit je vodilja svakogodišnjih ulaganja županijskog proračinskog novca u tu ustanovu. Ove godine red je došao na kuhinju u čiju je cjelovitu obnovu i modernizaciju Primorsko-goranska županija uložila 1,2 milijuna kuna. Ustvrdivši kako je u Centru od 2003. godine od kada o njemu kao osnivač i vlasnik skrbi Županija stalnim ulaganjima gotovo već sve preuređeno, župan Zlatko Komadina na otvorenju nove kuhinje kazao je da je riječ o nadogradnji, te da je zadovoljstvo vidjeti u što je Centar malo po malo izrastao.

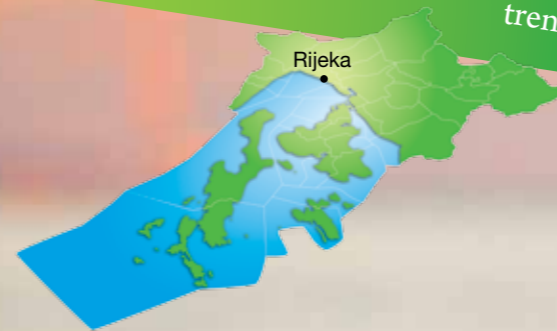
Za novu ravnateljicu Vesnu Đujić, Centar ljepšeg poklona u prosinačke dane darivanja nije mogao dobiti. Od kuhara i kuhinjskog osoblja moglo se čuti kako je riječ o opremi prema najvišim europskim i HACCP standardima na kojoj bi Centru mogli pozavidjeti i mnogi restorani i hoteli. Na prigodnoj svečanosti na kojoj se okupilo više od 50 uzvanika, uime korisnika i zaposlenika zahvalilo je njih 10-ak dojmljivom izvedbom dramsko lutkarskog igrokaza Ježurka Ježić. A umjesto standardnih riječi Božjeg blagoslova, vlč. Ivica Klanac, župnik Kraljevice kazao je "poljubite ovu djecu i imat ćete blagoslov".

Svečanost su uveličali i članovi Rotary kluba Rijeka Oleg Mandić i Darko Tolja, te predstavnik Rotary kluba Gorizia Pierantonio Salvador. Naime, riječki rotarijanci su uz Centar i pomažu mu punih deset godina. Njihovim posredstvom tri kluba iz sjeverne Italije donirala su 100.000 kuna za prilagođeno dječje "soft" igralište koje je već u uporabi, dok je desetak drugih klubova, uz Rotary Club International i RC Rijeka osiguralo 30.000 eura za zdravstveni program zahvaljujući čemu će Centar uskoro biti osposobljen za pružanje intenzivne njege korisnicima koji nisu za bolnicu, ali im je takva skrb potrebna.

Inače, Centar za rehabilitaciju Fortica je od rujna 2003. godine ustanova socijalne skrbi namjenjena djeci s poteškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom. Na stalnom smještaju su 52 korisnika u dobi od 7 do 40 godina i 28 dnevnih korisnika kojima je u Centru organizirano školovanje. O njima skrbi 34 zaposlenika. Rad Centra iz svojeg proračuna financira Primorsko-goranska županija.

Korisnici i osoblje Fortice zahvalili su se dojmljivim igrokomom Ježurka Ježić

A. Ficko

Matjaž Kek,
trener nogometaša Rijeke

Dio sam jedne divne nogometne priče

Dokazao sam da moja trenerska filozofija nešto vrijedi. Sve me to tjera ne da tu promatram kako je lijepo sunce iznad Cresa nego kako ću još bolje i kvalitetnije raditi. Jedan uspjeh može doći na sreću, ali više njih je potvrda kvalitete i ispravnosti rada

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

URijeci je nepunih godinu dana, a navijači ga već svrstavaju u red najboljih trenera koji su radili na Kantridi. I rezultati su na njegovoj strani, HNK Rijeka je ostvarila uspjehe na domaćem, a pogotovo na međunarodnom planu kakvim se ne mogu pohvaliti brojne generacije iz bijele povijesti.

Mariborčanin Matjaž Kek službeno je sjeo na riječku klupu krajem veljače 2013. naslijedivši Elvisa Scorigiju, do kraja sezone uveo je Rijeku u Europu, a na jesen i u skupinu Europske lige, nakon infarktne završnice u Stuttgartu. Ovaj nekadašnji igrač Maribora i nekoliko austrijskih klubova, uspješan trener matičnih "violica" i izbornik koji je Sloveniju odveo na Svjetsko prvenstvo u Južnu Afriku, pobijedivši u dodatnim kvalifikacijama Hiddinkovu Rusiju, izuzetno je cijenjen u Rijeci, navijači ga obožavaju, svjesni da su rezultatski uspjesi HNK Rijeke plod njegovog studioznog stručnog rada. On sam ne voli previše hvalospjeva o sebi, u prvi plan uvijek gura igrače, skromno odbija prihvatiti status svojevrsnog idola u gradu na Rječini.

– Uvijek su rezultati ti koji će uvjetovati kako će se ljudi prema nekome ponašati, naročito kad govorimo o nogometu. Naši dobri rezultati su sasvim sigurno uzrok pozitivnog zanimanja za klub, ali igrači su ipak najviše napravili za to, ne živim u iluzijama, znam kakav je zakon u sportu. Kad se pobjeđuje, zaslužni su igrači, kad se gubi, onda je trener taj koji plaća. No, činjenica je da su me ljudi na Kvarneru jako dobro prihvatili, ja se ovdje osjećam dobro.

Kad te poprate rezultati, puno je lakše raditi

Na Facebooku postoji fan stranica "Gospodin Matjaž Kek - HNK Rijeka" gdje navijači objavljuju vaše izjave i fotografije. Jeste li očekivali da ćete biti tako primljeni u Rijeci?

– Takva je komunikacija s navijačima, ili te pozivaju da se pokupiš što prije ili te uzdižu. No, da bude sasvim jasno, ja sam samo dio jedne divne nogometne priče koju je predsjednik Damir Mišković sa svojim ljudima pokrenuo i zbog toga želim biti što korektniji u komunikaciji, što više u službi kluba. Na kraju krajeva, svi mi oko igrališta smo samo servis za igrače. Možemo mi treneri pričati i raditi što god hoćemo, ali na terenu su igrači ti koji odlučuju, u pozitivnom ili u negativnom smjeru. Ta lijepa priča je počela s Damirovim dolaskom na Kantridu, za sad je kulminacija bila s

ulaskom u Europsku ligu, ali ja mislim da je taj projekt još na početku, još puno toga imamo za napraviti. Svakako, kad te poprate i rezultati, puno je lakše raditi.

Što je bilo presudno da prihvatite poziv Rijeke? Kako je došlo do kontakta?

– Ja sam nakon trenerske epizode u Arabiji bio jedno vrijeme u Mariboru. Mislim da je bila nedjelja, kad me nazvao sportski direktor Rijeke Srećko Juričić i pitao bih li razmislio da dođem raditi u Rijeku. Nakon toga smo se našli dva-tri puta prije nego smo se dogovorili, ali odluka je zapravo pala nakon pet minuta prvog pravog razgovora uživo. Dobili su me na taj svoj projekt, osjetio sam pozitivnu energiju, zdravo razmišljanje, a sve ostale detalje smo vrlo brzo dogovorili.

Rijeka je imala dosta slovenskih igrača u svojoj povijesti, i sad ih ima, ali slovenskog trenera nikad, do vas.

– Netko je morao biti prvi... Ja mislim da u Sloveniji ima dosta kvalitetnih trenera i da će ovaj moj rad otvoriti vrata hrvatskih klubova i drugim stručnjacima.

Rijeka je primjer pozitivnih nogometnih događanja

Što smatrate tajnom svojih uspjeha u Rijeci, što se tako dobro posložilo?

– Rad prije svega, bez toga ne bi bilo ničega. Ali bitna je i poštena i pozitivna komunikacija, uz dovoljno samokritike. Onda rezultat i prava atmosfera ne izostaju, što se vidi i po reakcijama ljudi kad idemo na gostovanja. Čestitaju nam u Dalmaciji, u Slavoniji, u Istri, svi ističu da smo primjer pozitivnih nogometnih događanja, to je velika stvar koju smo svi zajedno uspjeli postići.

Rijeka bi uz sportske uspjehe uskoro trebala dobiti i novi stadion.

– Samo se nadam da je ovaj pozitivni nogometni val u Rijeci dovoljno jak argument da se taj projekt čim prije pokrene. Imam iskustva u tome kako novi stadion može dati dodatni podstrek svemu oko kluba. U Rijeci su plivači i vaterpolisti bili vrlo kvalitetni, pa su dobili bazen, rukometaši imaju svoju dvoranu. Mislim onda da je riječki nogomet sa svojim uspjesima zaslužio da se krene u realizaciju novog stadiona. Novi objekt sa sobom privlači djecu, vuče puno pozitivnih stvari koje bismo svi željeli da se dogode u Rijeci. Uz stadion, druga briga su tereni za treniranje jer, ponavljam, rad je glavna stvar u stvaranju dobre momčadi. Neki vrhunski trening kamp, poput Milanella, je dosta nerealan u ovom trenutku, ali bio bih

prezadovoljan kad bi se u Rijeci ili bližoj okolici našao neki teren na kojem bi se mogla zasaditi trava, na kojem bismo mogli trenirati. Sva ostala infrastruktura se može kasnije s vremenom dograđivati.

Što je Rijeci potrebno da bude prvak Hrvatske, kako srušiti Dinamo?

– Ja uopće ne razmišljam o tome što Rijeci nedostaje da bi skinula Dinamo s vrha. Mene Dinamo uopće ne zanima, zanima me samo Rijeka i kako nastaviti put koji smo jasno zacrtali. Prije svega moramo znati što želimo i biti objektivni kad ocjenjujemo svoje kvalitete. Ako bi nas zanimali problemi drugih klubova, ne bismo vidjeli svoje probleme s kojima se moramo baviti. Zato me ne zanimaju ni Dinamo ni Hajduk, odgovorit ću im samo ako se oni diraju u mene.

Domaće igrače oplemeniti kvalitetom sa strane

Smeta li vam što Rijeku zbog brojnih bivših igrača Zagrepčana koji igraju na Kantridi smatraju Dinamovom filijalom?

– Ja bih volio da smo filijala Real Madrida ili Borussia Dortmund... A to što pričaju

Ne živim u iluzijama, znam kakav je zakon u sportu. Kad se pobjeđuje, zaslužni su igrači, kad se gubi, onda je trener taj koji plaća - Matjaž Kek

Ja bih bio najsretniji da svoj ugovor u Rijeci odradim do kraja. To bi bio znak da sam napravio dobar posao. Sigurno je da bih u Arabiji ili u nekoj drugoj zemlji mogao dobiti puno više novca. U Arabiji sam bio, probao sam, ali sam bio nesretan, i svaki dan kad sam se probudio bio sam nesretan. A ako sam nesretan, ne mogu raditi

da smo Dinamova filijala, to me uopće ne smeta. Ako mi osvojimo neki trofej ili odemo dalje u Europi, možemo biti filijala i od bijelih, i od plavih, i od zelenih, i od crvenih! To je priča koja se provlači kroz medije, a meni ta priča neće donijeti rezultat. Zato se uopće ne uzbuđujem zbog nje.

Kako ste od otpisanih igrača uspjeli napraviti zvijezde i reprezentativce?

– Ne bih ja rekao da su oni bili otpisani. Da su bili otpisani, ne bismo ih mi uzeli. Oni su jednostavno ostali izvan neke selekcije, kao što je i kod nas puno dobrih igrača otpalo zbog trenerske filozofije, zbog svog karaktera ili karakteristika ekipe. Neće se svaki dobar igrač snaći u svakoj situaciji. Mi smo išli tražiti igrače za kakve smo procijenili da nama trebaju. Nije bitno odakle su, iz Dinama, Osijeka ili s neke treće strane. Ja bih najviše volio da imamo 14 igrača iz Rijeke, ali doći će vrijeme i za to, postavljeni su već temelji. Meni je najdraže kad Močinić ili Datković dobro odigraju jer se kroz domaće igrače djeca najlakše identificiraju, viču "Knežević" ili "Sharbini". Naravno, uvijek je potrebno domaće igrače oplemeniti s kvalitetom sa strane. Ali i da

je igrač super kvalitetan, a ne prepozna se u okolini, gradu, karakteru ljudi, životu na Kvarneru, ništa mu to ne znači. Jer danas nogomet nije samo igranje 90 minuta na igralištu. A mi imamo svehrvatsku selekciju, imamo najmanje stranaca prema našim konkurentima, Dinamu, Hajduku. Mnogi viču "mi Hrvati", a istovremeno imaju puno stranaca u momčadima.

Moram vas ispraviti, nisam ja nikoga pobijedio

Što smatrate većim trenerskim uspjehom – plasman sa Slovenijom na Svjetsko prvenstvo 2010. godine u Južnu Afriku ili ovaj rezultatski procvat Rijeke, možda i najbolji rezultati u Rijekinoj povijesti?

– To su dvije posve različite stvari. Doživio sam nekoliko velikih privilegija – bio sam prvak države sa svojim klubom, Mariborom, bio sam izbornik i otišao sa svojom reprezentacijom na Svjetsko prvenstvo, onda sam otišao van i dokazao se u vrlo specifičnoj okolini. Iza svega stoji puno rada, dokazao sam da moja trenerska filozofija nešto vrijedi. Sve me to tjera ne da tu promatram kako je lijepo sunce iznad

Ako je igrač super kvalitetan, a ne prepozna se u okolini, gradu, karakteru ljudi, životu na Kvarneru, ništa mu to ne znači. Jer danas nogomet nije samo igranje 90 minuta na igralištu - Matjaž Kek i glavni topnik Leon Benko

Cresa nego kako ću još bolje i kvalitetnije raditi. Jedan uspjeh može doći na sreću, ali više njih je potvrda kvalitete i ispravnosti rada.

U kvalifikacijama za SP pobijedili ste dva vrhunska stručnjaka - Lea Beenhakera na klupi Poljske i Guusa Hiddinka na klupi Rusije.

- Moram vas ispraviti, nisam ja nikoga pobijedio. Ja sam samo vodio ekipu koja je pobijedila ekipu koju su vodili ti treneri. Ne igramo mi treneri, mi možemo pričati koliko hoćemo o tome kako bi trebala igrati Borussia, kako bi trebao igrati Hajduk ili reprezentacija. Ali igrači su oni koji će napraviti rezultat. Slovenija je imala divnu generaciju igrača, koji su bili skromni, koji su radili, koji su imali strahovito veliki motiv da se dokažu. Njih možemo u puno stvari usporediti s današnjom Rijekom. Bila je ispred nas zlatna generacija slovenskog nogometa koja je otišla u Koreju, svi su govorili da je to bilo jednom i nikad više. Zato smo rekli da ćemo dokazati da nije tako. I u igračima koje sada vodim u Rijeci vidim neki inat jer nisu bili baš cijenjeni prije dolaska na Kantridu, nije se baš vjerovalo u njih, neki su bili "otpadnici". Tako se u Sloveniji onda stvorila hrabra, samouvjereni grupa igrača, koja je napravila nešto u što je malo tko vjerovao. Ali sve je napravila potpuno zaslužen i samo svojim radom i odricanjem, ništa u sreća nije pomogla.

Svoju kvalitetu ste dokazali i u Južnoj Africi, od drugog kruga dijelile su vas minute. Da Amerikanac Landon Donovan nije u nadoknadi vremena protiv Alžira postigao pogodak, Slovenija bi igrala protiv Njemačke u osmini finala.

- Valjda nismo zaslužili proći dalje iako sam ja super zadovoljan kako smo mi tamo igrali.

Ali ako u životu nisi ambiciozan, možeš vrlo brzo upasti u neku letargiju i onda ti je sve dobro. A ako ti je sve dobro, onda zaboraviš da samo svakodnevnim radom i studioznošću možeš nešto postići. Tako da sam ja to već davno zaboravio, to je već prošlost. A prošlost su lijepe slike, nekad i vrlo ružne slike. Ali od toga se ne može živjeti. To su stvari za nedjeljno kišno popodne, da malo otvoriš album. Tako je i Južna Afrika samo album, sadašnjost je za mene Rijeka. Mene pet puta više peče nedavni poraz u Maksimiru u trećoj minuti nadoknade nego onaj gol Donovan. Ja želim sa svojim suradnicima stvoriti takvu momčad da ekipe kad izađu iz tunela Tuhobić ili Učka već znaju kod koga dolaze, da se teško mogu nadati nekom bodu. Veliki klubovi su još daleko od nas, ali mi napredujemo. Čak mislim da smo možda napravili tri ili četiri koraka prebrzo, pa se bojim da nas to ne zavede ili uspava. Ali to je sad već moj problem, ja moram igrače uvijek držati budne, željne rada i dokazivanja.

Prsten po glavi Đalme Markovića

Tko su vam uzori u trenerskom svijetu?

- Imao sam sreću da sam mogao pratiti rad Arsenea Wengera, da sam u reprezentaciji imao jednog Milana Miklaviča, odličnog trenera, premalo poznatog široj javnosti, da sam mogao pričati s Capellom. Ja na svakom treningu mogu nešto naučiti, pa i kad gledam kako juniori treniraju. Trenerska filozofija ne može se usko vezati samo na nekog pojedinca. Nekad davno sam pratio Ivičev Hajduk, pa Jugoplastiku Bože Maljkovića. Imao sam sreću da me je sa 17 godina učio Ivan Đalma Marković. Kad me je puknuo s onim svojim prstenom po glavi jer nisam razmišljao možda su to bili počeci mog razmišljanja o nogometu. Onda kad vodiš 50 puta reprezentaciju protiv raznih protivnika uvijek gledaš i nešto naučiš. Meni su najdraži treneri koji su dobri u komunikaciji, koji vole raditi. Danas mi se sviđa Del Bosque koji je za mene top trener, ali njega žalost nemam prilike puno gledati. Ima i u Hrvatskoj puno dobrih trenera, primjerice ovo što Tudor sada radi, na igralištu, je za mene vrhunsko. Pokušavam od svakoga uzeti jedan kamenčić i staviti ga u svoj mozaik. Ne želim biti kopija jer kopija je uvijek slabija od originala.

Upravo zbog Tomislava Ivića u bivšoj državi ste bili simpatizer Hajduka?

- Nisam bio navijač nego sam simpatizirao samo taj dio njihove priče, taj Ivičev pristup i njegovo razmišljanje. Čovjek je vodio sve te velike klubove, valjda je onda nešto i znao. A ja sam uvijek bio i uvijek ću biti navijač samo Maribora.

Svaki dan na opatijskoj tržnici

Ljubitelj ste vina i dobro ga poznajete, kakva su vam iskustva s hrvatskim vinima?

- Strašno dobra vina su se počela u Hrvatskoj praviti, naročito u Istri. Imam krug prijatelja koji su top slovenski vinari, Simčič i Movija na primjer, pa mi je možda malo lakše o tome pričati. Mislim da je Hrvatska napravila vrlo veliki iskorak u kvalitetu, da o potencijalu ne govorimo. A da se u Hrvatskoj može dobro popiti i pojesti, to nije nikakva moja filozofija već dobro poznata činjenica.

Volite ribu i često ste na ribarnici, što nije baš uobičajeno za jednog Štajerca.

- Ako je moguće, svaki dan sam na opatijskoj tržnici, gdje sam upoznao divne ljude. Ribu volim, zaista bih je jeo svaki dan, profitiram od činjenice da živim na Kvarneru.

Hajduk je svojedobno također bio zainteresiran za vas. Za koji biste se klub odlučili da ste dobili istodobno ponudu Rijeke i Hajduka i što bi presudilo?

- Ja sam u Rijeci prepoznao put koji se nije vezao isključio za Volpijev novac. Vidio sam već nakon prvog razgovora da je to projekt koji može "piti vodu", da to nije nešto megalomansko. Što se tiče Hajduka, jednom sam ozbiljno razgovarao s njegovim čelnicima, ali sam u to doba još bio izbornik slovenske reprezentacije i tu za mene uopće nije bilo dvojbe.

Nesretan u Arabiji

S Rijekom ste dogovorili produženje ugovora do 2017. godine. Rekli ste da vam je to bila najlakša odluka u životu, da ste odlučili u deset sekundi. Postoji li ipak neka "nemoralna" ponuda koja bi vas odvušla iz Rijeke?

- Za sada o tome uopće ne razmišljam. Ugovorili smo klupsku odštetu ako više ne bi bili zadovoljni sa mnom, ali je moja obaveza tri puta veća ako bih ja prekinuo ugovor. No, znate kako je u životu - danas si na vrhu, sutra si u kanalu. Ja bih bio najsretniji da pod dogovorenim uvjetima svoj ugovor u Rijeci odradim do kraja. To bi bio znak da sam napravio dobar posao, da bi ljudi bili zadovoljni. Sigurno je da bih u Arabiji ili u nekoj drugoj zemlji mogao dobiti puno više novca. U Arabiji sam bio, probao sam, ali sam bio nesretan, i svaki dan kad sam se probudio bio sam nesretan. A ako sam nesretan, ne mogu raditi. Bio sam tamo nekoliko mjeseci,

Žalosno je jedino da mi Slovenci ne možemo napraviti još 15 kilometara autoputa od Postojne do granice, da se još bolje povežemo. Ali to je politika, a ispaštaju ljudi s obje strane granice, koji idu raditi ili dolaze kao turisti

ali za mene je i to bilo predugo.

Rekli ste svojedobno da hrvatska reprezentacija spada u sam svjetski vrh. Što mislite danas o Hrvatskoj?

- Još uvijek to mislim. Činjenica je da Hrvatska ne može deset godina biti stalno u top deset. Ali je isto tako činjenica da treba vidjeti je li važniji hrvatski nogomet ili su važniji HNS i Šuker, Mamić ili netko drugi. Kad nema Slovenije, ja sam navijač Hrvatske, tresao sam se pred televizorom kad je igrala protiv Islanda. Mislim da se danas previše pametuje oko te reprezentacije, svatko "zna" tko bi trebao igrati, pustimo igrače neka rade ono što najbolje znaju.

Gdje je slovenski nogomet danas? Nije puno nedostajalo da se na mjestu Islanda protiv Hrvatske u dodatnim kvalifikacijama za Svjetsko prvenstvo nađe Slovenija.

- To bi bilo grozno za mene, bilo bi mi teško tko god izgubio. Isto bi mi tako teško bilo da se Rijeka susrela s Mariborom u Europskoj ligi, ali shvatio bih to kao posao. Slovenija je odlično završila kvalifikacije, s obzirom kako ih je počela. Mislim da su udareni dobri temelji ekipe koja će u budućnosti biti još bolja i biti svakome vrlo nezgodna u sljedećim kvalifikacijama. Ljudi su nakon nekoliko plasmana mislili da Slovenija mora ići na svako veliko natjecanje, ali moraju shvatiti da u sportu ima uspona i padova, kao i boljih i lošijih generacija.

Ambasador Slovenije u Hrvatskoj

Čiro Blažević je jednom za vas rekao "taj Slovenac Kek je sjajan trener, gotovo kao ja!" Što vi mislite o njemu i općenito o hrvatskim trenerima?

- Imam vrlo visoko mišljenje o hrvatskim trenerima, dokazali su to svojim rezultatima i izvan granica zemlje. Meni je drago da sam pokazao da i slovenska struka nešto vrijedi. A meni je bio izazov da se dokažem hrvatskoj stručnoj javnosti jer je ona na vrlo visokoj razini. Hrvatska ima odlične iskusne trenere, ali i izvrsnu generaciju mladih trenera kojima treba podrška i uvjeti za rad. Uvjeran sam da će napraviti velike stvari.

Svojevrsni ste ambasador Slovenije u Hrvatskoj iako ste izjavili da ne osjećate kao stranac, da ste prihvaćen kao "domaći trener". Kako gledate na današnje odnose Hrvatske i Slovenije?

- Da je barem ta granica pala puno prije jer je samo razdvajala ljude. A Hrvati i Slovenci su dosta povezani, imaju sličan karakter. Mene politika ne zanima i nikad me neće zanimati. Neka ljudi samo rade najbolje što mogu. Jedno je gledati ljude kako se muče da prežive.

Kad imate slobodne dane, odlazite doma u Maribor. Profitirate od ulaska Hrvatske u Europsku uniju, više nema granice kao prije.

- Mislim da je to danas normalno, da nema granica ni onakvih kontrola. Žalosno je jedino da mi Slovenci ne možemo napraviti još 15 kilometara autoputa od Postojne do granice, da se još bolje povežemo. Ali to je politika, a ispaštaju ljudi s obje strane granice, koji idu raditi ili dolaze kao turisti.

Živate u Opatiji, kako ste se snašli na Kvarneru, kako provodite slobodno vrijeme?

- Nemam puno slobodnog vremena, veći dio dana provodim na Kantridi. Ali jako sam zadovoljan životom na Kvarneru, u Opatiji mi je krasno.

Ljubitelj ste glazbe, pogotovo jazz. Postoji podatak da ste svojedobno čak radili kao DJ na lokalnoj radio postaji.

- To nije točno, kakav DJ... Samo sam jedno vrijeme kad sam bio ozlijeđen imao mogućnost da izabirem glazbu za neke emisije. Mene je glazba oduvijek zanimala, imam puno prijatelja glazbenika, bio sam na puno koncerata u životu. Za mene je dobra svaka glazba koja je dobro odsvirana, a ukusi su različiti.

Bili ste i komentator na TV Sloveniji. U kakvim ste odnosima s "kolegama" novinarima? Gdje je veći medijski pritisak, u Hrvatskoj ili Sloveniji?

- U Hrvatskoj se puno više prati nogomet, ipak je ovdje veći pritisak. A komentirati sam prestao kad sam vidio sam sebe kako se pravim pametan kad ocjenjujem recimo utakmicu Borussia Dortmund - Real Madrid. Kad me je jedan vaš kolega pitao što bih ja napravio da sam u koži Mourinha, rekao sam si da to nije za mene i od tada to više ne radim. ■■

Odlagalište Viševac jučer, danas, sutra

Iako se pred njegovo zatvaranje pokazalo da bi odlagalište moglo prihvatiti još 40.000 prostornih metara otpada, zbog 4.000 stanovnika naselja Marinići i Viškova, nastanjenih u krugu od tisuću metara od Viševca i onih čije su pojedine kuće bile udaljene od ruba odlagališta oko dvadesetak metara, s odlaganjem se stalo i prišlo se sanaciji odlagališta. S Viševca je 10. siječnja 2013. odvezena zadnja od 25.000 bala smeća

Detalj s odlagališta koji je zagorčavao život stanovnicima Viškova

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN i Arhiva ZIP

Odlagalište Viševac, prostor je na kojemu se od daleke 1964. godine, s područja nekadašnjeg tzv. "riječnog prstena" (gradovi Rijeka, Kastav, Bakar, Kraljevica, te općine Viškovo, Kostrena, Čavle, Jelenje i Klana), odlagao komunalni neopasni otpad. Od početka korištenja tog prostora za odlaganje otpada, kojemu narod pamti ime Slepči dol, pa sve do njegova zatvaranja 31. prosinca 2011. godine, njime je upravljalo KD Čistoća iz Rijeke. U tih gotovo pola stoljeća na Viševac je odloženo 1,9 milijuna prostornih metara komunalnog neopasnog otpada. Iako se pred njegovo zatvaranje pokazalo da bi odlagalište moglo prihvatiti još 40.000 prostornih metara otpada, zbog 4.000 stanovnika naselja Marinići i Viškova, nastanjenih u krugu od 1.000 metara od Viševca i onih čije su pojedine kuće bile udaljene od ruba odlagališta oko dvadesetak metara, s odlaganjem se stalo. A sukladno "Pravilniku o načinu i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada" i uvjeti za njegovo zatvaranje i sanaciju bili su ispunjeni. Taj posao sanacije odlagališta preuzelo je na sebe također KD Čistoća iz Rijeke.

Prijelazno baliranje otpada

U trenutku kada je zatvoreno odlagalište Viševac, Faza "0-1" Županijskog centra za gospodarenje otpadom Marišćina nije bila izgrađena. Predviđeni rok izgradnje platoa namijenjenog skladištenju baliranog otpada bio je polovicom 2012. godine. U tom razdoblju od prestanka odlaganja otpada na Viševcu od 1. siječnja do svibnja 2012. godine, komunalni otpad se balirao i skladištio također na odlagalištu Viševac. Kada je plato za skladištenje baliranog otpada na Marišćini 25. svibnja dobio uporabnu dozvolu, istog dana započelo se s preseljenjem bala. S Viševca je 10. siječnja 2013. odvezena zadnja od 25.000 bala smeća i na njega se više ne odlaže nikakav otpad. Provodi se sanacija, a na Marišćini se na odlagalištu Faze "0-1" kapaciteta 450.000 prostornih metara otpada odlaže balirani komunalni otpad i to odlagalište dostatno je za četiri godine odlaganja, odnosno do 2016. godine.

Sanacija duga desetljeće i više

Sanacija Viševca započela je još 1999. godine, mada se službenim početkom spominje 21. srpnja 2004. godine. Datum je to kada je sklopljen ugovor o financiranju sanacije između općina i gradova riječkog prstena i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. U sanacijske zahvate

do 2012. uloženo je gotovo 55 milijuna kuna (54.941.690,81 kn). Iz cijene komunalne usluge gospodarenja otpadom izdvojeno je više od 40 milijuna kuna (40.330.599,82 kn), a ostatak od 14,6 milijuna kuna osigurao je spomenuti Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Viševac je tim sredstvima opremljen mjernim stanicama kakvoće zraka i ambijentalne buke. Izgrađen je i obodni protupožarni put, postavljena zaštitna ograda i trasirani pristupni putovi do svakog dijela odlagališta. Na 3.500 četvornih metara probnog polja odlagališta, postavljena je i zatravljena prekrivka, kako bi se vidjelo kako će prostor odlagališta izgledati nakon potpune sanacije.

Kraj 2013. godine - kraj sanacije

Sustav za odvodnju procjednih i oborinskih voda započeo se instalirati 2010. godine i 2012. bio u funkciji. Tada je nabavljena i plinska stanica za spaljivanje odlagališnog plina čije je prva baklja zapaljena u svibnju 2011. Do danas su na Viševcu izbušena 52 plinska bunara i umrežena u plinovodni sustav odlagališnog plina. Plinska stanica u punoj je funkciji i na njoj su dvije baklje od koje jedna stalno gori. Nekoliko brtvenih slojeva položeno je na površinu viševačkog odlagališta, a nakon postavljanja završnog prekrivnog sloja na jesen ove godine započelo se sa sijanjem trave. Trava će biti obnavljana dok se ne dobije čvrst travnati tepih koji je uvjet kvalitetne odvodnje oborinskim kanalima i prihvata vode u sabirni kanal oko

Viševca. Čitav sustav treba se održavati idućih dvadeset godina uz onemogućavanje rasta bilo kakvog grmlja čije bi korijenje oštetilo brtveni sloj odlagališta.

Posao završetka sanacije Viševca povjeren je GP Krku i kako je planirano, do kraja 2013. trebao bi biti završen, a izvođač radova će iduće tri godine održavati prostor, pratiti procese plinifikacije i stanje prekrivnog sloja odlagališta.

Novo doba Viševca

Sanacijske aktivnosti na Viševcu nisu stale. Ove godine se započelo sa projektiranjem, a iduće će biti i izgrađen uređaj za pročišćavanje procjednih voda i kondenzata odlagališnog plina na odlagalištu. Pri kraju je projektiranje plinogeneratora, jer je utvrđena opravdanost ulaganja u energetske iskorištavanje odlagališnog plina u proizvodnju električne energije snage 1 megavat u idućih 10 godina. Istodobno sa spomenutim, odvijaju se aktivnosti i dogovori sa HEP-om oko stjecanja statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Kraj svih tih ključnih sanacijskih aktivnosti planiraju se za konac 2015. godine, a KD Čistoća će još 20 godina obavljati monitoring zraka, deponijskog plina, procjednih voda. Na kraju, ističu u tom komunalnom društvu, da su već sada rezultati tipični za odlagališta komunalnog otpada i unutar su granica koje nemaju štetan utjecaj na okoliš i zdravlje lokalnog stanovništva. ■■

Viševac danas i sutra... Kraj svih ključnih sanacijskih aktivnosti planiraju se za konac 2015. godine, a KD Čistoća će još 20 godina obavljati monitoring zraka, deponijskog plina i procjednih voda

Sanacija Viševca započela je još 1999. godine, a službeno od 21. srpnja 2004. godine

Lokve - Ne pronađe li se adekvatna zamjena za "brdski" zakon, život će ovdje biti znatno teži

Napisao i snimio:
Marinko KRMPOTIĆ i Arhiva ZIP

Novi načelnik Općine Lokve ne dolazi iz politike, a motiv da prihvati poziv SDP-a bilo je i nezadovoljstvo činjenicom da su Lokve daleko od toga što bi mogle biti, pogotovo u turističkom, ali i svakom drugom pogledu

Načelnik iz drugog plana

Jedno od iznenađenja proteklih izbora na Jgoranskom području nedvojbeno je bila pobjeda tridesetsedmogodišnjeg SDP-ovog kandidata Tonija Štimca u Lokvama. Faktor iznenađenja nije bio vezan uz pobjedu SDP-ovog kandidata (jer je SDP i ranije u Lokvama znao pobjeđivati), već uz činjenicu da je kandidat bio Lokvarcima i mnogim drugim Goranima dobro znani Toni - informatički znalac, ali i društvu i pjesmi blizak mlađi čovjek čija je gitara mnoge Gorane i Goranke otpratila u bračne vode. Otkud Toni u politici, bilo je najčešće pitanje koje se čulo proteklog proljeća kad se saznalo da lokvarski SDP kao kandidata nudi 37-godišnjeg Tonija Štimca. Isto mu pitanje postavljamo i u njegovom prvom predstavljanju u magazinu "Zeleno i plavo":

- Zaista je činjenica da se do sada nisam bavio politikom, ali je isto tako i činjenica da je moja obitelj proteklih desetljeća politički bila vrlo aktivna, pogotovo otac Anton koji je godinama bio istaknuti član SDP-a u Delnicama i Primorsko-goranskoj županiji. Zahvaljujući njemu, kao i sestri Rozmeri, ja sam uvijek bio tu negdje uz politiku i znao sam što se događa, a budući da volim društvo i glazbu moj krug poznanika i prijatelja bio je vrlo širok i ni slučajno vezan samo uz lijevu političku opciju. No, bio sam svjestan svega što se oko mene događa i kad mi je SDP Lokve pred protekle izbore

ponudio mogućnost da budem njihov kandidat za načelnika Lokava, odlučio sam prihvatiti tu ponudu. Ono što me je motiviralo da "odjednom" prihvatim poziv bilo je nekoliko stvari, a jedna od njih svakako je bila i moje nezadovoljstvo činjenicom da su Lokve daleko od toga što bi mogle biti, pogotovo u turističkom, ali i svakom drugom pogledu.

Političke svađe štetile ugledu mjesta

Također me smetao i nedostatak zajedništva Lokvaraca, nastavlja Toni, zbog čega smo prečesto medijski bili eksponirani kroz razne svađe koje su štetile ugledu mjesta, a jak sam motiv našao i u prigovorima nekih mojih poznanika i prijatelja kako nisam dovoljno Lokvarac. Istina, nisam bio prijavljen u Lokvama, ali tu mi je i starina i novi apartman, a uz to punih sam 16 godina radio u lokvarskom poduzeću "MikroGoran" i puno sam više vremena provodio u Lokvama no, primjerice, neki Lokvarci koji rade van Lokava. Sve to, uz želju da promijenimo stvari, poboljšamo stanje i krenemo naprijed motiviralo me da prihvatim poziv koji mi je uputila tadašnja predsjednica SDP-a Lokve Sandra Okanović i kandidiram se za načelnika Općine Lokve, govori Štimac koji na upit o prvim dojmovima sada već skoro polugodišnjeg obavljanja dužnosti čelnog čovjeka Lokava kaže:

- Kad nakon 16 godina dođeš iz privatnog sektora

raditi u društveni, onda su razlike ogromne. U privatnom sektoru svaki mjesec radiš i vidiš za što radiš te na kraju mjeseca raspolažeš zarađenim. U društvenom sektoru sve je skroz drugačije - ovdje nema neke mogućnosti zarade, a potrebe - pogotovo na području socijale - su ogromne. Kako ih zadovoljiti, kako nekome dati manje da bi netko drugi dobio barem nešto, problemi su koji su me mučili i muče na ovom početku pri čemu je već sada jasno da ćemo morati ojačati prihode, a to je moguće samo rastom broja radnih mjesta na našem području. Kao lokalna samouprava to ćemo činiti ne samo stvaranjem što povoljnijih uvjeta za ulagače, već i jačanjem rada našeg Komunalnog poduzeća "Lokvarka" u kojem ćemo pokušati povećati broj zaposlenih, od sezonskog rada pa do stalnog zaposlenja, govori Štimac koji viziju daljnjeg razvoja Lokava i promjene nezavidnog stanja vidi i u aktivnostima te ulaganjima na nizu drugih područja.

Turizam u prvom planu

"U prvom nam planu mora biti turizam, odnosno nastojanja da ponudom novih turističkih sadržaja ne samo privučemo goste, već stvorimo i mogućnost zarade za ljude ovog kraja. Primjerice, mislim na buduću šetnicu oko Lokvarskog jezera uz koju svakako može zaživjeti određena turistička ponuda. Radovi na uređenju počeli su još u mandatu protekle vlasti, a mi ćemo ih nastojati dovršiti pri čemu nam je nakana da šetnica ostane prirodna te da zaista nudi mogućnost šetnje u potpuno prirodnom okruženju, a uz nju na pojedinim lokacijama planiramo smjestiti i neke eksponate Goranske kiparske radionice kako bi je i na taj način uljepšali. Na dosadašnjem uređenju zahvaljujemo na finacijskoj potpori Primorsko-goranskoj županiji i Hrvatskoj turističkoj zajednici, a nadamo se da će te potpore biti i u ostalim projektima u koje ulazimo.

Primjerice, u pregovorima smo za preuzimanje Golubinjaka, park šume koja je do sada bila u vlasništvu Hrvatskih šuma, a od 1. siječnja 2014. godine, na temelju dogovora s predsjednikom Uprave Hrvatskih šuma Ivanom Pavelićem, trebala bi ga preuzeti Općina Lokve. Naravno, znamo da to nije lako ni jednostavno, ali ćemo u suradnji sa komunalnim poduzećem "Lokvarka", TZ-om i Turističkom uredom pokušati razviti taj prostor i to u smjeru stvaranja svojevrsnog lokvarskog turističkog trolista kojeg bi činili

Goranin po svemu

Toni Štimac rođen je 1976. godine u Rijeci, osnovnu i srednju školu završio je u Delnicama, a sav radni vijek - za sada - proveo je u Lokvama. No, ističe sam, po svemu je pravi Goranin: "Nedugo po rođenju živio sam kratko u Mrkoplju gdje su roditelji radili u tamnošnjoj ambulanti. Potom smo se zahvaljujući njihovom poslu selili i živjeli u Fužinama, Brod Moravicama i Delnicama. Najviše sam živio u Delnicama, ali sam zbog podrijetla roditelja koji su iz ovog kraja (otac Lokvarac, majka Mrzlovodičanka), kao i poslovne vezanosti uz Lokve pravi Lokvarac", govori Štimac dodajući da je, budući da je supruga Opatijka, "rastegnut" po cijeloj zeleno-plavoj županiji.

Toni Štimac

Golubinjak, spilja Lokvarka i Lokvarsko jezero koje treba nuditi potencijalnom gostu kao jednu cjelinu u kojoj se može uživati nekoliko dana.

Naravno, obnova auto kampa Jezero stalna je žudnja i želja svih dosadašnjih lokvarskih vlasti i Lokvaraca, ali smo tu prisiljeni čekati jer je to zemljište još uvijek u državnom vlasništvu i tu, bez obzira tko bio na vlasti, sve ide izuzetno sporo i blokira naše želje. Taj bi kamp, uvjereni smo, radio vrlo kvalitetno i donosio korist svima pa bi ga upravo zbog toga trebalo što prije osposobiti, govori Štimac dodajući kako se ulaganja planiraju i na područjima drugih djelatnosti:

"Veliki bi nam adut mogla biti industrijska zona uz staru cestu Rijeka - Zagreb za koju već postoji interes pilanara i nekih drugih obrtnika koje zanima prostor udaljen nepuna tri kilometra od autoceste i gdje postoji prostor za skladištenje materijala, pokretanja određenih oblika proizvodnje pa čak i parkirališta za teretnjake. Osnovali smo i Poljoprivrednu zadrugu i pokušat ćemo i na tom području učiniti iskorak objedinjavanjem ponude poljoprivrednih proizvođača s našeg područja kako bismo im i na taj način pomogli, a truditi ćemo se u sljedeće tri i pol godine razviti i ostala područja te prihvatiti svaki kvalitetan prijedlog.

Općenito, nastojat ćemo rukovoditi općinom tako da u prvom planu ne budu sukobi i svađe, kao što je to bilo do sada. Uvjeren sam da je to sada iza nas i da će Lokve u mandatu ove vlasti napraviti pozitivan iskorak i biti bolje mjesto za život", zaključio je Štimac. ■■

U turizmu forsirati lokvarski turistički trolist kojeg čine Golubinjak, spilja Lokvarka i Lokvarsko jezero

Odrezana jedna petina proračuna!

Nadam se da će se već u tijeku 2014. godine naći adekvatna zamjena za "brdski" zakon jer ukoliko nam se ukine taj prihod, a u Lokvama je riječ oko 900.000 kuna u odnosu na proračun od oko 5 milijuna kuna, onda će nam rad biti bitno otežan. Jednostavno, za beneficije područjima poput našeg moraju važiti kriteriji nadmorska visina i gustoća naseljenosti jer jedino oni prikazuju pravo stanje stvari. Ne pronađe li se adekvatna zamjena za "brdski" zakon, život će ovdje, ne govorim samo o lokalnoj samoupravi, biti znatno teži.

Informatičko zaleđe

U poznatom lokvarskom poduzeću "MikroGoran" Toni Štimac radio je od 1997. pa do ove godine i svjedočio je uspješnom razvoju poduzeća koje uzor može biti mnogima: "Počeli smo najprije na području Gorskog kotara da bi se potom širili prema Primorju pa potom i Karlovačkoj te Ličko-senjskoj županiji i Zagrebu. Informatika kao struka i takav način života su mi odgovarali jer nisam čovjek koji voli sjediti u uredu, već biti aktivan i raditi s ljudima. Puno sam naučio, izoštrio komunikacijske vještine i potvrdio onu istinu da kvalitetan proizvod možete nuditi iz bilo kog dijela svijeta, baš zato MikroGoran je uspio daleko van lokalnih okvira", ističe Štimac.

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Igor Matošić ne voli deplasmanske i poludeplasmanske brodove. Zaljubljenik je u glisere. I pošlo mu je za rukom da i proizvodi glisere, plovila koja s ekonomičnim snagama izvanbrodskih motora mogu postići zavidnu brzinu i plovne karakteristike. Radi ih već jedanaest godina i nema reklamacije

Nije rijetkost da jedna jednostavna poduzetnička ideja fokusirana na uslužnu djelatnost, neočekivano završi u nečemu što nije bila prvobitna zamisao. Uz to, izrodi se u sasvim suprotno u daleko složenije, kreativnije i unosnije, u proizvodnju. Upravo to dogodilo se Igoru Matošiću iz Selca vlasniku obrta za izradu i popravak plastičnih brodova "Matošić". Odluka o uplovljavanju u poduzetničke, obrtničke vode, počivala je na namjeri da se bavi iznajmljivanje brodica turistima u ljetnoj sezoni. Jednostavna računica govorila je, danas renomiranom mladom brodograditelju, da mu se više isplati napraviti kalup i iz njega izliti i opremiti nekoliko brodica, nego ih gotove kupovati. I tako je počela priča zvana "Bakan".

Igor Matošić svoj je obrt za gradnju i popravak brodica osnovao 2002. godine u Crikvenici. Prvi projekt brodice od 5 metara, nazvane "Bakan 5" projektirao je njegov dobar prijatelj, splitski majstor u brodskom dizajnu Srđan Đaković. Nakon što je prvi Bakan 5 izašao iz škvera odmah je dobio tržišnu potvrdu. Igor ga je prodao, napravio drugog pa i njega prodao, narudžbe su uslijedile, stvorila se lista čekanja i nije bilo druge nego nastaviti s proizvodnjom. Obrt Matošić iza sebe ima do danas produkciju od gotovo 300 napravljenih brodica-glisera. Riječ je o dva tri bazična modela koje proizvodi u varijantama open i cabin i različitih dužina. Jedno takvo plovilo napravljeno je na električni pogon za austrijskog naručitelja i kako stoji stvari, izgledno je da će Austrijanci naručiti još koje. Ukupno 250 modela Bakan 5 Open i Bakan 5 Cabin, ih je otišlo na tržište, i danas su vezani u lučicama diljem Jadrana.

Ako vas u vašem selu hvale onda je to znak da ste dobri

U brodogradilištu "Matošić" smještenom u proizvodnoj hali na prometnici uz vinograde Vupika, između Novog Vinodolskog i Bribira nastala su još dva modela Bakan 630 dužine 6,30 metara kojeg krasi nešto modernije i zaobljenije gliserske linije te Bakan 450 (4,5 metara) čija je specifičnost, u tome što mu je trup napunjen pjnom, što mu osigurava čvrstoću i nepotopljivost. Igor Matošić ne voli, priznaje deplasmanske i poludeplasmanske brodove. Zaljubljenik je u glisere. I pošlo mu je za rukom da i proizvodi glisere, plovila koja sa ekonomičnim snagama izvanbrodskih motora mogu postići zavidnu brzinu i plovne karakteristike, zahvaljujući, dakako dobrom odnosu pogona i konstrukcije glisera. U veliku popularnost njegovih plovila lako se uvjeriti iščitavajući forume na internetskim stranicama. Ipak i od njega smo htjeli čuti kakve mu povratne informacije stižu od kupaca...

- Brod je kvalitetan, odgovorio je kratko, već jedanaest godina radim i nemam reklamacije.

Najteže je, rekao je, uvijek prodati nešto u svom selu. A kada vidite da je ovdje u Selcu, u mom mjestu vezano 10 mojih plovila onda vam to sve govori. Vaši vas teško priznaju, traže manu dok ne nađu a eto sudeći po spomenutoj činjenici moji su brodovi prihvaćeni, dobri su im. Njihovim korisnicima oni ne služe samo za razonodu, glisiranje. U Bakanu 5 prevoze, vidio sam ovce, magarce, vodu za ovce, služe im znači u mnoge svrhe i do sada nisam dobio nikakvu primjedbu.

Kriza se osjeća ali još se da opstati

Igor Matošić nije poduzetnik menadžer, radi k'o crnac, kaže. Trenutačno u svom brodogradilištu, hali veličine 1.500 četvornih metara zapošljava 4 radnika. Bilo ih je i 8 zaposlenih, nekada, kriza je napravila svoje. U sezoni, kada se obim poslova malo poveća zaposli još dvojicu radnika na ispmoć i to je sve. Kada će mu se ponoviti godišnji rekord izgradnje od 38 brodica, danas se ne usudi ni prognozirati. "Meni je prednost što sam na moru, iskreno će, mogu raditi i servise, pružam uslugu suhe marina i od toga živimo. Proizvodnja je u prvom planu ali i popravci su dosta isplativi. To je isto usluga". Govoreći o poslovanju Matošić se sjeća vremena uvedenih trošarina na plovila to ga je unazadilo, hvala Bogu povučene su, ali ističe jedan drugi problem i kaže: "Najveći problem su vezovi. Trebate vidjeti koliko ljudi mene pitaju da bi kupili brod ali nemaju vez. Nautički sajam u Rijeci i svi ostali sajmovi nautike, svi se nešto trude biti neki centri nautičke ponude, traženje i trgovine, svi se pojavljuju kao mjesta koja osiguravaju kontakte kupaca i proizvođača ali nitko ne kupuje. A tko će kupiti brod ako ga nema gdje sigurno vezati. Cijelo ovo naše područje je toliko u deficitu s vezovima da nedostaje sigurno deset tisuća vezova, i naprosto je nevjerovatno da nitko to ne vidi i ništa ne poduzima po tom pitanju. Govorim o komunalnim vezovima, lučicama a ne o komercijalnim marinama. Meni dolaze Nijemci, ovdje su pokupovali apartmane, i kupili bi brod ali oni žele kompletnu uslugu, žele da ga imaju gdje ovdje sigurno vezati, da ga tu mogu i servisirati i da jednostavno ne brinu o toj svojoj imovini, i to su spremni platiti. A to vam je isto turizam, a mi to ne prepoznajemo. Devedeset posto tržišta je Zagreb i devedeset posto je, kada su moji brodovi u pitanju, preporuka, otkriva Matošić gdje plasira svoje proizvode i kojim marketinškim sredstvom.

Odakle naziv Bakan

Nema lučice na Jadranu u kojoj nećete prepoznati glisere Bakan 5 open ili Bakan 5 Cabin. Ti modeli za sada dominiraju no, rekli smo da su iz proizvodnje izašli i Bakan 650, zavidnih modernih

linija glisera i posljednji model Bakan 450. I on dizajnerski odskaka od svojih prethodnika i u tom slučaju brodograditelj Matošić nije odstupio od svoje filozofije da ponudi tržištu maksimum što ta klasa plovila može pružiti.

No na kraju svega, nekako samo od sebe, nameće se pitanje odakle ime Bakan. I tu već dolazimo na prostore mediteranskog mentaliteta. Kada je Matošić napravio svoj prvi brod, s prijateljima u nekom neformalnom časkanju, došlo se na temu kako dati ime brodu. Rekli su mu neka se zove Bakan. Bakan? - zastao je malo Matošić. Bakan je nadimak za Selčana, kojim ih se želi prikazati ne baš reprezentativno, već kao sklone bakanalijama, raskalašenosti. Rečeno je, to nema veze, brod je iz Selca pa neka se zove Bakan. Poslije, kada je proizvodnja krenula, Tomašiću nije bilo baš posve ugodno da mu brodovi nose takvo ime, čije se značenje, manje-više svakom mora objasniti, pa je angažirao marketinšku agenciju da mu predloži neki drugačiji naziv. Agencija ga je savjetovala da to nema smisla i da ni u snu to ne čini. Upisom Bakan na bilo koju internetsku tražilicu, Bakan plovila pojavljuju se na prvoj stranici među prvih deset. Za takvu internetsku reputaciju nešto mnogi bi platili ogromnu cijenu, odgovoreno brodograditelju Matošiću.

I tako je ostao Bakan, ime koje danas znači moderne, kvalitetne, praktične i estetski pogođene modele plovila, proizvedenih u Primorsko-goranskoj županiji. ■■

Trenutačno Brodogradilište Matošić zapošljava četvero radnika

Ime Bakan je danas sinonim za moderne, kvalitetne, praktične i estetski pogođene modele plovila

Najveći problem nisu brodovi nego vezovi, kojih nema - Igor Matošić

Brodogradilište je hala veličine 1.500 četvornih metara

Kozala

skriva sve slojeve grada

Ne pripada Kozala samo pokojnima, ona ima vrlo živu svakodnevicu s više od pet tisuća stanovnika, a šetnja ovim naseljem otkriva prizore kakvi se uglavnom viđaju u malim, povezanim zajednicama. Šetnja Kozalom nudi još i puno više od toga, jer ovo gradsko naselje vrvi pomalo zaboravljenim "povijesnim naslagama" koje su ostavili brojni stanovnici kroz stoljeća razvoja Rijeke

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Petar FABIJAN i Arhiva ZIP

Kad je nekome "poć na Kozalu", često to znači da je stigao do posljednje postaje na svom životnom putovanju. Riječko naselje koje se smjestilo iznad Guvernerove palače, naime, najpoznatije je po svome monumentalnom starom groblju koje je u više od dva stoljeća postojanja postalo posljednje počivalište za mnoge generacije Riječana. Svoje centralno gradsko groblje Rijeka je počela planirati još sredinom 18. stoljeća, kao nužan dio ekspanzije grada, te se nakon službenog početka ukopa krajem 1838. godine našla među samo nekoliko europskih gradova koji su groblju dali komunalni značaj, umjesto religioznog i duhovnog koji je bio uobičajen u to vrijeme. Prije Rijeke, komunalno groblje dobili su tek Beč, Budimpešta, Pariz i London.

Povijesna čitanka

Živim stanovnicima Kozale možda nije uvijek ugodno da se njihovo naselje identificira s mjestom tuge i rastanka, no groblje čitavom mjestu daje auru pijeteta i uzvišenosti, i teško da postoji neko ljepše mjesto na kojem bi čovjek poželio provesti vječnost. Uostalom, groblje Kozala i više je od pukog mjesta za ukop, ono je spomenik kulture čiji su nadgrobni spomenici i svojevrsna povijesna čitanka ovog grada, u kojoj su zapisana imena mnogih ljudi zaslužnih za njegov razvoj – Andrije Ljudevita Adamića, Giovannija de Ciotte, Roberta Whiteheada, Ivana Lupisa, Ivana Koblera...

Pod mramornim pločama ostali su i mnogi drugi koje povijest ne pamti, ali su zato svoje postojanje utkali u uvijek živo tkivo grada koji se ponosio svojom multikulturalnošću i bogatim kulturnim naslijeđem, i koje je u vrhuncu industrijalizacije i ekonomskog razvoja od sredine 19. stoljeća privlačio ljude iz čitave Europe. I o tome svjedoči groblje na Kozali, pod čijim su čempresima iznikle grobnice u različitim umjetničkim stilovima - od koje su neke stvorene rukama najpoznatijih kipara i arhitekata svoga vremena – na kojima su zabilježeni brojni jezici i još brojniji vjerski simboli. Katoličanstvo, pravoslavlje, židovstvo, protestantizam, ateizam, hrvatski, talijanski, francuski, engleski, mađarski, latinski, njemački...

Otisci brojnih kultura i državnih uređenja koja su na riječkoj obali ostavila svoje tragove, najbolje se vide upravo ovdje, na groblju čiju je osnovu postavio Venceslao Celligoi 1893. godine kada je projektirao 400 klasicističkih niša postavljenih poput potkove u ovalnom dnu kraške vrtače. Njegovu klasičnu viziju svojim su stilskim "uvjerenjima" obogatili Artur Hering po čijem su projektu građene secesijske niše na zapadnom dijelu groblja, dok istok nudi potpuno oprečnu stilsku

Gradsko naselje Kozala gledano sa susjedskog brijega - Trsata

Nevrijeme je u studenom teško oštetilo groblje na Kozali

Oluja devastirala groblje

Oluja Teodor, koja je sredinom studenog poharala Rijeku i okolicu, nije poštediti niti groblje na Kozali. Upravo ovdje nastala je najveća šteta, koja se mjeri u stotinama tisuća kuna, a najteže je stradao najstariji i najvrijedniji dio kompleksa. Srušeno je dvjestotinjak čempresa i hrastova koji su uništili ili oštetili i brojne grobnice. Točnije, oštećeno je 267 grobnica, koje su popisane i obilježene u akciji riječkih konzervatora i studenata konzervacije-restauracije iz Dubrovnika, Splita i Zagreba. Čitavo groblje je zaštićeno, stoga se kod obnove grobnica prvo moralo angažirati struku, no dobra vijest je da nisu stradali najvrijedniji mauzoleji koji imaju status pojedinačnog zaštićenog kulturnog dobra.

Kozalom dominiraju visoki neboderi, izgrađeni sedamdesetih godina

izjavu, jednostavnost tipičnu za razdoblje moderne, s potpisom Bruna Anghebena.

Prava stilska raskoš, međutim, rezervirana je za najimućnije, koji su si mogli priuštiti podizanje raskošnih grobova i bogato uređenih mauzoleja. Imati grobnicu na groblju Kozala bila je stvar prestiža među bogatim industrijalcima, bankarima i trgovcima, stoga nisu štedjeli kada je valjalo angažirati najbolje umjetnike.

Groblje kao spomen park

O značaju groblja Kozala, svjedoči i činjenica da se po njemu nazvala i gradska tvrtka koja brine o posljednjim počivalištima Riječana, a koja je izdala i monografiju posvećenu ovom zaštićenom spomeniku kulturne baštine.

- Rijeka je jedan od prvih europskih gradova koji je djelatnost groblja odvojio od crkve i dao joj komunalni značaj. Bilo je to 1872. godine, odmah nakon Pariza, Londona, Beča i Budimpešte. Od prve sahrane na groblju Kozala pa do danas na groblju Kozala sahranjeno je 114.500 pokojnika, gotovo kao cijela današnja Rijeka. Groblje se prostire na površini od 109.847 "kvadrata" sa 14.400 izgrađenih grobnih mjesta. O vrijednosti i važnosti groblja Kozala najbolje govori Rješenje Ministarstva kulture Republike Hrvatske od 23. ožujka 2006. godine kojim je groblje proglašeno zaštićenom kulturno povijesnom cjelinom. Naznačena su posebna obilježja: vrijedni regulacijski planovi, hortikulturna oprema i pejzaž, održavanja kako bi se groblje sačuvalo što bliže izvornom stanju, umjetnička

kvaliteta grobnica, veći broj grobova osoba važnih za hrvatsku povijest... S obzirom na činjenicu da je groblje najvećim dijelom izgrađeno, i da su vrlo male mogućnosti daljnjeg širenja, kod prenamjene pojedinih manjih grobnih površina unutar groblja težimo uređenju groblja kao spomen parka.

Najvredniji grobni objekti posebno su zaštićeni i proglašeni kulturnim dobrima: Mauzolej Whitehead poznatog industrijalca i vlasnika riječke tvornice Torpedo, jedna od najvećih secesijskih grobnica u nas, koji svojom monumentalnošću i položajem dominira cijelim grobljem Kozala, neoromanički Mauzolej Josipa Gorupa bogatog veleposjednika, patriota i dobročinitelja, i secesijski Mauzolej obitelji Francesca Manasteriottija, oba poznatog autora, hrvatskog kipara Ivana Rendića. Povijest i razvoj groblja prikazana je u Monografiji o prvom riječkom komunalnom groblju Kozala, izdanoj 2002. godine, a može se pribaviti u cvjećarnici Perla na CGG Drenova, kazala je Tanja Šušić iz Komunalnog društva Kozala.

Posljednje počivalište kućnih ljubimaca

Na Lukovićima, nešto poviše groblja na Kozali, smjestilo se još jedno posljednje počivalište. No, umjesto prezimena slavnih i nepoznatih Riječana, na malim nadgrobnim spomenicima isklesana su imena kao što su Pikolino, Timi, Gioa, Kala, Don, Lordi, Roki, Pippo... Uz njih postavljene su slike pasa, mačaka, papiga, kunića, praćene epitafima punim ljubavi i bola koje svojom ljepotom nimalo ne zaostaju za onima kojima ljudi na posljednji počinak otpraćaju svoje bližnje. Riječko groblje

kućnih ljubimaca jedno je od najstarijih u Europi, a prvi zapisi s početka dvadesetog stoljeća svjedoče o tradiciji dužoj od stotinu godina. Posljednjih desetak godina, zbog postroženih veterinarskih propisa, ali i proglašenja područja vodozaštitnom zonom, na groblju nije dozvoljen ukop životinja, no pažnja vlasnika već ukopanih kućnih ljubimaca i dalje održava mjesto uređenim, osvijetljeno svjetlom lampiona i ukrašeno raskošnim buketima cvijeća.

- Rijeka je jedini grad u Hrvatskoj koji ima groblje kućnih ljubimaca, koje je uz pariško i londonsko najstarije groblje u Europi. Nalazi se na adresi Lukovići 11 i jedinstven je kulturni spomenik koji svjedoči da su pojedini stanovnici Rijeke, a i uprava grada već prije stotinjak godina bili ispred svoga vremena. Grad Rijeka je prije stotinu godina, kada je objekt i osnovan, pse i mačke Riječana tretirala s potpunim poštovanjem osjećanja njihovih vlasnika koji su ih smatrali članovima svojih obitelji. Iako točni podaci ne postoje, riječko groblje najvjerojatnije je izgrađeno krajem 19. stoljeća, a prvi pisani tragovi o ukopima sežu u dvadesete i tridesete godine 20. stoljeća, no pretpostavlja se da je izgrađeno ranije. Osim Riječana, na groblje su svoje pse, mačke, papige, kuniće i druge životinje dolazili pokapati vlasnici kućnih ljubimaca iz cijele države, kao i okolnih država koje nisu imale sličan objekt. Na najstarijim grobovima natpisi su na talijanskom i njemačkom jeziku. Obzirom su od 2002. godine zabranjeni ukopi s obrazloženjem da se radi o vodozaštitnom području, Sportski kinološki klub Rijeka pokrenuo je inicijativu za proglašenjem Groblja zaštićenim kulturnim dobrom želeći ga zaštititi od propadanja i sačuvati ga od zaborava. Uz to, pojedini spomenici čiji vlasnici zasigurno nisu živi - nisu u dobrom stanju i zahtijevaju popravke i obnavljanje natpisa. Smatrali smo da bi proglašenje kulturnim dobrom

U današnjoj zgradi Mjesnog odbora na Volčićevom trgu nekad je djelovala Radio Rijeka, u vremenu između preseljenja iz Voloskog i useljenja u sadašnje prostore na Korzu, pa zgradu i danas Kozalčani nazivaju "Radio stanica"

O dugoj povijesti života na području Kozale svjedoči i njena vizura koja otkriva raznoliku arhitekturu – od skromnih jednokatnica preko raskošnih staromodnih zgrada građenih krajem 19. i početkom 20. stoljeća do visokih i jednoličnih nebodera tipičnih za gradnju druge polovice dvadesetog stoljeća. I podzemlje krije zanimljive priče, jer su povezani nizom skrivenih bunkera i skloništa, među kojima najveći imaju i dvorane velike do pet stotina kvadrata koje su na sigurnom mogle držati stotine građana

riješilo taj problem, no do realizacije toga još uvijek nije došlo. Stoga će inicijativa članova SKK Rijeka prijavom na Natječaj lokalnog partnerstva zasigurno biti temelj za daljnje promišljanje te akcije lokalne i šire zajednice o kulturnoj i povijesnoj vrijednosti Groblja kućnih ljubimaca. Osim kao kulturna baština, smatramo da bi Groblje kućnih ljubimaca moglo biti i na adekvatniji način iskorišteno i s turističkog aspekta. Jedina informacija o njegovoj lokaciji nalazi se na turističkoj mapi u centru grada. Primjerice, groblje kućnih ljubimaca u Londonu je u Hyde parku i nalazi se na u turističkoj brošuri Broj 1 Londona, groblje u Parizu Cimitiere des chiens in Asnieres sur Siene naplaćuje ulaznice, a označeni su i kao kulturno-povijesni spomenici. Nepobitna je činjenica da su na groblju zakapani ljubimci ljudi raznih slojeva društva čime je groblje jedinstven dokaz da bogatstvo nije u novcu već u bezgraničnoj ljubavi, kazala je dr. Mirjana Krstić, predsjednica riječkog Sportskog kinološkog kluba, čiji članovi od njegovog osnutka 1979. godine brinu o održavanju ovog groblja kako bi ga sačuvali od zaborava, i koji su prije deset godina pokrenuli proceduru za njegovo uvrštenje među zaštićenu kulturnu baštinu.

Crkva Sv. Romualda i Svih Svetih

Jedan od najprepoznatljivijih simbola Kozale ujedno je i vjerojatno najznačajnija riječka građevina stvorena između dva svjetska rata, odnosno u vremenu kada je Rijeka bila pod talijanskom vlašću - crkva Sv. Romualda i Svih Svetih, koja je izgrađena sredinom tridesetih godina prošlog stoljeća kao zavjetni hram za poginule talijanske vojnike. Poznati objekt koji lokalno stanovništvo često naziva "raketom" zbog 65 metara visokog isturenog zvonika, projektirao je Bruno Angheben, a na gradnji su sudjelovali i Romolo Venucci koji je izradio skulpture anđela na crkvenom pročelju, te Ladislao de Gauss i Edmondo Dal Zotto koji su zaslužni za mozaike na bočnim zidovima. U donjem dijelu hrama smještene su kripe 458 talijanskih vojnika, a sredstva za gradnju je osigurao Benito Mussolini uz pomoć bogatih talijanskih fašista. No, bez obzira na njenu namjenu u trenutku nastanka, koja je svakako bila vezana (i) uz političke svrhe, danas je ovaj vjerski objekt ostao vrijedan dio kulturne baštine, ali i vjeran svjedok jednom kratkom, ali vrlo turbulentnom i kontroverznom razdoblju riječke povijesti.

Mauzolej obitelji Whitehead za koju su bili zainteresirani Ecclestonovi

Kad su Bernie i Slavica kupovali grobnicu

Raskošne grobnice na groblju Kozala nisu bile samo "hir" bogataša iz vremena industrijalizacije Rijeke, već su i suvremeni milijarderi očarani njihovom ljepotom. U tom kontekstu zanimljiva je anegdota otprije deset godina, kada su Bernie i Slavica Ecclestone imali ozbiljnu namjeru kupiti jedan od najljepših mauzoleja – onaj koji je nekad pripadao Robertu Whiteheadu i njegovoj obitelji. O toj ozbiljnosti svjedoči i činjenica da su o kupnji s gradskim vlastima pregovarali pune tri godine, no odustali su nakon što su shvatili da za cijenu od dva milijuna dolara mogu vrijedan spomenik kulture dobiti tek u najam, ali ne i u trajno vlasništvo. Mauzolej obitelji Whitehead zauzeo je centralnu poziciju na groblju Kozala, na njegovom najvišem dijelu, gdje je arhitekt Giacomo Zammattio krajem 19. stoljeća postavio piramidu od bijelog kamena do koje vodi stubište zasjenjeno krošnjama visokih čempresa. Iako su dva odra ukrašena kipovima Whiteheada i njegove supruge, u njima nitko ne počiva, budući da je Whitehead pokopan u Worthu 1905. godine.

Korzo na Belvederu - Mjesni odbor Kozala broji 5.284 stanovnika

Povijesne naslage Kozale

Ne pripada Kozala samo pokojnicima, ona ima vrlo živu svakodnevnicu s više od pet tisuća stanovnika, a šetnja ovim naseljem otkriva prizore kakvi se uglavnom viđaju u malim, povezanim zajednicama – grupu muškaraca koji za stolom u kafiću igraju briškulu i trešet, ljuteći se na svaki propušteni "mot", djecu koja na igralištu trče za loptom izvikujući pohvale i pokude svojim suigračima, mladi par koji na klupici u parku otkriva čari prvih ljubavnih zanos... No, šetnja Kozalom nudi još i puno više od toga, jer ovo gradsko naselje vrvi pomalo zaboravljenim "povijesnim naslagama" koje su ostavili brojni stanovnici kroz stoljeća razvoja Rijeke.

U prvi mah, pogled šetača past će tek na one najpoznatije "perjanice" gradske kulturne baštine, kao što su groblje i susjedna crkva Sv. Romualda i Svih Svetih, "zabarikadirane" kapelice na stubištu Kalvarija ili zgrada u kojoj je djelovala Radio Rijeka u vremenu između preseljenja iz Voloskog i useljenja u sadašnje prostore na Korzu, no pomniji pogled otvara sasvim novi svijet i ljepotu onih "običnih" detalja kakvi se ne nalaze u turističkim kartama – fasade kuća obraslih u bršljan ili mozaik na zgradi visokih svodova iz prve polovice 20. stoljeća...

O dugoj povijesti života na području Kozale svjedoči i njena vizura koja otkriva raznolikost arhitekturu – od skromnih jednokatnica preko

Kozala ima vrlo živu svakodnevnicu - briškula s prijateljima

raskošnih staromodnih zgrada građenih krajem 19. i početkom 20. stoljeća i često ukrašenih bogatim ornamentima do visokih i jednoličnih nebodera tipičnih za gradnju druge polovice dvadesetog stoljeća. I njihovo podzemlje krije zanimljive priče, jer su povezani nizom skrivenih bunkera i skloništa, među kojima najveći imaju i dvorane velike do pet stotina kvadrata koje su na sigurnom mogle držati stotine građana.

Među novije zgrade spada i ona osnovne škole, izgrađene krajem sedamdesetih godina, no obrazovanje na ovom području ima puno dublje korijene. Naime, 2010. godine proslavljeno je punih 130 godina otkako je započeo obrazovni proces na Kozali, jer ujesen 1880. godine pod paskom učitelja Josipa de Vitturija otvorena je na Brašćinama prva pučka učionica. Tridesetak godina kasnije, točnije u ožujku 1911. godine škola je preselila na novu lokaciju, onu na kojoj se danas nalazi Osnovna škola "Belvedere". Zanimljivost vezana uz tu zgradu jest da je za njen elegantan i moderan izgled zadužen poznati riječki arhitekt Luigi Luppis, no s vremenom

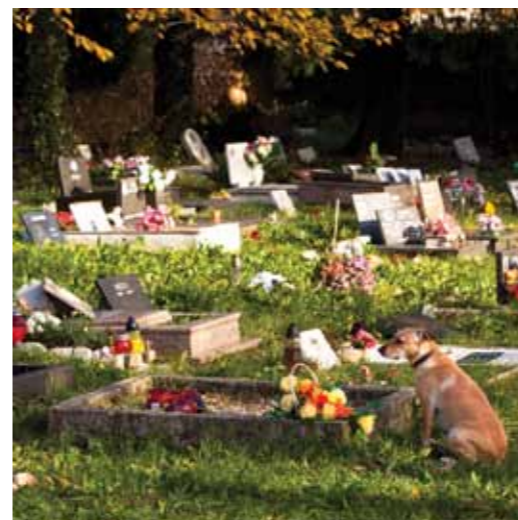
ona je postala premala za rastući broj djece, stoga je u rujnu 1978. godine škola i treći puta promijenila svoju lokaciju i smjestila se na aktualnoj adresi, u Ulici Ante Kovačića, točno iznad jednog od najvrijednijih lokaliteta na području ovog naselja, stubišta Kalvarija.

Povijest Kalvarije

Ovo, samo po sebi iznimno vrijedno stubište, "skriva" jednu još vrijedniju povijesnu ostavštinu, vidljivu tek oku poznavatelja riječke baštine – ostatke nekadašnjih rimskih zidina koje su počinjale na ušću Rječine u more i završavale na Prezidu. Danas je sačuvano tek nekoliko metara zida koji se prostirao duž tridesetak kilometara, a nije u puno boljem stanju niti Kalvarija, čija je izgradnja na brdu Goljak, čiji se izvorni naziv danas uglavnom izgubio, započela 1676. godine – u vrijeme kada je Rijeka imala tek nekoliko tisuća stanovnika – kao pandan Trsatskim stepenicama.

Oduvijek su dva riječka brijega, Kozala i Trsat, bila svojevrsna konkurencija jedan drugome, pa su takve bile i stube (trsatske-kalvarijske), crkve (trsatska i kozalska), gradska groblja... Riječku su Kalvariju započeli isusovci bratovštine "Agonije" (1856.), obnovom kulta "Čudotvornog raspela" iz crkve sv. Vida, te su 1676. podigli 3 velika križa na brdu Goljak, danas zvanom Voljak ili Vojak. Do njih se dolazilo starim strmim pješćkim putem, zacrtanim još u prehistoriji, potvrđenim rimskim limesom, čiji su ostaci postali dijelom trase Kalvarije uz koju su izvorno podignutih sedam vrlo jednostavnih kapelica, da bi ih u 17. stoljeću bilo dvanaest. Izgradnjom stuba za povezivanje kulturnih postaja Križnog puta, ova je prometnica dobila društveno i kulturno značenje, poništeno stambenom izgradnjom obiteljskih kuća 19. i posebno nebodera iz 1970-tih godina. Rušenjem i zazidavanjem ostataka kapelica poništen je prvobitni sadržaj Kavarije i križnog puta te danas stube djeluju neuredno. Na vrhu stuba je tročlana kamena skulptura devastirana, posebno kip Bogorodice, dok su same stube neuredne unatoč novijim intervencijama metalnim rukohvatima dobrodošlim zbog velike strmine.

Rijeka je jedini grad u Hrvatskoj koji ima groblje kućnih ljubimaca

Od prve sahrane na groblju Kozala pa do danas na groblju Kozala sahranjeno je 114.500 pokojnika, gotovo kao cijela današnja Rijeka

Ime bez povijesnog značenja

Ime Kozala spominje se već u 15. stoljeću, a označava gradski predio najbliži Starome gradu, smješten s njegove sjeverne strane. Već tada ovo je naselje bilo dobro naseljeno i ispunjeno vinogradima i maslinicima smještenih na šezdesetak imanja. Kako ističe Daina Glavočić, "nema u imenu nikakvog povijesnog značenja niti je riječ potekla od nekog pojma, a koristio se naziv stoljećima jedino u drugačijoj transkripciji: coxala, cosala, Kozala"...

Prof. Daina Glavočić o Kalvariji: Ostaci rimskog limesa postali dijelom trase Kalvarije

Mnogi ne znaju da je uz Kalvariju bilo improvizirano prvo riječko groblje izvan gradskih zidina kada je zakonom cara Josipa II. zabranjen ukop u i oko gradskih crkava. Početak Kalvarije s kapelicom bilo je prikladno mjesto za ukope kao najbliže crkvi sv. Vida i sjevernom izlazu iz grada. No zbog ogoljelosti terena i nedostatku zemljanog sloja, groblje je ubrzo zatvoreno te je od sredine 19. st. gradski Kapetanat stimulirao ukope pokojnika na novoootvorenom gradskom groblju na Kozali, kazala je povjesničarka umjetnosti Daina Glavočić, dodavši kako ime Kalvarija dolazi od latinskog calvariae locus "mjesto lubanje", prijevod aramejske riječi golgota, brdo na kojem je Isus raspet na križ, te da se prvotno koristila za Isusovo mučeništvo na brdu Kalvarija, dok kasnije poprima značenje bilo kakve duge i mučne patnje. U arhitekturi, pak, kalvarija označava uređenu uzvisinu s uređenim putem i postajama križnog puta koja završava trima križevima, a namijenjena je za posjećivanje i hodočašće u vrijeme korizme.

Stubište Kalvarija okruženo je zelenilom, jer se oko njega nalaze dva "plućna krila" Kozale, parkovi nazvani po Vladimiru Nazoru i Nikoli Hostu, koji služe kao oaze čistog zraka u prometno napućenom središtu Rijeke. Ujedno, oni su idealno mjesto za predah nakon intenzivne "turneje" gradskim naseljem koji nudi "ključ" za otkrivanje skrivene i pomalo "tajnovite" povijesti grada na Rječini. ■

Bogat sportski život

Kozala živi bogatim sportskim životom, jer na svom području ima jednu veliku sportsku dvoranu, nazvanu imenom Dinka Lukarića i izgrađenu 1974. godine, samo godinu dana nakon dovršetka Dvorane mladosti na Trsatu. Dvoranu su "prisvojili" rukometaši, košarkaši i odbojkaši, kao i rekreativni sportaši, dok su ljubitelji "sportova na otvorenom" svoje utočište pronašli nešto niže, na području Belvedera gdje je smješteno Omladinsko igralište kao zaštićeni kulturni objekt, ali i igralište Campetto, često određite lokalnih "driblera".

Česi s dušom njeguju svoj materinji jezik i običaje

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Češka beseda u Rijeci ima
zavidne rezultate pa u kulturnim
aktivnostima ne zaostaje ni
za mnogim starijim češkim
društvima

Češka manjina jedna je od najaktivnijih manjinskih udruga u Primorsko-goranskoj županiji, koja djeluje punih devetnaest godina. Koliko su aktivni možda najbolje govori podatak da su samo u 2013. godini do studenog imali više od dvadeset nastupa, aktivnosti, gostovanja i druženja s drugim manjinama

Punih devetnaest godina češka manjina aktivno djeluje u Rijeci. Oko 190 članova Čeha živi i radi na području Primorsko-goranske županije, više od njih osamdesetak je u Rijeci i njezinoj bližoj okolici, svi zajedno okupljeni u Udruzi pod nazivom Češka beseda. Koliko su aktivni i koliko im je stalo da od zaborava otrgnu svoj materinji jezik i svoju pradomovinu Češku, možda najbolje govori podatak da su samo u 2013. godini do mjeseca studenog imali više od dvadeset nastupa, aktivnosti, gostovanja, ugostili druge manjine.

Za razgovor o Češkoj besedi zasigurno je najkompetentnija predsjednica Franciska Fanika Husak koja je na čelu Udruge sedamnaest godina, a više od devetnaest godina se nalazi u Izvršnom odboru.

- Češka beseda Rijeka osnovana je 17. rujna 1994. godine kao prva od novoosnovanih članica Saveza Čeha u Republici Hrvatskoj

Franciska Fanika Husak, predsjednica udruge Češka beseda

nakon Domovinskog rata i danas broji oko 250 članova. Beseda u Rijeci je najudaljenija Beseda od Daruvara, središta Čeha u Hrvatskoj i istovremeno jedino češko društvo na obali Jadranskog mora, upoznaje nas predsjednica Husak s poviješću nastanka Udruge na riječkom tlu. U mladoj riječkoj Besedi počelo se od prvog dana marljivo raditi i nakon sedam godina postojanja Česi su već imali zavidne rezultate pa u kulturnim aktivnostima ne zaostajemo ni za mnogim starijim češkim društvima.

Češki dom

Od samih početaka utemeljenja vodili smo borbu s nedostatkom prostora za svoje kulturne aktivnosti, nastavlja Husak. U središtu Rijeke imali smo iznajmljen kancelarijski prostor, ali u njemu se nisu mogle obavljati probe amaterskog kazališta, niti probe folklornih grupa. I stoga nakon prvotne ideje o gradnji češkog doma svi smo prionuli svim srcem u realizaciju. S veseljem smo maštali o svim planovima koje ćemo jednog dana realizirati u našem domu. I san je ostvaren!

Na prelijepom mjestu u riječkom prigradu, niknuo je Dom s pogledom na more, nedaleko Hosta u Čičarijskoj ulici, površine oko 1.500 četvornih metara. Pozornica, sale za probu, smještajni spavaći kapaciteti, kuhinja, restoran, bar, garsonjera za domara, skladišta i druge namjenske prostorije, dijelovi su prekrasnog doma Češke besede.

- Nakon pet godina gradnje, Češki dom T.G. Masaryika u Rijeci svečano je otvoren 19. rujna 2009. godine prilikom proslave 15. godišnjice osnutka Češke besede Rijeka uz sudjelovanje u našoj svečanosti više od tri stotine gostiju i uzvanike iz Češke i dakako Hrvatske, kaže Husak. Zgrada Češkog doma nam je prekrasna, u njega je do sada uloženo više od 6,5 milijuna kuna. Grad Rijeka sufinancirao je Češki dom s gotovo

Riječke ribice

Riječke ribice su jedna od najprepoznatljivijih folklornih grupa koje djeluju u okviru Saveza Čeha u Hrvatskoj. S velikim uspjehom reprezentiraju ne samo Čeha koji žive u Hrvatskoj nego i svoj rodni grad Rijeku. Mladi folklorši u dobi između 15 i 30 godina plešu pod koreografskom palicom Eve Zetove i Lenke Homolove iz Praga, koje nekoliko puta godišnje dolaze u Rijeku i rade s plesnim sastavom. Sve ostalo vrijeme grupu vodi i uvježbava Snježana Husak. Ansambli pleše i plesove svog rodnog kraja i primorske plesove, a za koje također imaju primorske nošnje. Redovito sudjeluju, između ostalih manifestacija i na žetvenim svečanostima i Vonjicki, tradicionalnim folklornim manifestacijama češke manjine u Hrvatskoj, a u Češkoj Republici nastupale su u Bmlovicama nad Svitavou, Rmmovu, Nemcicama nad Hanou, Pragu, Ostravi, Rožnovu pod Radhoštem, Hosteradicama i Chomutovu.

dva milijuna kuna, točnije 1,96 milijuna, Vlada Republike Hrvatske sa 1,05 milijuna kuna, Češka Republika pomogla je sa 750 tisuća kuna, a naša Primorsko-goranska županija samo nešto manje, oko 700 tisuća kuna. Doprinjeo je izgradnji Doma i Savez Čeha u Republici Hrvatskoj s nešto više od 500 tisuća kuna, a Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske donirao je 470 tisuća kuna.

I sami članovi Češke besede, naglašava predsjednica Husak, zajedno s mnogobrojnim prijateljima i simpatizerima dali su oko 700 tisuća kuna donacija, a preostali dio pokrili su prilozi pojedinaca i lokalnih samouprava, udruga i svih ostalih koji su prepoznali značenje i vrijednost ovog objekta.

Česi ne moraju brinuti za nacionalni identitet

Danas stoga možemo ponosno govoriti o našim aktivnostima, nastavlja predsjednica i odmah nastavlja da u Češkoj besedi danas djeluje najmlađa folklorna grupa "Raček" koju vode Snježana Husak i Vladimira Marinković. Nema dvojbe, Česi ne moraju brinuti za svoj nacionalni identitet, na najmlađima svijet ostaje, a kroz ples najmlađih, Česi su to i osigurali. Husak i Marinković također vode Srednju folklornu grupu "Raček", a djeluje i folklorna grupa bračnih parova koju vodi samo Snježana Husak. Vladimira Marinković dodatno uvježbava i plesnu sekciju "Raček" LIV, a mješoviti pjevački

zbor "Nostalgija" djeluje pod dirigentskom palicom dirigenta Antuna Rehaka, i voditeljice Marije Dmejchal. Franciska Husak vodi dramsku grupu a lutkarsku Krešimir Špralja. Snježana Herceg je i urednik biltena "Naša reč", dok web stranicu Jasna Herceg uređuje na hrvatskom, češkom i engleskom jeziku. Jedanput godišnje izdaje se i dječji bilten pod nazivom "Djeca Rijeci" koji uređuje Vladimira Marinković.

U dodatnoj brizi za očuvanje češkog jezika održana su tri tečaja češkog za odrasle i djecu, a treba naglasiti da je knjižnica Češke besede vrlo bogata, posjeduje oko tri tisuće čeških knjiga, pa iako knjižnica nije do kraja sređena, članovi rado zalaze i posuđuju knjige, kaže Husak.

"Naša riječ" – zalag budućim generacijama

Češka beseda izdaje i kvartalno-informativni bilten "Naša riječ" te ga besplatno šalje svojim

Moderni Češki dom
na Hostima otvoren je
prije četiri godine

Tradicionalni češki posvićenji

Amatersko i lutkarsko kazalište

Dramska grupa Češke besede Rijeka ima petnaestak članova. Za vrijeme svog postojanja ova je grupa uvježbala 11 dramskih predstava u režiji Fanike Husak.

Zadnji, dvanaesti uvježbani i izvedeni komad režirao je Veljko Milde. Pri uvježbavanju i režiranju igrokaza često su pomagali učitelji i režiseri poznatih čeških amaterskih kazališta.

Lutkarsko kazalište djeluje u okviru Češke besede Rijeka od 2001. godine. Do sada su pripremili tri lutkarske igre s kojima su nastupali u Hrvatskoj i Češkoj. "Crvenkapica" je bila prva, sljedeća priča "O mudroj princezi" s kojom su se 2002. godine predstavili na prvoj smotri čeških lutkarskih kazališta u Slavonskom Brodu.

Priču o Ivici i Marici napisao je Vaclav Renc, a s njom su osim u Rijeci nastupali u Gornjem Daruvaru i u Koncanici. U pripremi je igrokaz "Snjeguljica i sedam patuljaka". Ovo amatersko kazalište u fundusu ima 24 lutke, a voditeljica grupe je Vedrana Valenčić.

članovima i prijateljima. Ovim biltenom ne samo da se želi informirati članstvo i vodstvo Saveza Čeha kao i ostale besede o njihovim aktivnostima, nego se budućim generacijama želi ostaviti trajni pisani trag o njihovom postojanju.

- Prvi broj "Naše riječi" izašao je u prosincu 1996. godine i do sada smo izdali 49 brojeva. U biltenu informiramo o akcijama, planovima, nastupima i gostovanjima članova i grupa naše Besede, ali isto tako i o gostima koji nas posjećuju u Rijeci (folklorne i dramske grupe, glazbeni sastavi, pjevački zborovi). Objavljujemo literarne i informativne priloge naših članova i prijatelja, jezične studije (na primjer, tablicu češko-hrvatskih homonima profesora Križana), studije o Česima koji su živjeli u ovom kraju i ovdje ostavili trag svog postojanja i djelovanja, pjesme čeških pjesnika, putopisne priloge s ciljem upoznavanja krajeva i gradova u Češkoj, zanimljivosti iz kulturne i arhitektonske ostavštine u Rijeci itd. Ne nedostaju niti izreke, jezične pitalice i zagonetke, anegdote, recepti i slično, kazuje nam dalje predsjednica Husak te nije mogla a ne reći kako je grafička oprema iz financijskih razloga veoma skromna. O svemu brine redakcija, glavna urednica prof. Snježana Herceg, urednica mr. Marcela Čović i lektorica mr. Zdena Steckerova iz Češke Republike.

Dani Češke kulture 2013.

Ovogodišnji riječki Dani češke kulture započeli su u Češkom domu promocijom pete zbirke

Češka kuharica

Česi su veliki gurmani, stoga i ne čudi što su se članice Češke besede "ujedinile" i izdale knjižicu na češkom i hrvatskom jeziku "Češki kolači", a u pripremi je izdavanje knjige čeških specijaliteta pa ćemo uskoro čitati i kako se prave "češke knedličke" koje su zasigurno samo jedan od sinonima za Češku.

Češke pokladnice

Za kolač je potrebno 500 grama poluoštrog brašna, malo soli, dvije žlice šećera, jedna žlica maslaca, pola litre mlijeka, dva dekagrama kvasca i dva žumanjka ili jedno jaje. Od mlijeka odvojimo pola čaše, dodamo žličicu šećera, smrvljeni kvasac i pustiti da se diže. U zdjelu staviti brašno, posoliti, dodamo šećer, žumanjke i tekući maslac, uzdigli kvasac i ostaviti dizati. Kad se digne, žličicom oblikovati kuglice na dasci posutoj brašnom, koje potom spljoštimo i pustimo dizati. Zagrijati masnoću i stavljati pokladnice gornjom stranom prema dolje. Peći na srednjoj temperaturi. Premazati marmeladom, kravljim sirom i vrhnjem.

Srednja folklorna grupa "Raček"

pjesama članice CB Rijeka Herte Tadić "More" i kulturno-umjetničkim programom pjevača, plesača i kazališnih amatera Češke besede Rijeka. Predstavili su se i učenici koji u Osnovnoj školi Podmurvice uče češki jezik i kulturu prema modelu C.

Usljedila je prezentacija običaja tradicionalnog češkog posvićenji i pripreme posvićenjskih jela. Večera je bila tradicionalno posvićenjska pa su gosti i domaći mogli kušati češka jela, kolače i slastice koje se pripremaju prilikom posvićenji - tradicionalno češkog crkveno-folklornog slavlja.

Zadnji rujanski vikend pripao je nacionalnim manjinama koje organizirano djeluju u Rijeci. Sedamnaesti puta se odvijala tradicionalna dvodnevna manifestacija Etnosmotra pod motom "Bogatstvo je živjeti u zajedništvu" u organizaciji Grada Rijeke i riječkog ogranka Hrvatske glazbene unije na kojoj su riječke manjinske udruge predstavile programe svojih sekcija. Centralni događaj bila je smotra folklornih skupina i ansambala koja se odvijala u Češkom domu T. G. Masaryka. U ovom folklornom programu nastupilo je pred velikim brojem gledatelja više od 220 pjevača, plesača i glazbenika. ■■

Česi imaju i svoj dom. Nakon pet godina gradnje, Češki dom T.G. Masaryka u Rijeci svečano je otvoren 19. rujna 2009. prilikom proslave 15. godišnjice osnutka Češke besede Rijeka uz sudjelovanje svečanosti više od tri stotine gostiju i uzvanike iz Češke i Hrvatske

Pjevačka skupina "Nostalgija"

Pjevačka grupa, danas već zbor, izrasla je iz grupe entuzijasta i ljubitelja češke pjesme, koji su se ispočetka sastajali i pjevali, kako su uvijek naglašavali, "za svoju dušu". Iz ljubavi prema češkoj pjesmi počeli su pjevati, a težnja i želja da sa drugima podijele ljepotu narodne pjesme dovela ih je i do prvih javnih nastupa. Tako je nastala mješovita pjevačka grupa, koja je kasnije dobila ime "Nostalgija" i koja je do sada mnogo puta nastupala na pozornicama u Primorsko-goranskoj županiji, u Gorskom Kotaru, Opatiji, Rijeci, mjestima diljem Hrvatske, sjedištima čeških beseda, kao i u Češkoj Republici (Bmlovice nad Svitavou, Nemcice nad Hanou, Rmmov, Chomutov, Hosteradice, Ostrava).

Ujesen godine 2000. počeo je s njima raditi mr. Petr Trunec iz Češke Republike. Ovaj glazbenik i osvjeđeni dirigent pjevačkih zborova im je odškrinuo vrata u svijet zbornog pjevanja, bio je njihov prvi dirigent, a rezultati njegova rada ostavili su trajan pečat. Nakon odlaska Truneca iz Hrvatske, vođenje zbora i dirigiranje preuzeo je član Tony Rehak, koji zbor vodi i danas.

U rujnu 2001. godine Češka beseda Rijeka bila je organizator prvih Zpevanka, festivala čeških pjevačkih skupina i zborova iz Hrvatske, koje su se održavale pod patronatom Saveza Čeha u RH. Druge Zpevanke održane 2003. godine, također u Rijeci.

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Grad Ogulin ima bogato kulturno nasljeđe i pažnje vrijednu prirodnu baštinu stoga može razvijati različite vrste turizma

Lokalna samouprava sa 13.910 stanovnika

Obitelj, domovina, Ogulin i željeznica četiri su velike ljubavi ogulinskog gradonačelnika Jure Turkovića, diplomiranog inženjera građevine koji je 28 godina radio u Hrvatskim željeznicama od čega 21 godinu na rukovodećem mjestu i jako je ponosan što je u tih dvadesetak godina Ogulin od male ispostave postao jedno od najznačajnijih središta za održavanje pruge. U politici je, kao član HDZ-a, također već dvadesetak godina - 12 godina je bio predsjednik Gradskog vijeća Ogulina pa su mu poslovi rukovođenja gradom poznati: "Brzo sam se privikao na posao jer mi je poznata procedura donošenja odluka i problematika rada u gradskoj upravi. Vjerujem da će vlast kojoj sam na čelu osigurati daljnji razvoj i još bolju budućnost Ogulinu", kaže čelni čovjek grada čija lokalna samouprava po popisu stanovništva iz 2011. godine broji 13.910 stanovnika.

Ogulin se izgradnjom autoceste Rijeka - Zagreb i Zagreb - Split pretvorio u moderan mali grad

Iz Ogulina potječu prvi jaki utisci kojih se sjećam. Već za prvog od ovih boravaka sjećam se osobite uzbuđenosti koju je u meni proizvela neobičnost okolice i tamnošnjih narodnih nošnji. Čudnovati i napadni oblici Kleka i romantičnost Dobre pružali su mojoj mašti toliko hrane da sam daleko u noć prevračala u mislima najčudnovatije slike i fantastične mogućnosti: što li se sve odigrava u dubokoj noći oko Kleka. Čudnovatim načinom pretpostavljala je moja mašta ne navrh Kleka, već u nutrini njegovoj silne, burne i neprestane prizore, odigrane fantastičnim, većinom herojskim, sad povijesnim sad biblijskim bićima...", piše u svojoj autobiografiji Ivana Brlić Mažuranić, najslavnija hrvatska spisateljica za djecu, književnica na čijim su bajkama odrastale i odrastat će generacije djece

u Hrvatskoj (u kinima upravo igra "Šegrt Hlapić"), a za taj nezaboravni vilinski svijet bajki uvelike je zaslužan Ogulin u kojem je 18. travnja 1874. godine Ivana Brlić Mažuranić rođena i kojem se tijekom djetinjstva često vraćala iz drugih dijelova Hrvatske u kojima je živjela, napajajući svoju maštu neobičnom ljepotom prirode ovog kraja i bogatim tradicijom narodnih legendi i priča.

Nije stoga nimalo čudno što se danas Ogulin kao turističko odredište nudi pod sloganom "Ogulin - zavičaj bajke". Naime, već i prvi vizualni dojmovi za čovjeka koji možda ne zna ništa o Ogulinu potaknut će maštu i usmjeriti je ka svijetu fantazije. Jer, kako drugačije reagirati na neobični izgled planine Klek koja se svojim zakrivljenim vrhom pred očima putnika koji iz Rijeke prema Zagrebu putuje auto cestom ukazuje još pri izlazu iz Gorskog kotara, pred gradićem Vrbovsko. Kad pak prispijete u Ogulin nemoguće je u samom središtu Grada ne ostati pomalo začaran činjenicom da je temelj grada, prekrasni frankopanski srednjovjekovni dvorac, sagrađen na samoj litici velikog ponora kojeg narod zove Đulin ponor i to na temelju legende po kojoj je smrt u njemu zbog nesretne ljubavi potražila lijepa Đula (Zulejka), a profil lica njene velike ljubavi, kapetana Milana koji je danima dolazio gledati mjesto na kom je nestala njegova Zula, priroda je zauvijek usjekla u obliku prirodnog reljefa u stijenu na kamenjanoj litici ispod koje se u tamni nepristupačni ogromni otvor slijeva Dobra nestajući u dubinu zemlje.

Autoceste oživjele Ogulin

I posjet nekim drugim lokacijama (pomalo mistična Dobra, izvor Zagorske Mrežnice, vodenice

Ogulin - zavičaj bajke

na Dobri, etno kuća u Zagorju Ogulinskom, akumulacijsko jezero Sabljaci, kanjon jezera Lešće...) pobudit će slične dojmove pa je više no očigledno kako Ogulin posjetiteljima željnim neobičnosti ima puno toga za ponuditi. Općenito, Ogulin je već sada lijepo mjesto za život, a u budućnosti će biti još ljepše, uvjereni su ne samo Ogulinci, već i svi drugi koji pobliže prate razvoj ovog gradića u posljednjih petnaestak godina. Naime, od pomalo usnulog i van najvažnijih prometnih pravaca odviše udaljenog gradića, Ogulin se izgradnjom autoceste Rijeka - Zagreb i Zagreb - Split pretvorio u moderan mali grad koji ljudima koji tu žive nudi sve ono što je potrebno za ugodan život u blizini većih gradskih sredina kakve su Karlovac, Zagreb ili Rijeka. Od novoizgrađenih prometnica koje ga vežu s Rijekom, Zagrebom, Splitom i ostalim dijelovima Hrvatske Ogulinci su najprije korist imali u vrijeme gradnje kad je Ogulin bio središte i sjedište najjačih firmi koje su tu cestu gradile pa se boravak velikog broja radnika i jake mehanizacije osjetio već tada, a po završetku izgradnje geografski položaj Ogulina koji je do tada bio nedostak, postao je prednost pa je iz godine u godinu napredovao, a bit će dalje i tako, uvjeren je novi ogulinski gradonačelnik, dipl. ing Jure Turković koji je prvim čovjekom grada pod Klekom postao nakon ovogodišnjih svibanjskih izbora

"Strateški ciljevi koje smo si ja i moji suradnici postavili ponajprije su vezani uz rast broja zaposlenih, razvoj gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrede i turizma, a obveza nam je i nastaviti dvadesetak već započetih projekte te pojačati brigu o socijalno najugroženijem dijelu

Optimist - ogulinski gradonačelnik Jure Turković

našeg stanovništva. Već u ovih nekoliko početnih mjeseci rada napravili smo određene pomake - pokrenuta je proizvodnja u nekadašnjem Sintaklu pri čemu je otvoreno desetak novih radnih mjesta. Krenulo se s značajnim ulaganjima od čak 100 milijuna kuna u pogonima bivšeg DIP-a što znači da bi uskoro tu moglo biti oko 150 novih radnih mjesta. U planu je i 27 milijuna eura vrijedan projekt izgradnja energane u okviru koje bi se realizirao i projekt uzgoja rajčica, a ukupan broj uposlenih bio bi oko pedesetak ljudi. S poduzećem PLINACRO smo potpisali ugovor za održavanje plinovoda na ovom području, surađujemo s nizom poduzetnika koji koriste našu poduzetničku zonu. Pokrenuli smo program potpore poljoprivrede i ruralnog razvoja grada koji omogućava dobivanje bespovratnih sredstava pri čemu ima i originalnih ideja pa se tako priprema projekt zbrinjavanja i korištenja rasola za gnojiva koji ćemo realizirati u dogovoru s Agronomskim fakultetom iz Zagreba, vrijednost je 120 milijuna kuna od čega će proizvođači zelja osigurati 10, a Grad Ogulin 90 posto potrebnih

Već i prvi vizualni dojmovi za čovjeka koji možda ne zna ništa o Ogulinu potaknut će maštu i usmjeriti je ka svijetu fantazije

Na brendu spisateljice Ivane Brlić Mažuranić, Ogulin razvija svoju turističku bajku, a pogoduju mu pored kulturnog nasljeđa i prirodne ljepote, nov geoprometni položaj, brze ceste i nova povezanost s velikim gradovima

Obnovljeni Hotel Frankopan ima 16 soba i 4 apartmana, koji svi imaju nazive po likovima iz djela Ivane Brlić Mažuranić

Ogulinom dominira prekrasni frankopanski srednjovjekovni dvorac

Općenito, Ogulin je već sada lijepo mjesto za život, a u budućnosti će biti još ljepše, uvjereni su ne samo Ogulinci, već i svi drugi koji pobliže prate razvoj ovog gradića u posljednjih petnaestak godina

Tko još nije čuo za ogulinsko zelje?

sredstava. Sve ove najave raduje jer znače otvaranje novih radnih mjesta i daljnji razvoj Grada.

Zaštita od poplave i drugi projekti

Naravno, kao lokalna samouprava dužni smo voditi brigu o što boljem komunalnom standardu pri čemu je znatan dio posla već odrađen, nastavlja Turković. Primjerice, nedavno je završena rekonstrukcija ulice vikend naselja Sabljaci kraj atraktivnog istoimenog jezera. U sustav kanalizacije s pročištačem u posljednjih pet godina uloženo je oko 100 milijuna kuna, a u obnovu vodovodne mreže preko 30 milijuna kuna. Planova za daljnje aktivnosti je puno pa ćemo tako u naredne dvije godine dodatno u kanalizacijski sustav s priočišćivačem uložiti novih 30 milijuna kuna pri čemu će 90 posto osigurati "Hrvatske vode", a ostalih 10 posto mi sami. Dogradnja dječjeg vrtića je također jedan od bitnih projekata, tim više što nam je drago da raste potreba za takvom infrastrukturom. Nadalje, u nastavak izgradnje komunalne infrastrukture u poduzetničkoj zoni uložiti ćemo 10 milijuna kuna, a krenut ćemo i u poslove sanacija odlagališta otpada u suradnji s Fondom za energetska učinkovitost i zaštitu okoliša.

Jedan od najbitnijih, ujedno i financijski najzahtjevnijih projekata vrijedan oko 100 milijuna kuna, svakako je zaštita Grada Ogulina od poplave. Nositelj će biti "Hrvatske vode", a naša je želja realizirati ga do kraja ovog mandata. Cilj je zaustaviti Dobru, točnije usmjeriti je da se razljeva po drugim lokacijama, a ne po gradu", govori Turković koji na upit kako je moguće da se s proračunom od nepuna 42 milijuna kuna rade ovakvi projekti, odgovara kako se najveći dio sredstava traži i pronalazi od nadležnih državnih institucija i fondova, ali i EU fondova pri čemu je u samoj gradskoj upravi već stvoren kvalitetan tim koji radi na kandidaturi za EU projekte, a ponekad angažiraju i druge stručnjake iskusne na tom području.

55 sportskih udruga i 3 KUD-a

Ogulin je, posebno u posljednjih desetak godina, i pravi mali trgovački centar u kojem uz dobro razvijene male trgovine i obrte svoju ponudu nude i čak četiri velika trgovačka lanca (Konzum, Billa, Plodine, Lidl), vrlo je razvijen dio poljoprivrede vezan uz proizvodnju zaista kvalitetnog ogulinskog zelja i krumpira, a po svemu je Ogulin i sve značajniji na području sporta i kulture, govori gradonačelnik Turković i dodaje: "Trenutačno u Ogulinu postoji 55 sportskih udruga za koje iz proračuna za njihov rad izdvajamo 1,7 milijuna kuna, a uz to izdvajamo i za uređenje sportske infrastrukture. Ogulin već ima puno odličnih sportskih objekata pri čemu prednjače četiri sportske dvorane - gradska, školska, gimnastička i tenis dvorana te niz drugih borilišta kao što su kuglane i tri nogometna igrališta. Sportski duh bio je vidljiv ove jeseni kad su u jednom danu kod nas održana dva državna prvenstva - u kuglanju i u gimnastici. Bogati smo i na području kulture gdje djeluju tri KUD-a, Matica Hrvatska, kazališna amaterska skupina, Limena glazba, pjevačko društvo i dječji pjevački zbor te brojne druge udruge. I sport, a posebno kultura, često se vežu uz turizam koji je jedno od strateških opredjeljenja Grada Ogulina, ponajprije stoga što imamo bogato kulturno nasljeđe i pažnje vrijednu prirodnu baštinu pa možemo razvijati različite vrste turizma, od onog utemeljenog na povijesti i kulturi do onog vezanog uz prirodne ljepote", rekao je gradonačelnik Turković.

Devet godina Ogulinskog festivala bajke

A turizam bi zaista mogao biti jedan od jakih aduta daljnjeg razvoja Ogulina pri čemu razvoju odgovara činjenica da je Ogulin bio do sada poprilično po strani od turističkih kretanja pa bi sada ta "uspavna ljepotica" itekako svojom vrlo zanimljivom ponudom mogla privući (i privlači!) brojne turiste. Dobro je u toj priči i to što su Ogulinci već podosta

učinili da bi stvorili temelje daljnjeg napretka, jasno je iz riječi direktorice TZG Ogulin Ankice Puškarić koja nam je rekla: "Još 2006. godine naša TZG donijela je strategiju razvoja kulturnog turizma pod nazivom "Ogulin - zavičaj bajke", utemeljenu na činjenici da je Ogulin rodno mjesto Ivane Brlić Mažuranić. Iz te ideje proizašla su dva kulturno-turistička proizvoda - "Ogulinski festival bajke" koji se održava već devet godina te "Ivaninu Kuću bajke" koja će svečano biti otvorena i predstavljena javnosti 13. prosinca. Oko ta dva proizvoda dalje ćemo razvijati taj oblik turističke ponude. Festival bajke već je prihvaćen, a "Ivanina Kuća bajke" bit će zanimljiva mnogima, od školaraca do obitelji. Riječ je o multidisciplinarnom centru u kojem je Ivana Brlić Mažuranić "domaćin" svjetski najpoznatijim piscima bajki. Uz suvenirnicu tu će biti i stalna izložba o životu Ivane Brlić Mažuranić, najvažniji bajkopisci bit će predstavljeni na ekranima unutar tog prostora, poseban dio je ognjište bitno za tradiciju pripovijedanja bajki, kao i za djelo Ivane Brlić Mažuranić, a mnogima će najzanimljiviji biti džuboks bajki s 75 najpoznatijih svjetskih bajki koji će gosti moći odabrati i preslušati one koje žele. Uz sve to u toj ćemo kući bajki imati i niz interaktivnih edukativnih igrica te online istraživačko referencijalni centar koji će se dalje razvijati i biti namijenjen i znanstvenicima koji se bave bajkama", govori direktorica Puškarić naglašavajući kako je projekt izgradnje "Ivanine Kuće bajke" realiziran sredstvima od milijun eura koje je TZG Ogulin dobila iz EU fonda IPA IIIC, a 359.000 eura osigurao je Grad Ogulin i Ministarstvo kulture RH:

"Iz tog projekta financira se i ruta bajke koja objedinjuje motive bajke s ostalim turističkom ponudom Ogulina jer nam je želja Ogulin u cjelini predstaviti kao jedno bajkovito područje, a tome se polako priključuju i drugi koji se bave turizmom i ugostiteljstvom pa je tako, primjerice, kafić Cosa Nostra otvorio pripovijedaonicu bajki", govori direktorica Puškarić napominjući kako uz ovaj središnji i originalni dio turističke ponude Ogulin nudi i vrlo dobro uređene i označene cikloturističke rute, planinarenje na Kleku, uživanje na jezeru Sabljaci u ribolovu i vodenim sportovima,

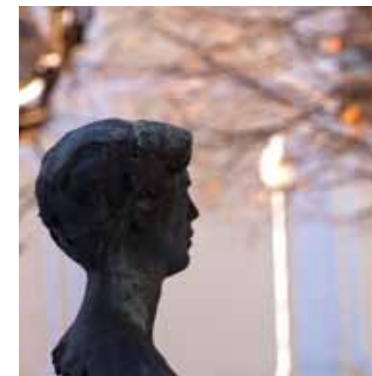
U Kuću bajki Ivane Brlić-Mažuranić uloženo je milijun eura

šetnju pitomim krajolikom, sjajnu gastronomsku ponudu i mnogo toga drugog potrebnog za odmor i opuštanje: "Autocesta nam je napravila veliku uslugu jer je približila Ogulin mnogima pa nas ljudi u sve većoj mjeri otkrivaju i uživaju u raznovrsnosti koju nudimo", ističe direktorica TZG Ogulin Ankica Puškarić.

Hotel iz pepela

Dio te sve uspješnije i originalnije turističke ponude je i zaista pažnje vrijedan Hotel "Frankopan" kojeg su "iz pepela", odnosno potpuno ruiniranog starog hotela u novi suvremeni hotelski prostor utemeljen na tradiciji, podigli ogulinski poduzetnici Milan Ceranić i Milan Cindrić. Brojni zahvati i ulaganja dovršeni su pred šest godina, a novouređeni objekt danas nudi vinski podrum iz 1827. godine s tridesetak mjesta, odličan restoran s ponudom za gurmane u kojoj se uz autohtona jela ovog kraja (masnica od luka) izdvaja mogućnost narudžbe čak 50 vrsta palačinki. Tu je i 16 soba i 4 apartmana (sve imaju nazive po likovima iz djela Ivane Brlić Mažuranić), depadansa s dodatnih 19 ležajeva u atraktivnom susjednoj Lovačkoj kući, natkrivena terasa sa 150 mjesta, konferencijska dvorana s tridesetak mjesta, saune, sobe za masažu... ako se svemu tome doda i podatak da je hotel u samom središtu, neposredno uz Đulin ponor, Frankopansku kulu i Zavičajni muzej, a uskoro će uz hotel biti otvorena i "Ivanina Kuća bajke", onda je jasno da Hotel "Frankopan" mora biti mjesto u koje se ako dolazite u Ogulin mora navratiti:

"Nakon šest godina rada prvi se rezultati vide i mi smo ove godine radili vrlo dobro i zadovoljni smo. Ponudom dobre hrane privukli smo mnoge, a gosti koji se opredjeljuju za noćenje uglavnom su stranci, mahom turisti koji dolaze u Plitvice iz Koreje, Poljske, Litve, Izraela, Italije...", kaže Ceranić ističući kako ga raduje jačanje turističkih sadržaja koji mogu privlačiti goste, ali kako na toj ponudi treba stalno i uporno raditi kako bi Ogulin i dalje bio jedna od onih hrvatskih sredina koje se, pomalo i suprotno velikoj većini drugih, razvija, a ne stagnira. ■■

Ogulin je rodno mjesto (18. travnja 1874.) hrvatske književnice Ivane Brlić Mažuranić

Kolijevka hrvatskog planinarstva

Uz ozračje bajkovitosti Ogulin je i pozornica povijesti - prekrasnu kulu oko koje se razvio Ogulin Bernardin Frankopan izgradio je oko 1500. godine, 53 godine kasnije Ogulin dospijeva u kraljevske ruke. Župna Crkva Sv. Križa sagrađena je 1781. godine, još 1874. godine u Ogulinu prvi se put u Hrvatskoj javila ideja o utemeljenju planinarskog društva... Ime grada, pretpostavlja se, potječe od latinske riječi "ob gula", što znači ždrijelo ili ponor na čijoj je litici izgrađena prekrasna kula u kojoj je danas pažnje vrijedan Zavičajni muzej u kojem je moguće razgledati arheološku, etnografsku i zbirku starog oružja, spomen-sobu Ivane Brlić Mažuranić, spomen sobu Domovinskog rata te planinarsko-alpinističku zbirku posvećenu činjenici da je Ogulin (Klek) kolijevka hrvatskog planinarstva...

Đulin ponor

Susjedi Vrbovskom, Mrkoplju i Novom Vinodolskom

Od 2003. godine i puštanja u promet auto ceste Rijeka - Zagreb - Split, Ogulin bilježi razvoj koji će, logična je pretpostavka, trajati dalje, ponajprije zbog činjenice da se ogulinsko područje sa svoja 24 naselja nalazi u samom središtu Hrvatske, na polovici puta između Zagreba i Rijeke, unutar turističkog područja Plitvičkih jezera (s istoka), šumovitog Gorskog kotara (sa zapada) i sjevernog Jadrana (s juga). Površinom od 542,32 km² Ogulin je znatnim dijelom i susjed Primorsko-goranskoj županiji, točnije Vrbovskom, Mrkoplju i Novom Vinodolskom.

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Priprema mladog čovjeka za svijet rada upravo se ogleda u praktičnoj nastavi, što je odlika svake prave strukovne škole. Danas u slavljeniku koji je "napunio prvih sto godina" djeluje sedam specijaliziranih radionica za praktičnu nastavu strojarske i elektro struke u kojima učenici stječu znanja i vještine ovladavaju rukovanjem priborom i alatom, i stječu stručne kompetencije

Ravnatelj prof. Darko Bašić

Tečaj industrijskog dizajna jedinstven u Hrvatskoj

Tečaj industrijskog dizajna je program osnovan krajem 2009. godine, realiziran u partnerstvu Elektroindustrijske i obrtničke škole, Škole za primjenjenu umjetnost i IN kluba inovatora Rijeka. Program se realizira u Tehničkom centru mladih pri Zajednici tehničke kulture Rijeka, a voditelji su nastavnici Boris Caput i Ines Milčić akademska kiparica iz Škole za primjenjenu umjetnost. Kontinuirana cjelogodišnja edukacija o brojnim mogućnostima industrijskog dizajna realizira se kroz program jedinstven u Hrvatskoj. U dosadašnjem radu i izvedenim projektima u posljednje tri školske godine, pod nazivom "Rasvjetno tijelo - od ideje do realizacije", zatim "Redizajn Tiffany svjetiljke" i "Dizajn lemne stanice s regulacijom temperature" sudionici su pokazali brojne mogućnosti kreativnog spajanja znanje učenika iz elektronike s umjetničkim izričajem. Struka je prepoznala vrijednost projekta nagradivši radove učenika i mentora najvišim nagradama na smotrama i izložbama tehničke kulture i inovacija..

Usto godina postojanja i djelovanja, namjena i nazivi škola koje su djelovale u današnjoj Elektroindustrijskoj i obrtničkoj školi na Mlaci, izmijenili su se sedam puta. I tako, od 1912. godine kada su mađarske vlasti vješto pokušavale privući ne samo mađarsku, već talijansku i hrvatsku djecu, krenulo se s održavanjem raznovrsnih tečajeva, između ostalih i tečaj za osposobljavanje radnika elektromehaničarskog smjera. Tada je zapravo i započelo obrazovanje učenika elektrostruke koje u kontinuitetu traje i danas. Do 1918. godine u zgradi današnjeg "stogodišnjeg slavljenika" odvijala se Mađarska državna mješovita škola Plase - Mlaka, do 1947. godine bila je nastava na talijanskom jeziku pod nazivom "Scuola tecnica industriale - Fiume", 1947. godine osniva se Industrijska škola u Rijeci, godinu poslije naziv se mijenja u Elektro škola s praktičnom obukom, od 1962. godine to je Elektrokemijski školski centar. Nakon školske reforme, 1978. godine škola nosi naziv Centar usmjerenog obrazovanja elektrotehničkih kadrova - CUO ETK, a od 1992. godine podjela CUO ETK dijeli se na dvije škole koje ostaju u istoj zgradi pod nazivom Elektroindustrijska i obrtnička škola i Elektrotehnička škola.

Tehničari za mehatroniku - zanimanje budućnosti

Razgovarajući s ravnateljem škole, prof. Darkom Bašićem, povodom obilježavanja stoljeća rada doznajemo da se danas u Elektroindustrijskoj i školi za obrtnička zanimanja djeca školuju u četverogodišnjem i trogodišnjem programu. Tako iz škole "izlazi" tehničar za mehatroniku kada završi četverogodišnji strukovni program. Riječ je, objašnjava Bašić, o spoju računalstva, elektrotehnike, elektronike i strojarstva te naglašava da ovaj program predstavlja izuzetno kvalitetnu pripremu za tehničke sveučilišne i veleučilišne studije, pa ga stoga i zovemo uvjetno, tehničkom gimnazijom.

Voditelj nastave Marijan Bačić dodaje da ove godine, što u trogodišnjem, što u četverogodišnjem trajanju, školu pohađa ukupno 334 učenika, te detaljnije pojašnjava da je tehničar za mehatroniku zanimanje budućnosti koje zahtjeva stalno usavršavanje. Završetkom ovog četverogodišnjeg programa učenik je osposobljen za održavanje sofisticiranih strojeva upravljanih računalom, može raditi na složenim produkcijskim linijama, projektirati jednostavne automatske uređaje i slično, objašnjava Bačić.

U trogodišnjem programu obrazovanja odvija se nastava u obrazovnom sektoru Elektrotehnike i računalstva. Za zvanje elektroničara nude se izborni blokovi kojim se učenik zapravo profilira, pa tako može odabrati audio-video tehniku, automatiku, računalnu tehniku i telekomunikaciju. Za zvanje

Sati Praktične nastave i Radioničke vježbe upravo su najzanimljiviji dijelovi nastave

elektromehaničara učenik može izabrati izborne predmete između rashladne i termičke tehnike, brodske elektrotehnike i prijenosa i distribucije električne energije, a u trećem nastavnom trogodišnjem programu učenici se mogu odlučiti na zanimanje telekomunikacijskog montera, pojašnjava voditelj nastave.

- Nastava za elektroničare-mehaničare, elektroinstalater, autoelektričare i elektromehaničare odvija se kroz trogodišnje obrazovanje, a u našoj se školi odvijaju i programi srednjoškolskog obrazovanja za odrasle, dodaje Bašić. U prvoj godini stječu se opća znanja, a druga, treća i četvrta godina "rezervirane" su za svladavanje osnovnih stručno teorijskih i praktičnih znanja, posebna znanja, vještine i navike u odabranom usmjerenju i zanimanju.

Spremnost za ulazak u svijet rada

Uz Aktiv društveno humanističke grupe predmeta, hrvatskog jezika, stranih jezika, matematike i fizike, tjelesne i zdravstvene kulture i aktiva matematike i fizike, radom i stjecanjem stručnih znanja izdvajaju se aktivni elektrotehnike i računalstva, aktiv strojarske grupe predmeta te aktiv praktične nastave.

Priprema mladog čovjeka za svijet rada upravo se ogleda u praktičnoj nastavi, jer svaka je strukovna škola zapravo prepoznatljiva po zanimanjima za koje se obrazuju njezini učenici. Od prvog dana postojanja, Elektroindustrijska i obrtnička škola ima učeničke radionice u kojima se izvodi nastava sukladno nastavnim planovima i programima. S izmjenama tehnologije u vremenu i prostoru, mijenjale su se i radionice, alati, strojevi, pa tako danas u slavljeniku koji je "napunio prvih sto godina" djeluje sedam specijaliziranih radionica za praktičnu nastavu strojarske i elektro struke u kojima učenici stječu znanja i vještine iz odabranog zanimanja, ovladavaju rukovanjem priborom i alatom, stječu stručne kompetencije. Premda neki od stručnih predmeta iz područja elektrotehnike

Iz školske klupe u svijet rada

i računalstva znaju biti teški i nerazumljivi, upravo sati Praktične nastave i Radioničke vježbe postaju najzanimljivijim dijelovima nastave. Na njima razjasne sve dvojbe i nedoumice, a vježbom jasnije razumijeva gradivo ali i primjenjuju znanja usvojena na teorijskoj nastavi iz struke, naglašava voditelj.

Osim u specijaliziranim radionicama u školi, ovisno o odabranom programu i zanimanju, učenik dio Praktične nastave odraduje u obrtničkim radionicama i tvrtkama. Zapravo, njen cilj i jest omogućiti učenicima zornije povezivanje sadržaja, kompleksniji doživljaj odabranog zanimanja i u konačnici, stjecanje vještina i znanja neophodnih za ulazak u svijet rada. ■■

Inovatori

U okviru Elektroindustrijske i obrtničke škole djeluju između ostalih i Klub mladih tehničara "ELKO" te Učeničko poduzeće. Mentori Boris Caput, Darko Bašić i Drago Krajina zaduženi su za rad s učenicima u učeničkom poduzeću čiji se rad temelji na praktičnom radu i rješavanju problema u praksi, a svake godine projektom je obuhvaćeno desetak učenika.

Na prijedlog ravnatelja Darka Bašića, Klub mladih tehničara osnovan je 1996. godine. U Klubu djeluju tri grupe, IN-sekcija / inovatori, informatika i robotika. Od samog osnutka Klub je na raznim natjecanjima osvajao mnogobrojne nagrade. Na šestoj Nacionalnoj izložbi mladih inovatora i izložbi tehničkog stvaralaštva mladih u Bakru u rujnu 2013. mentori i učenici Elektroindustrijske i obrtničke škole imali su vrlo zapažene radove, a naročito se istakao "E-fico". Zlatne medalje osvojili su "3D printer" Filipa Bradarića i Borisa Caputa, "Električno poljoprivredno vozilo" Marina Krajcara, Marka Pokornog i Marka Segnana, "E-fico" Renata Mršića i Borisa Caputa, "Regulacija i kontrola brzine vozila" Luke Preleca i Borisa Caputa. Brončane medalje osvojili su "Sustav video nadzora" Danijela Kramara i Drage Krajine te "Portalna puška" Sarde Ninića i Deana Caputa. I na međunarodnoj izložbi radova učenika i studenata INOVA-MLADI 2013. u Zagrebu učenik Renato Mršić i mentor Boris Caput osvojili su zlatnu medalju za rad "E-Fico". Srebrnu medalju osvojio je Davor Butorac i mentor Drago Krajina za "Stupni LED nosač cvijeća", a brončanu učenici Mateo Brnić i Mateo Doričić za rad "Didaktička CNC glodalica".

Školu trenutno pohađa ukupno 334 učenika

Dragocjeni rezervat na otoku Krku

Jezero pored Njivica na otoku Krku predstavlja jedinstvenu oazu močvarne i vodene vegetacije na širem području Kvarnera što je od velike važnosti i za opstanak pojedinih vrsta životinja vezanih za takva, na našem području rijetka staništa

Napisao: Mladen TRINAJSTIĆ
Fotografije: Nened REBERŠAK, Mladen TRINAJSTIĆ i Arhiva ZIP

Ptica uhvaćena u mrežu bit će jedna od desetak tisuća ptica koji se prstenuju u Ornitološkoj postaji Jezero na Krku

Jezero pored Njivica po mnogome je izniman prirodni biser otoka Krka ali i Primorsko-goranske županije. Budući je donedavno služilo za vodoopskrbu, to je područje dugi niz godina pod strogim režimom vodozaštite pa je upravo to jedan od razloga zbog kojih su prirodne vrijednosti i njegov živi svijet do danas ostali odlično sačuvani. Jezero predstavlja jedinstvenu oazu močvarne i vodene vegetacije na širem području Kvarnera što je od velike važnosti i za opstanak pojedinih vrsta životinja vezanih za takva, na našem području rijetka staništa.

- Po bogatstvu i raznovrsnosti ptica, Jezero je najbogatija ornitološka lokacija sjevernojadranskog područja a poznato je i kao gnjezdište nekoliko vrsta na našim otocima iznimno rijetkih močvarnih ptica, otkriva nam na početku naše čakule o vodno-močvarnom ali i ptičjem središtu Kvarnera jedan od onih najpučenijih u značaj i bogatstvo Jezera - Andrej Radalj, suradnik Zavoda za ornitologiju, ovlašten prstenovač ptica i predsjednik udruge "Jezero" koja je prije više godina osnovana upravo s nakanom rada na zaštiti, vrednovanju ali i predstavljanju prirodnih vrijednosti tog dijela unutrašnjosti otoka Krka.

Izuzetno velik broj ptica

Na Jezeru i oko njega, osim izuzetnog broja ptica, nalazimo i različite ugrožene gmazove i vodozemce - barsku kornjaču, zmiju ribaricu, gatalinku, krastače... U Jezeru, doznajemo također, žive i šarani, štuke, linjaci, jegulje i gambuzije a radi smanjenja širenja makrovegetacije sedamdesetih su godina prošlog stoljeća ondje unijeti i bijeli amuri odnosno tolstolobici, naglašava Radalj. Područje Jezera, posebice njegovo poplavno područje u koje spada i Mali lug, bogato je močvarnom vegetacijom a na tom području živi i pet različitih vrsta zmija. Ovdje, uz već spomenute barske kornjače koje imaju status strogo zaštićene vrste, obitava i mali vodenjak koji je na popisu "Crvene knjige" - službenog dokumenta kojim se popisuju sve one najugroženije vrste. Tu nalazimo i smeđu krastaču koja na Krku jedino ondje obitava, nastavlja Radalj dodajući i kako je okolina jednog od najvažnijih otočnih vodnih resursa (koji se, od kad je dobro moderniziran

krčki vodoopskrbni sustav povezan s riječkim, sad uglavnom koristi tek kao izvor industrijske vode ali i "zlatna pričuva" za neke izvanredne situacije) iznimno bogata i različitim biljnim vrstama.

Ipak, ono što to područje čini iznimno vrijednim i zanimljivim tiče se njegovih letećih stanovnika, kako onih stalnih tako i povremenih. Naime, upravo se tom zonom, kako u proljetnoj tako i jesenskoj migraciji, koristi iznimno velik broj ptica, posebice ždralova, čaplji, čurlina i drugih vrsta vezanih uz močvarna staništa, objašnjava nam Radalj kojemu je pred tri godine podignuta Prstenovačka postaja "Jezero" tijekom dobrog dijela godine postala mjestom njegova redovitog, svakodnevnog rada.

Prstenovane u Skandinaviji, na putu za Afriku

Andrej Radalj s većim brojem svojih kolega - prirodnjaka na spomenutom djelu otoka Krka već gotovo puno desetljeće predano radi na provedbi različitih ornitoloških istraživanja u sklopu kojih se, u suradnji s Javnom ustanovom "Priroda", ondje odvijaju i redovni godišnji prstenovački kampovi.

- Jezero posjećuju na tisuće različitih ptica. Zanimljivo je kako smo ondje, u nemalom broju slučajeva, znali zateći primjerke koji su prstenovani na području sjeverne Europe i Skandinavije kao i da su lastavice markirane na ovom krčkom lokalitetu nedugo potom zatečene na centralnim i južnim dijelovima afričkog kontinenta. Bilježili smo i slučajeve koji su nam potvrdili da lastavice koje noće na Krku tijekom dana nerijetko "skoče" do slovenskih gradova odakle se, nakon cjelodnevnog "provoda" praćenog hranjenjem, predvečer ovdje ponovo vraćaju na spavanje, otkriva nam jednu od brojnih zanimljivosti s Jezera predani suradnik Zavoda za ornitologiju. Prstenovačka postaja na Jezeru prepoznata je i kao važna znanstvena točka hrvatske ornitologije, mjestom na kojem se već odrađuju vrlo važni i vrijedni znanstveni projekti ali i kao lokacija na kojoj se svi zaljubljenici u ptice mogu u društvu ornitoloških stručnjaka upoznati

Andrej Radalj, prstenovač i predsjednik udruge "Jezero"

Prstenovačka postaja Jezero

Rad na Jezeru smještenom između Omišlja i Njivica nudi mozaik znanstvenih spoznaja o životu i kretanju ptica

Močvarni dio
Jezera

Ekološka mreža Natura 2000

Ekološka mreža Natura 2000 obuhvaća 37 posto kopnenog teritorija RH i 16 posto obalnog mora, odnosno 29 posto ukupnog teritorija RH. Sastoji se od 38 područja značajnih za ptice te 742 područja značajna za ostale vrste i stanišne tipove. Na širem području Primorsko-goranske županije ekološka mreža Natura 2000 obuhvaća 113 područja, od toga tri područja značajna za očuvanje ptica (Kvarnerski otoci, Gorski kotar i sjeverna Lika te Učka i Čičarija).

s prirodnim bogatstvom Jezera, otoka Krka i Primorsko-goranske županije.

Svjetski putnici

Predstavnik udruge Jezero otkrio nam je i kako se tijekom nekoliko "najživljih" mjeseci na Jezeru prstenuje i do desetak tisuća ptica.

- Od kad ovdje radimo, uobičajeni se prosjeci prstenovanih ptica kreću u rasponu od 6 do 10 tisuća primjeraka godišnje, a glavnina tog posla odrađuje se u 60-dnevnom radobljju odnosno od sredine kolovoza pa do polovice listopada. U red najinteresantnijih primjeraka koje smo ovdje zatekli zacijelo spada jedan prstenjak cvrkutić koji je, nakon što smo ga ovdje prstenovali, samo koji dan potom iznova uhvaćen u Francuskoj, kaže Radalj od kojeg smo čuli i kako ondje anagažirani ornitolozi stalno dolaze do novih, zanimljivih spoznaja o poprilično živom i pokretnom svijetu ptica. Nerijetko ovdje nalazimo ptice koje su samo

koji tjedan prije prstenovane u Švedskoj, Finskoj, Letoniji i drugim zemljama sjeverne Europe jednako kao što ovdje srećemo ptice koje nose markice postavljene u Turskoj ali i Južnoafričkoj Republici, Nigeriji ili pak nekim drugim afričkim zemljama.

Ovlašteni prstenovač i suradnik Zavoda za ornitologiju naglašava i kako je uz hvatanje i prstenovanje ptica važan segment njihova rada i samo promatranje ptica, posebice onih većih: Znamo tako i da je Jezero lokalitet kojeg često posjećuju bjeloglavi supovi, suri orlovi, sivi i sokoli lastavičari te mnoge druge grabežljivice.

Edukacija djece i mladih

Rad na prstenovačkoj postaji, objašnjava nam naš sugovornik, svodi se na postavu i održavanje sustava mrežnih konstrukcija čija duljina, ovisno o vodostaju, varira od kojih šezdesetak pa do nešto više od stotinu metara. Jednako tako, svakodnevica ornitologa na Jezeru podrazumijeva i stalno obilaženje tih mekih i po ptice sigurnih zapreka. Ulovljene se ptice, nakon njihova pažljivog vađenja iz mreža, važu te im se na nogu postavlja odgovarajuća markica s brojem odnosno oznakom. Vođenje evidencija o prstenovanim pticama zajedno s onima koje nam govore o ovdje ulovljenim "gostujućim" pticama polako ali sigurno, iz godine u godinu, upotpunjuju mozaik znanstvenih spoznaja o životu i kretanju ptica, posebice selica praćenje čijih bi migracija bilo uistinu teško bez posla kojeg ovdje sustavno odrađujemo.

Velik i važan "posao" kojeg ovdje, moram priznati s velikim zadovoljstvom obavljamo vezan je uz edukaciju, posebice djece i mladih. Osim suradnjom s predstavnicima JU Priroda, ponosimo se i izuzetno dobrom, uhodanom i plodonosnom suradnjom s predstavnicima Prirodoslovnog

Andrej Radalj s većim brojem svojih kolega-prirodnjaka na već gotovo puno desetljeće radi na provedbi različitih ornitoloških istraživanja u sklopu kojih se, u suradnji s Javnom ustanovom "Priroda", ondje odvijaju i redovni godišnji prstenovački kampovi

muzeja Rijeka. Upravo posredstvom te institucije, kao svojevrsna praktična odnosno terenska nadgordnja prirodoslovnih spoznajno-istraživačkih radionica koje ta ustanova organizira, ovdje upriličujemo brojna terenska edukacijska okupljanja posredstvom kojih predškolce, osnovce i srednjoškolce iz svih dijelova naše županije upoznajemo s bogatstvom flore i faune ovog područja ali i svim značajkama vezanim uz prirodu ovog dijela naše zemlje. Radalj napominje i kako se tijekom turističke sezone u nemalom broju slučajeva predstavnici udruge Jezero, posredstvom TZO Omišalj, stavljaju na raspolaganje svim posjetiteljima otoka Krka omogućujući zainteresiranima da se ondje, na prikladan i strogo kontrolirani način, iz prve ruke uvjere u vrijednost i bogatstvo tog zanimljivog i umnogome jedinstvenog biosustava.

Očuvati Jezero

Jedno od najvećih i najvažnijih postignuća kojeg su ondje "stacionirani" ornitolozi i članovi udruge Jezero ostvarili odnosi se aktivnosti iniciranja i poduzimanja mjera formalne zaštite i očuvanja šireg područja Jezera. To je područje odnedavna uključeno u ekološku mrežu Republike Hrvatske Natura 2000 - središnji dio politike o zaštiti prirode i biološke raznolikosti

Europske unije čiji je cilj osiguranje dugoročnog opstanka europskih najvrjednijih i najugroženijih vrsta i staništa, posebice močvarnih važnih za migratorne vrste ptica. Proteklih smo godina, nažalost, upravo u okolici Jezera svjedočili nizu nepromišljenih događanja dijelom uzrokovanih propustima u radu nadležnih institucija slijedom kojih su u neposrednoj okolici ovog prevažnog staništa brojnih životinjskih i biljnih vrsta trebali biti podignuti veći poljoprivredni nasadi. Upozoravanjem nadležnih na opasnosti i prijete koje bi intenzivna poljoprivredna proizvodnja bilo koje vrste mogla imati po ovo područje i njegove stanovnike kao i davanjem podrške u provedbi kasnije pokrenutih istraživanja postigli smo da se ovo područje napokon zaštiti u mjeri u kojoj zaslužuje ali i da se ondje, dijelom "pod pritiskom" upravo nas prirodnjaka, pod paskom nadležnih institucija pokrene niz dodatnih istraživanja koja će sasvim sigurno rezultirati novim spoznajama o tom vrijednom i po mnogome jedinstvenom prirodnom biseru otoka Krka, Kvarnera ali i Hrvatske, zaključuje Radalj dodajući kako upravo doprinos formalnoj zaštiti Jezera i sprečavanju njegove moguće devastacije drži najvećim i najvažnijim postignućem male ali odlučne grupice ljudi uključenih u udrugu kojoj je na čelu. ■■

Na Jezeru i oko njega, osim izuzetnog broja ptica, nalazimo i različite ugrožene gmazove i vodozemce - barsku kornjaču, zmiju ribaricu, gatalinku, krastače...

Data-logger

Na prstenovačkoj postaji Jezero, u sklopu projekta u kojem su sudjelovali i predstavnici JU Priroda odnosno Prirodoslovnog muzeja Rijeka, prije nekoliko godina postavljen "data-logger" - mjerni instrument koji svakodnevno, iz sata u sat bilježi promjene temperature i koncentracije vlage u zraku i brojne druge parametre dajući ornitolozima vrijedne meteorološko-klimatološke podatke važne u njihovim nastojanjima proučavanja tamošnjeg ptičjeg svijeta.

Radalj za trajanja prstenovačkih kampova u suradnji s predstavnicima JU Priroda i Prirodoslovnog muzeja Rijeka nerijetko vodi edukacijske radionice u sklopu kojih se s bogatstvom i šarolikošću tamošnje flore i faune upoznaju djeca i mladi sa svih područja naše županije

Veronika Žuvić oslikava obiteljski grb porodice Crljen

Povijesni grb je pitanje prestiža

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Dosad smo napravili preko tri stotine grbova, zastava i počasnih zastava koji su odobreni od stručnog povjerenstva Ministarstva uprave i postali službeni simboli jedinica lokalne i regionalne samouprave, kaže Mladen Stojić iz riječke tvrtke "Heraldic Art"

Kist i pero

- Nemam vlastiti grb, ni zastavu ni pečat. Napravio sam, doduše, grb za tvrtku. Imamo kist i pero koje simboliziraju naš rad, i krunu koja kaže da se radi o plemenitom poslu. Mi se doista osjećamo kao kraljevi, jer radimo ono što volimo, uživamo u tom poslu. Najbolje se osjećam kad sam ovdje, onda sam potpuno opušten, kaže Stojić.

Grbovi su nekada, u vrijeme kada je europski kontinent bio rascjepkan na brojne plemićke posjede i kraljevstva koja su često međusobno ratovala, služili kao svojevrsne "osobne karte" putem kojih su uglavnom nepismeni ratnici mogli razlikovati prijatelje od neprijatelja. Danas, pak, oni pričaju mnoge priče o svojim vlasnicima koji su sebe identificirali kroz značajke lavova, ždralova, orlova i raznih drugih simbola kojima su okitili svoje grbove. Sve njihove tajne i priče koje oni pričaju – a ispričao ih je mnoge i sam stvorivši niz originalnih grbova – zna Mladen Stojić, koji se već dva desetljeća bavi izučavanjem grboslovlja, i koji je stvorio tvrtku "Heraldic Art", danas najpoznatije hrvatsko ime na tome području.

- Teorija kaže da su grbovi nastali negdje u vrijeme križarskih ratova, kada su se križari vraćali s oslikanim štitovima, no vjerujem da su oni i prije toga bili prisutni. Poznavanje grbova nekada je bilo pitanje života i smrti, oni su morali biti jedinstveni i uočljivi s 200 metara, kako bi znao prilazi li ti prijatelj ili neprijatelj, objašnjava Stojić, dok sjedi u svom uredu okružen stotinama grbova, zastava i pečata koje je "potpisala" njegova tvrtka. No, da grbovi nemaju samo povijesnu vrijednost, već da je i danas imati vlastiti simbol "na štitu" stvar prestiža, dokazuje činjenica što mu mobitel čitavo vrijeme jedva da prestaje zvoniti dovoljno dugo da dovrši rečenicu. Udruge, gradovi, općine, županije, tvrtke, pubovi i građani - svi žele imati svoj jedinstveni i originalni grb.

Svaki grb priča svoju priču

- Dosad smo napravili preko tri stotine grbova, zastava i počasnih zastava koji su odobreni od stručnog povjerenstva Ministarstva uprave i postali službeni simboli jedinica lokalne i regionalne samouprave. Radimo za crkve i muzeje, primjerice grbove turopoljskog plemstva za stalni postav tamošnjeg muzeja smo u 15 godina izradili više od 60 grbova. Stvarali smo grbove i za viteške udruge poput Braće hrvatskog zmaja, a uz to, radimo i obiteljske grbove, za koje ulazimo i u povijesna istraživanja, kako bismo pronašli postoji li već povijesni grb neke obitelji, ali naša osnova rada je heraldički dizajn, odnosno osmišljavanje i crtanje novih grbova, govori Stojić.

Većina jedinica lokalne samouprave identificira se znakovljem koje je stvoreno upravo u njegovoj radionici, u kojoj rade još i Veronika Žuvić i sin Martin Stojić. Lakše je nabrojati kojima od 36 primorsko-goranskih gradova i općina nisu izradili grbove – gradovima Novi Vinodolski i Mali Lošinj, te općinama Brod Moravice i Vrbnik. No, dok su kod dijela lokalnih zajednica adaptirani već postojeći, povijesni grbovi, mnoge od njih nakon svog osnutka 1993. godine usvojile su potpuno nove i originalne simbole koje je dizajnirao upravo Stojić sa svojim timom – poput Kostrene, Viškova, Jelenja, Čavli, Čabra, Fužina, Crikvenice, Kraljevice, Lopara, Matulja, Mošćeničke Drage...

- Bitno je imati ideju i znati razmišljati na heraldički način. Svaki grb mora pričati svoju priču, govoriti o onome koga predstavlja. Primjerice, kod Općine Matulji temelj grba je činjenica da je ona poznato prometno čvorište i da se nalazi na raskršću puteva koji vode prema Sloveniji, Rijeci i Opatiji. Zato je nastao taj "ipsilon" u središtu. Druga važna stvar su zvončari koji su neizostavni dio matuljske tradicije, zato smo i tri zvona ugradili u grb, i onda smo to dizajnirali u skladu s heraldičkim pravilima, otkriva

Stojić svoj proces rada. Naglašava kako je najvažnije da grb bude čim jednostavniji, kako bi bio razumljiv i prenio dobru poruku onome tko ga gleda.

Kako izabrati simbol?

- Ljudi često ne shvaćaju da grb mora biti čim "čišći", vizualno čitak i sa čim manje simbola. Treba izabrati jedan simbol koji na najbolji način povezuje i ujedinjuje čitav prostor prema unutra i prema vani. Najveći uspjeh u heraldici su takozvani "pjevujući grbovi", što znači da iz simbola na njima možemo pročitati ime naslova i titulu, kao recimo što jastreb na grbu Jastrebarskog otkriva o kojem se mjestu radi. Kad smo se krenuli baviti izradom grbova lokalne samouprave, izradili smo i metodologiju izvora simbola, da možemo odgovoriti na pitanje – kako izabrati simbol koji će predstavljati neki kraj? Najprije gledamo postoji li neka znamenita građevina povijesne vrijednosti ili spomenik nulte kategorije. Zatim je li se dogodio neki važni povijesni događaj, kao što je slučaj u Čavlima gdje je bitka protiv Tatara simbolizirana mačem i buzdovanom u grbu. Ukoliko toga nema, važan je i svetac zaštitnik toga mjesta ili njegov simbol, pa biljka ili životinja poznata u tom kraju. Tako je Ličko-senjska županija za svoj grb uzela degeniju. Poslije toga na red stižu kultura, povijest, neki tradicionalni zanati ili običaji, igra, legenda... Važno je da grb priča priču o onome što je naslijede toga mjesta, govori Stojić.

Mala ekipa "Heraldic Art"

Osim službenih grbova za jedinice lokalne i regionalne samouprave, zbog kojih je tvrtka "Heraldic Art" postala i najpoznatija u Hrvatskoj, posljednjih godina sve su popularniji i osobni ili obiteljski grbovi.

- Kod takvih grbova važno je da čovjek zna što želi, da ima priču koju želi ispričati. Može se okrenuti povijesti i obiteljskom naslijeđu, može budućnosti i novim generacijama, ili vlastitim etičkim načelima, uspjehu koji je postigao u radu. Pa će oni koji su ponosni na svoju probitačnost izabrati lava koji je ratoboran, dok će oni koji se diče lojalnošću i marljivošću izabrati ždrala koji nikad ne spava. Svaki simbol ima svoju priču, i svaka priča ima svoj simbol, zaključuje Stojić. ■■

Prvi grb koji sam napravio bio je onaj riječki - Mladen Stojić

Što je bilo prije - kokoš ili orao?

- Prvi grb koji sam napravio bio je onaj riječki, i stavio sam ga na vrh grafike starog grada Rijeke, iz vremena kada je bila srednjovjekovno naselje. Te grafike oduvijek su me zanimale, no o crtanju grbova tada nisam imao pojma, orao na njemu više je ličio na kakvu kokoš. No, taj grb donio mi je i posao u ovoj branši. Zvao me je Jani Gogala koji je 1992. godine otvarao tvrtku "Collegium Heraldicum", bilo mu je važno da ima nekoga tko je spreman crtati i učiti o tome. On je bio zaljubljenik u heraldiku i htio je napraviti veliku regionalnu tvrtku. Od tada se bavim samo ovim poslom, a s Gogalom sam se razišao za koju godinu, jer on nije htio raditi komunalne grbove za gradove i općine, imao je druge planove. Ja sam se toga prihvatio u vrijeme stvaranja hrvatske lokalne i regionalne samouprave, kada je bilo puno zainteresiranih, i na tome smo izgradili ovu tvrtku, prisjeća se Stojić.

Udruge, gradovi, općine, županije, tvrtke, pubovi i građani - svi žele imati svoj jedinstveni i originalni grb

Treći najbolji mladi kemičar svijeta

Mladahni Edi Topić, stanovnik Milovčića kraj Malinske, kao učenik riječke Gimnazije Andrije Mohorovičića, dvije godine zaredom kući se vraćao s brončanim medaljama osvojenim na Međunarodnim kemijskim olimpijadama. Danas je izvršni student Prirodoslovnog matematičkog fakulteta u Zagrebu

Napisao i snimio: Mladen TRINAJSTIĆ

Da su otočani, kao uostalom i velika većina Hrvata iznimno nadareni po pitanju "kemijanja", posebice na planu uvijek "prekratkih" kućnih financija i nije neka novost. Ipak, da na Boduliji ima i vrsnih znalaca onog pravog - "kemijskog kemijanja" manje je znana činjenica a potvrđuje je mladahni Edi Topić, stanovnik Milovčića kraj Malinske, malog mjestašca u kojemu je spomenuti, danas izvršni student Prirodoslovnog matematičkog fakulteta u Zagrebu započinjao gradnju čvrstih temelja svoje buduće znanstvene karijere.

Iako je otočnim prosvjetarima Topićevo ime (i znanje) već dobro znano obzirom da je tijekom proteklih desetak godina ovaj daroviti otočan osvajao broje nagrade i priznaja na školskim, županijskim i državnim natjecanjima iz informatike, kemije i fizike, Edi Topić široj je javnosti postao poznat nakon što se, kao učenik riječke Gimnazije Andrije Mohorovičića, čak dvije godine zaredom kući vraćao s brončanim medaljama osvojenim na Međunarodnim kemijskim olimpijadama.

Brončani u Ankari i u Washingtonu

Prvu broncu Topić je kao član hrvatske srednjoškolske kemičarske reprezentacije, sudionice 43. Olimpijade osvojio u turskoj prijestolnici Ankari 2011. godine da bi već godinu kasnije isti uspjeh ponovio i na 44. kemijskoj olimpijadi koja je koncem srpnja 2012. održana u Washingtonu, prijestolnici SAD-a. Hrvatsku su uz Topića (tada maturanta spomenute riječke gimnazije) ondje jednako uspješno predstavljali i Tomislav Begušić, maturant splitske III gimnazije, Bruno Buljan, maturant zagrebačke V gimnazije, te Zvonimir Jurelinac, učenik 3. razreda zagrebačke XV gimnazije. Hrvatski su se kemičari sa spomenute Olimpijade vratili s čak četiri medalje.

- Posljednja Olimpijada na kojoj sam sudjelovao

i kao član hrvatske reprezentacija osvojio broncu okupila je 292 ponajbolja mlada kemičara iz čak 73 zemlje svijeta. Pripremali smo se dugo i studiozno, radili, vježbali i učili čak i nakon nastave, riječi su kojima nam je put do spomenutog ostvarenja opisao Topić ustvrđujući kako mu se, kao što to najčešće u životu biva, sav uloženi trud u taj "projekt" u potpunosti isplatio. - Nije stvar samo u medalji i laskavoj tituli trećeg najboljeg mladog kemičara svijeta koliko korist od tog usjeha prepoznajem u znanju kojeg sam tijekom priprema stekao ali i poznanstvima odnosno prijateljstvima koja sam na tim natjecanjima stvorio s brojnim, meni vrlo dragim i zanimljivim ljudima sa svih krajeva zemaljske kugle.

Odličan student

Topić je u oba navrata u reprezentaciju ušao nakon što je prošao svu silu nacionalnih kvalifikacija, državnih natjecanja u poznavanju kemije a potom i "rasturio" vrlo zahtjevan postupak završnog, izlučnog testa koji se, po kazivanju našeg sugovornika, u oba navrata zapravo pokazao čak težim i zahtijevnijim od razine znanja koje se tražila na samim Međunarodnim kemijskim olimpijadama.

Prisjećajući se prošlogodišnjeg natjecanja u SAD na kojem je zabljesnuo potvrđujući svoj znanstveni potencijal Topić nam je ispričao kako se provjera znanja ondje odvijala najprije tijekom peterosatnog teorijskog, a kasnije i jednako dugog praktičnog ispita. U sklopu natjecanja provjeravalo se i vrednovalo znanje iz svih područja kemije, odnosno biokemije, fizikalne te anorganske i organske kemije.

- Glavna tema praktičnog dijela Olimpijade održane u SAD-u bila je organska sinteza koja se koristi kao katalizator u nekim reakcijama. Na Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi u Turskoj bavili smo se pak vodikovim gorivima i zapravo svako se takvo natjecanje u konačnici koristi za "aktualiziranje" nekih bitnih, i rekao bih u znanstvenom svijetu modernih i uporabljivijih tema.

Edi, koji se za kemiju po prvi put ozbiljnije zainteresirao još potkraj svog osnovnoškolskog obrazovanja rekao nam je i kako su za razvoj i produblivanje njegove ljubavi prema toj grani prirodoslovnih znanosti dobrim djelom zaslužni njegovi nastavnici, prenošenju znanja predani profesori i mentori, posebice dr.sc Tomislav Cvitaš. Kako smo već spomenuli, danas je Topić odličan student druge godine preddiplomskog studija Kemijskog odsjeka zagrebačkog PMF-a, a s "uknjženim" prosjekom ocjena od 4,9 te svim u roku položenim ispitima s svoje bruoške godine mladog smo otočana ovih dana zatekli u priprema za nove studentske izazove. Tijekom svog nedavnog vikend-boravka na rodnom otoku najbolji kemičar Bodulije povjerio nam je kako je danas više no zadovoljan svojim profesionalnim odabirom ali i tijekom svog akademskog obrazovanja.

- Ja sad definitivno jesam "kemičar" ali to ne znači

i da me ne interesiraju odnosno ne okupiraju i neke druge znanstvene grane poput fizike ili elektronike, odnosno informatike. Fakultet kojeg pohađam vrsna je akademska prirodoslovna institucija koja studentima nudi prilično dobre uvjete studiranja, kako u onom teorijskom tako i praktičnom djelu učenja. Put koji sam prošao pripremajući se za Olimpijade uvelike mi je pomogao i olakšao svladavanje prve studijske godine jer sam, za razliku od većine svojih kolega, na neki način već "prošao" većinu stvari koje obuhvaćaju bruoški programi.

Kemičari na meti skauta

Upitan o planovima i vizijama svog budućeg puta ali i njegovom viđenju raširene percepcije domaće zbilje koju dobrim dijelom obilježava "odljev mozгова" Topić kaže kako nije apsolutni pobornik "bijega iz hrvatske stvarnosti", ne po svaku cijenu. Ipak, ističe i kako je, silom prilika, već danas vrlo svjestan činjenice da znanost u našoj zemlji, posebice na planu njenog financijskog praćenja, ne stoji baš bajno.

- Činjenica je da znanost traži dosta novca ali i da novca u nas, nažalost, nema. Uviđam kako se u inozemstvu znanstveni projekti odvijaju znatno brže no u nas i to iz jednog, jedinog razloga - novca kojeg ondje ima znatno više no ovdje. Upoznao sam mnoštvo kvalitetnih ljudi i vrhunskih znanstvenika na svom fakultetu, odnosno na Odsjeku za kemiju koji se, bez ikakvog pretjerivanja, svrstava u red deset ponajboljih institucija takve vrste u Europi. Međutim, kad se pokvari neki stroj, istraživački se projekti zaustavljaju na šest i više mjeseci te tada, sve na čemu se radilo i radi, staje čekajući da se uvjeti rada vrata u normalu. Čisto zbog takvih stvari mislim da ću nakon završenog preddiplomskog, na doktorski studij ići negdje u inozemstvo i to isključivo stoga što uviđam da ću ondje imati bolje uvjete rada i da će se stvari odvijati nešto brže i dinamičnije u odnosu na uvjete koje znantsvenici imaju u našoj zemlji, povjerio nam se naš sugovornik.

Govoreći o znanstvenoj i poslovnoj klimi u kojoj već neko vrijeme izrasta Topić ustvrđuje kako se u inozemstvu znatno više no u nas zamjećuje svojevrsno skautiranje od strane predstavnika velikih i financijski moćnih kompanija koje, već i na natjecanjima u kakvima je on sudjelovao, traže i k sebi "mame" one najdarovitije buduće znanstvenike.

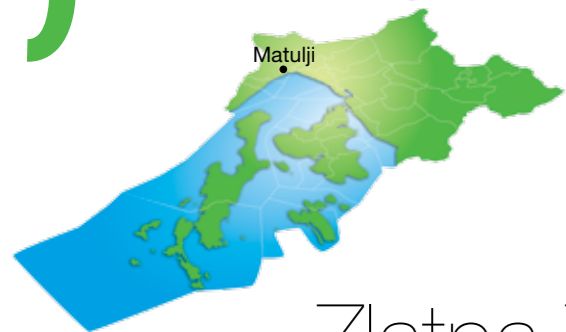
- I sâm sam imao nekih takvih iskustava a razgovori koje sam vodio, moram priznati, sad su se pomalo "razvodnili". U svakom slučaju, ovdje se uglavnom čeka da dovršiš obrazovanje, da postaneš "gotov čovjek" pa te tek u posljediplomskom stadiju neki počinju vrbovati u svoje redove. Kako bilo, nigdje mi se ne žuri, zadovoljan sam onim što i kako radim na svom fakultetu i ne zamaram se razmišljanjima o budućnosti držeći da će za razmišljanja o takvim pitanjima biti prilike kad za to dođe vrijeme, ustvrđuje Topić. ■■

Stipendist Grada Zagreba

Topić je, spomenimo i to, već neko vrijeme stipendist Grada Zagreba. - Tu sam "privilegiju" zaslužio ostvarenjima na spomenutim Olimpijadama i ona mi uvelike olakšava studentski život, kazuje naš sugovornik napominjući kako je spremnost za financijsko praćenje njegovu srednjoškolskog obrazovanja a potom i studija uvijek otvoreno iskazivala i njegova Općina Malinska-Dubašnica. U ovom sam trenutku zagrebački stipendist ali lijepo je znati da, ustreba li, mogu računati i na "domaću pomoć", ističe ovaj daroviti mladi otočan.

Edi Topić s medaljama osvojenim na 43. i 44. Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi, natjecanjima održanim 2011. u Ankari te 2012. u Washingtonu

Nagrada za mukotrpn rad - svjetsko zlato u kineskom Rizhaou

Zlatna Tina

Kakav je osjećaj biti najbolja na svijetu? Malo čudan. Uvijek se diviš takvim ljudima koji su svjetski prvaci, smatraš ih gotovo vanzemalcima i svjestan si da je to nešto stvarno nevjerojatno. A kad to ostvariš, onda si kažeš: "Pa dobro, možda to i nije tako velika stvar", kaže Tina

Napisaao: Davor ŽIC • Fotografije: Arhiva ZIP

Zlato u posljednjem danu

A do njega nije bilo jednostavno doći. Nakon iscrpljujućeg natjecanja, njen plasman je ovisio o rezultatima posljednjeg dana kada su se održavala dva plova u kojima je bilo "sve na kocki" – mogli su Tini donijeti zlato, ali je isto tako među jakim natjecateljicama ostaviti izvan uskog kruga najboljih.

- Bilo je tu dosta treme. Zadnjeg dana bila su predviđena dva plova, imala sam jedanaest bodova prednosti i znala sam da se to može samo tako izgubiti i da mogu završiti i izvan prvih deset ako napravim pogrešku. Rekla sam sama sebi, idemo polako, jedan po jedan. Prvi plov dobro sam odradila, jer sam osigurala medalju, i tada mi je bilo malo lakše jer sam već znala da sam napravila veliku stvar. Ali nisam htjela propustiti to zlato kada sam mu bila tako blizu. Onda sam još više zagrizla, skupila svu snagu i rekla sama sebi: "Idem odraditi još samo ovaj plov i to je to". I uspjela sam, prepričava Mihelić dramatične trenutke prije nego što je okrunjena titulom najbolje svjetske jedriličarke u klasi Laser Radial. Priznaje kako prije puta na Daleki istok zlato "nije bilo u planu".

- Prije odlaska u Kinu nisam očekivala zlato. Već godinama nadam se dobrom rezultatu, ali nikako mi nije išlo na svjetskim prvenstvima, uvijek sam puno bolje rezultate postizala na europskom prvenstvu. Uvijek sam prije odlazila pod nekim pritiskom, u grču, zbog velikih očekivanja, i mislim da zbog toga nikako taj rezultat nije dolazio. A sada sam krenula opušteno. Znali smo da će u Kini biti uvjeti koji mi više odgovaraju, da će biti laganiji vjetar, znala sam da mogu proći dobro i da je sada prava prilika. Nadala sam se medalji, ali nisam niti sanjala da će ona biti zlatna, govori Tina.

Nije lako nama jedriličarima

Svjetska prvakinja, članica splitskog jedriličarskog kluba "Labud", prve je valove lomila u opatijskoj luci, a zasluge za sigurno uplovljavanje u jedriličarske vode pripisuje i svome ocu i bratu Danielu, također izvrsnom jedriličaru, za kojeg kaže da ju je održao u ovom sportu.

- Brat i ja smo krenuli zajedno u jedrenje. Išla sam u osnovnu školu u Opatiji i dobili smo letke od JK Opatija koje sam ja pokazala njemu i nagovorila ga da krenemo, samo što tada nisam znala što je to jedrenje, mislila sam da je to zapravo surfanje. A i inače smo oduvijek bili na opatijskom mulu, jer je moj tata profesionalni ribar i imao je tamo koću, pa smo čitav život blizu mora. Brat je čitavo vrijeme vukao mene, njemu se jedrenje od početka puno više sviđalo, a ja nisam bila sigurna – zimi je bilo hladno, bilo je dosta naporno na početku... Ali, kasnije to zavoliš, sam si sa sobom na svom brodu, na moru, i sam si odgovoran za sve, prisjeća se Mihelić svojih početaka i dvojbi koje je imala.

Jedrenje je težak sport, što potvrđuje i njen raspored – već u osam ujutro je u teretani gdje gotovo tri sata vježba snagu i izdržljivost, a iza ručka izlazi na more gdje provodi još tri sata. Iza 16 sati nastavlja "teoretski" dio jedrenja, jer s trenerom u učionici raspravlja o treningu, analizira što se dobro napravilo, a što bi moglo bolje... Umjesto rekreacije, kakvim ga ljudi ponekad doživljavaju, profesionalno jedrenje je zapravo cjelodnevni fizički i umni rad.

- Ljudi nemaju osjećaj kako izgleda kako je to kad mi jedrimo i koliko je to naporan sport, pa se čude kad im kažem da moram ići u teretanu. Teško je i fizički, ali i psihički. Ne ideš jedriti kad nema vjetra i kad je sunce, nego sada zimi izlazimo na more kada je vani pet stupnjeva i kad dere bura, a drugi sportaši su u toplim dvoranama. Ruke su nam mokre, cijeli smo mokri, padamo u more, vjetar nas udara, smrzavamo se, nije nam lako, priznaje Mihelić.

Vešana za opatijski i matuljski kraj

Iako od 2009. godine živi i trenira s bratom u Splitu, gdje je prešla na poziv trenera Tončija Antunovića u trenutku kada je zbog nedostatka sredstava za rad počela stagnirati kao članica kostrenskog "Galeba", Tina Mihelić i dalje je vezana za sjeverne krajeve Jadrana u kojima je prvi puta "zaplovila". Njeni roditelji žive u Matuljima, no sve češće je zove i "druga strana" učkarskih obronaka.

- Još uvijek sam jako vezana za opatijski i matuljski kraj, gore su mi roditelji i cijela obitelj. Koristim svaku priliku koju mogu da dođem "gore", iako me rijetko trener pušta na slobodne dane. No, trudim se čim češće biti u ovim krajevima, tim više što mi je dečko u Puli pa imam dodatni razlog za "bijeg iz Splita". Kompliciran je to život, bilo bi bolje kad bi klub preselili na sjever da ne moram toliko putovati, šali se Mihelić. ■■

19-godišnja Tina Mihelić kao članica kostrenskog "Galeba" 2007. godine

Olimpijada na vidiku

Nakon europskog i svjetskog zlata, najsjajnija medalja s Olimpijade idealno bi upotpunila Tininu nisku, a pri tome će iduća godina biti vrlo značajna, jer će na svjetskom prvenstvu braniti titulu prvakine, ali i loviti "kartu" za Rio u kojem se 2016. godine održavaju Olimpijske igre.

- Sljedeće godine europsko prvenstvo je u Splitu, u lipnju, a prije toga ćemo odraditi svjetske i europske kupove i nekoliko velikih natjecanja kroz koja se može podignuti forma. Nakon Splita, odmarat ću se tjedan dana, nakon čega kreće naporna priprema za svjetsko prvenstvo koje se u rujnu održava u Španjolskoj i na kojem se izdvajaju olimpijske norme pa će se na njemu natjecati sve olimpijske klase. Treba izboriti "kartu" za Rio 2016. godine, kazala je Tina Mihelić.

Počeli u potkrovlju, završili u svojoj Šahovskoj ulici

Ovo je priča o članovima Šahovskog kluba "Goranka" iz Ravne Gore koji su upornošću i kvalitetom stvorili brend te – za života – zaslužili ulicu. Jedinu na svijetu!

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Snimio: Petar FABIJAN i Arhiva ZIP

Međunarodni majstor Hrvoje Jurković

U najveće uspjehe rada Šahovskog kluba "Goranka" svakako treba svrstati i sjajnog Hrvoja Jurkovića, jedinog goranskog međunarodnog majstora koji je 2002. godine stekao tu titulu. Nažalost, između njega i sljedećeg po kategoriji velika je razlika i pitanje je hoće li i kada netko dostići rang međunarodnog majstora kakvog sada ima Hrvoje koji, kao licencirani trener FIDE, aktivno sudjeluje u radu brojnih goranskih šahista pa su sjajni rezultati koje ostvaruju brojni goranski šahisti i šahistice u velikoj mjeri i njegova zasluga.

Trenutno - dvjesto šahista

Trenutačno ŠK "Goranka" broji 50 aktivnih i registriranih šahista te 150 polaznika škole. Uz Šahovsku ulicu Ravna Gora ima, s ponosom ističe prof. Jurković, i skulpturu šaha kao igre. Autorica je akademska kiparica Vesna Osojinički koja je sjajno spojila figure šaha s tipičnim goranskim prirodnim obilježjima poput crnogoričnog drveća. Skulptura je, naravno, postavljena u Šahovskoj ulici, neposredno uz prostorije ŠK "Goranka"

Ravnogoranski šahisti Hrvoje Jurković i Barbara Rački

Prof. Zdenko Jurković uz skulpturu šahovske figure

Žao mi je što nije kod nas" - napisao je u najčuvenijem šahovskom svjetskom časopisu, ruskoj reviji "64 Šahovski pregled", svjetski znani međunarodni majstor Aleksandar Lisjenko prenoseći čitateljima tog u šahovskom svijetu iznimno cijenjenog glasila svoje dojmove o na svijetu jedinoj Šahovskoj ulici. A ta se jedinstvena ulica, ako niste znali, nalazi baš u našoj zeleno-plavoj županiji, točnije u Ravnoj Gori, jednom od većih naselja Gorskog kotara. Šahovska ulica to je ime dobila 1990. godine kada su članovi tadašnjeg Savjeta Mjesne zajednice Ravna Gora u procesu preimenovanja i davanja novih naziva ravnogorskim ulicama došli na ideju ulicu u kojoj se nalaze prostorije Šahovskog kluba "Goranka" nazvati Šahovskom ulicom. Motiva za to bilo je napretek budući da je već u tom trenutku Ravna Gora bila i van okvira Hrvatske poznata po uspjesima svojih šahista, a ta se tradicija nastavila sve do danas pa je očigledno da su nekadašnji ravnogorski vijećnici dobro odlučili.

Pola stoljeća šaha

Najbolji sugovornik za priču ne samo o ravnogorskoj šahovskoj ulici, već i o šahu u Ravnoj Gori nedvojbeno je prof. Zdenko Jurković, istinski zaljubljenik u šah koji je odgojio desetine stotine šahista i koji na samom početku razgovora naglašava kako će 2014. godine Ravna Gora s ponosom slaviti pola stoljeća organiziranog igranja šahom. Naime, 1. rujna 1964. godine osnovana je u OŠ Dr. Branimira Markovića u Ravnoj Gori, na inicijativu tada mladog profesora povijesti Zdenka Jurkovića, šahovska sekcija: "Te je godine u staroj zgradi škole bilo 533 učenika i radili smo nakon treće smjene u jednoj prostoriji u potkrovlju.

Zanimanje je polako raslo, što zbog dobrog rada, što zbog činjenice da onda i nije bilo puno nekih drugih sadržaja koji su mogli privući tadašnje osnovce. Rad te školske šah družine trajao je punih sedam godina, a do promjene je došlo onog trenutka kada su neki naši tada već bivši učenici, po povratku sa srednjoškolskog školovanja, željeli nastaviti baviti se šahom pa mi je na temelju tih ideja Anđelko Svetličić, kasnije tajnik Šah kluba "Goranka", predložio da osnujemo klub. Osnivačka skupština održana je u tadašnjem restoranu "Bjelolasica" u prosincu 1971. godine.

U početku smo se natjecali neformalno na sindikalnim igrama i školskim natjecanjima, a okupljali smo se i dalje u školi, potom na kratko vrijeme u Domu kulture, a 1981. godine dobili smo današnju prostoriju koja je tada bila predviđena za nogometaše "Goranke". No, budući da je nogomet tada bio u krizi dozvolili su nama da koristimo taj prostor pa smo tako i ostali, a vrlo je zanimljiva bila svečanost otvaranja tih prostora jer joj je nazočio Ognjen Cvitan, tadašnji svjetski juniorski prvak.

Šahovski prvoligaši

Kod Šahovskog saveza Hrvatske registrirali smo se 1976. godine, nastavlja Jurković, a zanimljivo je da smo svaku godinu išli naprijed korak po korak. Primjerice, 1977. godine smo bili u kvalifikacijama za međuopćinsku ligu i nismo uspjeli, ali smo godinu dana kasnije to uspjeli. Takav sustav potom smo imali punih devet godina - najprije bismo bili blizu željenom cilju, a onda ga godinu dana kasnije i realizirali da bi tako došli i do - prve lige!

Usporedo s tim polako smo imali i sve više kvalitetnih pojedinaca. Tako se početkom

osamdesetih pojavila generacija mladih šahista među kojima su bili Žarko Burić koji je prvi nastupio na prvenstvu riječke regije, potom je Slaven Jurković dvije godine za redom bio juniorski prvak riječke regije pa su zatim Sanja Komadina i Branka Breljak ostvarile plasman na školsko prvenstvo Hrvatske da bi potom već sredinom osamdesetih Hrvoje Jurković bio prvak Hrvatske do petnaest godina, Sanja Komadina prvakinja Hrvatske do 15 godina, a Branka Breljak juniorska prvakinja Hrvatske.

"Goranka" se odmah po osamostaljenju Hrvatske plasirala u prvu ligu i punih šest godina imali smo seniore, seniorke i juniore u prvoj ligi. Žene su 22 godine kontinuirano u prvoj ligi, a jedne smo godine uz seniorsku žensku ekipu imali i Šah školu Goranka za koju su igrale vrlo mlade igradiće. To je bio raritet na državnoj razini i do danas se nije ponovio. Ukupno imamo 49 nastupa u prvoligaškim natjecanjima s nizom raznih ekipa, a bilo bi ih 51 da dva puta nismo odustali jer nismo imali novaca za odlazak na natjecanje. Samo zagrebačka "Mladost" ima više nastupa u 1. ligi.", ističe Jurković dodajući kako su najveći uspjesi "Goranke" četiri naslova školskih prvakinja i pet naslova juniorskih prvaka Hrvatske, dva naslova prvaka Hrvatske u uzrastu kadetkinja, dva treća mjesta u Kupu Hrvatske, dva četvrta mjesta seniorki u ligi te peto mjesto seniora u ligaškom natjecanju. Uz to "Goranka" je odigrala i vrlo važnu ulogu u okviru hrvatskog šaha inzistiranjem

na održavanju prvenstva za dječake i djevojčice do sedam i osam godina. 2002. godine upravo u Ravnoj Gori počelo je prvo šahovsko prvenstvo Hrvatske do sedam godina i punih sedam godina održavali se u Ravnoj Gori.

Šah škola "Goranka"

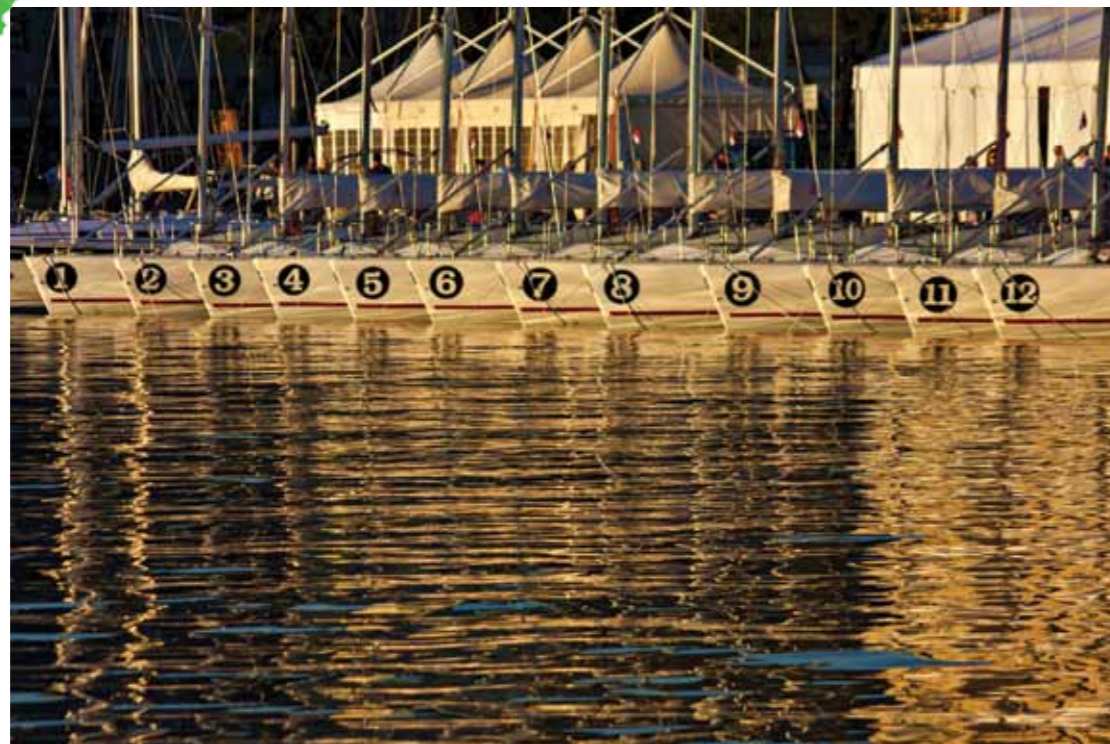
Posebna je priča, ističe Jurković, Šah škola "Goranka", prva registrirana šahovska škola u Hrvatskoj. Njenim osnivanjem dodatno je dan naglasak na širenje šaha među najmlađe, a nastanak ideje u 1986. godinu kada je "Goranka" u jednom trenutku imala tri prvaka Hrvatske u različitim kategorijama - Hrvoja Jurkovića, Sanju Komadina i Branku Breljak: "Da bi se njih troje što kvalitetnije pripremio za tadašnje prvenstvo Jugoslavije organizirao sam u svojoj vikendici blizu Malinske na otoku Krku tijekom tog ljeta stručni rad za njih i nakon što smo to priveli kraju bilo mi je jasno da je riječ o iznimno dobrom potezu pa smo već u zimu 1987. godine u Ravnoj Gori organizirali prvu zimsku školu te polako počeli razmišljati o osnivanju Šah škole "Goranka" do čega je i došlo 1992. godine. Cilj je bio i ostao sustavno obrazovanje mladih šahista, a s obzirom na naše djelovanje vezani smo uz Gorski kotar i otok Krk. Djelovali smo u svim općinskim i gradskim sredinama Gorskog kotara, ali i na Krku u Malinskoj, Dobrinju, Vrbniku, Omišlju, Njivicama i Vrhu. Rado znam reći kako Šah škola Goranka radi od Vrbovskog do Vrbnika te veže zeleno i plavo Primorsko-goranske županije", ističe prof. Jurković. ■■

Jedina u svijetu - Šahovska ulica u Ravnoj Gori

Impresivne brojke

Kao i obično o uspjehu jedne sportske sredine govore i brojke, a u slučaju "Goranke" one su zaista impresivne. Primjerice, iz kluba je poteklo šezdeset prvaka i doprvaka; 26 puta članovi "Goranke" nastupili su na prvenstvima Europe i svijeta (Barbara Rački, Bruno Juranić, Tihana Lisac, Andrea Starčević, Tomislav Brenc, Domagoj Grgurić, Lora Kukić te kao trener Hrvoje Jurković); seniorski uzrasti imaju osam nastupa u prvoj šahovskoj ligi i 18 plasmana u završnicu Kupa Hrvatske, žene su 23 puta nastupile u prvoj hrvatskoj šahovskoj ligi (22 puta "Goranka", jednom Šah škola "Goranka"), juniori imaju 12 nastupa u prvoligaškoj konkurenciji, a kadeti i kadetkinje po šest puta. Također, posebno ističe prof. Jurković, ekipe kadeta i juniora "Goranke" sudjelovale su na mnogobrojnim natjecanjima i osvajale brojna odličja u Austriji, Češkoj i Poljskoj afirmirajući županijsko i hrvatsko šahovsko stvaralaštvo.

Rijeka

"Uredno vezane" Jadranke Herak, 2. nagrada

Petu godinu za redom Zajednica sportova Primorsko-goranske županije u suradnji s Fotoklubom Rijeka organizira natječaj na temu sporta. Ove godine sudjelovalo je 28 autora s 242 fotografije, a 51 fotografija 21 autora odabrana je za izložbu u riječkoj Filodramatici

Odlučujući trenutak 2013.

Nagrađeni Sanjin Vodopić, Silvano Ježina, Jadranka Herak, Vedran Karuza, Vedran Vukoja na izložbi sportske fotografije "Odlučujući trenutak 2013." (foto Damir Škomrlj)

Vedran Karuza, Jadranka Herak i Vedran Vukoja laureati su ovogodišnjeg fotografskog natječaja "Odlučujući trenutak" na temu sporta u Primorsko-goranskoj županiji, što ga petu godinu za redom organizira Zajednica sportova Primorsko-goranske županije u suradnji s Fotoklubom Rijeka. Na natječaju je sudjelovalo 28 autora s 242 fotografije, a 51 fotografija 21 autora odabrana je za izložbu u riječkoj Filodramatici.

Na značenje projekta kojemu je cilj istaknuti posebne vrijednosti sporta i njegovih neponovljivih trenutaka, te raznolikost sportova u našoj županiji na otvorenju izložbe osvrnuli su se predsjednik Zajednice sportova PGŽ Slobodana Gračaković i župan Zlatko Komadina. Prema njihovim riječima, imamo izvrsne sportaše i klubove, fotoreportere i fotografe, a ljubav prema sportu i slici ovdje se spajaju. No, kako sporta nema bez navijačke podrške ove godine uvedena je i kategorija "Navijači" s kojom je proširen spektar fotografskih motiva i sadržaj izložbe, na čije se dosege osvrnuo predsjednik Fotokluba Rijeka Borislav Božić koji je bio predsjednik žirija na natječaju, a potpisuje i tekst u katalogu.

- Pet godina je prošlo od organiziranja prve izložbe fotografija na temu sporta u Primorsko-goranskoj županiji. Štošta se promijenilo u ovom vremenu od pet godina. Tada rođeni mališani već su sada na treninzima mažoretkinja, plivača, trkača, gimnastičara. Te djevojčice ili dječaci,

Prvonaagrađeni rad Vedrana Karuze - Judo 01

ako nisu na vježbalištima da postanu budući sportaši, zasigurno u vrtićima ili kući znatizeljno rastavljaju i sastavljaju igračke i pripremaju se da postanu frizeri, mehaničari, liječnici, inženjeri, slikari, dizajneri, navijači, fotografi itd. Dakle, po logici i nuždi evolucije dolaze nove generacije, a na nama je odgovornost što ostavljamo njima koji nas sustižu i zamjenjuju, rekao je Božić.

Prosudbeno povjerenstvu radilo je u sastavu: Valerij Jurešić, pročelnik Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ, Tamara Jelušić, Hypo Alpe Adria Bank, Nikola Kurti, Foto Kurti, Darko Ivošević, glavni tajnik ZS PGŽ (članovi) te predsjednik Borislav Božić, prof., Fotoklub "Rijeka" i administrativna podrška Barbara Tunjko.

Vedran Karuza dobio je prvu nagradu za fotografiju "Judo 01" koja prikazuje sraz dviju judašica u grču, nemoć obrane jedne i snagu volje za pobjedom druge. Jadranka Herak dobila je drugu nagradu za fotografiju "Uredno vezane" koja prikazuje niz jedrilica u napetom iščekivanju znaka za start nakon kojega kreću u bespoštednu borbu. Treću nagradu dobio je Vedran Vukoja za rad "Gimnastičarka na Korzu IV" koja prikazuje

"Gimnastičarka na Korzu" Vedrana Vukoje, 3. nagrada

Obrazloženje žirija

Nagrada u kategoriji navijači - "Krepat ma ne molat" Sanjina Vodopića

Vedran Karuza, prvonagrađeni je autor za fotografiju **Judo 01**. Slobodni rez fotografije naglašava pravolinijsko kretanje oslobođene energije završnog dijela borbe. Sraz dviju judašica u grču, nemoć obrane jedne i snaga volje za pobjedom druge. Autor je prepoznao pravi trenutak borbe i načinio je snimak. To je trenutak u ovom sportu, trenutak kada se jedan natjecatelj zadnjim snagama bori i pita hoće li izdržati ili će izgubiti, a drugi ulaže krajnji napor i u zagonetki je koliko mu još snage treba (nema je više) da pobijedi. Ili je pitanje: „Pa koliko možeš izdržati?“

Drugu nagradu dobiva Jadranka Herak za fotografiju **Uredno vezane**. Na prvi pogled ova fotografija nema ništa što se očekuje od sportskog natjecanja. U snimkama na ovu temu očekuje se niz turbulentnih i dinamičnih situacija. Ova je fotografija u kompozicijskoj strukturi matematički hladno proračunata: uredna, posložena, idealno stanje stvari. No, to je privid. U unutrašnjoj mjeri ove fotografije leži ideal rimske kohorte koju moć discipline drži strogo postrojenu, a na znak kreće u bespoštednu borbu. Ova snaga reda i geometrije stvara napetost u osluškivanju pucnja za start, osluškivanju šuma vjetra, glasa skipera i posade. Evo sad će... Jadranka razumije unutrašnji prostor fotografske slike.

Treću nagradu zaslužio je Vedran Vukoja za fotografiju **Gimnastičarka na Korzu IV**. Fotografija je rađena u duhu provjerene estetike, u ravnoteži elemenata gradnje prostora. Mlada skakačica lebdi zrakom, a njena je sjena već prizemljena na strunjači. Ova korespondencija stvarnog i iluzije, ukvirena gradom i gledateljima, daje fotografiji uravnoteženost i stabilnost.

Autor je znalački, poslije snimanja, pristupio obradi i uređivanju konačnog izgleda te scene.

"Plavo-bijeli geni" Silvana Ježine - nagrada u kategoriji navijači

mladu skakačicu koja lebdi zrakom, a njena je sjena već prizemljena na strunjači.

U kategoriji "Navijači" Sanjin Vodopić nagrađen je za fotografiju "Krepat ma ne molat", Silvano Ježina za fotografiju "Plavo bijeli geni", a Martina Linić za fotografiju "Krivi gol" kao najbolji mladi autor u ovoj skupini. Nagradu najboljem mladom autoru do 21. godine starosti žiri je dodijelio Lauri Roman za crnobijelu fotografiju "Skok", a posebna pohvala za promicanje etičnosti dodijeljena je Roniju Brmalju za fotografije "Pozdrav" i "Rukovanje". Pohvale su dobili Arsen Miletić za fotografiju "Među nogama", Damir Škomrlj za fotografiju "Biciklizam", Dinko Neskusil za fotografiju "Alpe Adria Jet Ski Tours 2013 – Crikvenica – Start", Gordana Ivičić za fotografiju "U letu" i Saša Žic za fotografiju "Hokej na ledu".

Posebno priznanje dodijeljeno je desetogodišnjoj Mateji Jurčić kao najmlađoj sudionici natječaja koja je snimala svoju majku atletičarku koju vjerno prati na borilištima.

D. Ogurlić

Lauri Roman pripala je nagrada za najboljeg mladog autora za fotografiju "Skok"

Martina Linić: "Krivi gol"

AUTOR: ANTRAKS	CENTRALNI MAUZOLEJ NA KOZALI	ODREĐIVANJE TOČNOG POLOŽAJA POODVODNOG OBJEKTA	DUBROVAČKI KANTAUTOR ("JUBI SAN VASU CER")	NATRKRIVEN OTVORENI PROSTOR NASLONJEN NA ZGRADU	SEDMI MJESEC ŽIDOVSKOG KALENDARA	SLAVNI BRAZILSKI NOGOMETAŠ	ITRIJU	PRVA KNJIGA J. R. R. TOLKIENA (AKTUALNI KINO HIT)	PROSTORUJA SOBA	"UNITED ARTISTS"	"SONY PICTURES CLASSIC"	OLUJA KOJA JE POHARALA RIJEKU	SLIKAR IVEKOVIĆ	IZBORNIK HRVATSKE NOGOMETNE REPREZENTACIJE
SLAVNA AM. PJEVAČICA I GLUMICA ("TJELOHRA-NITELJ")														
BASTARD, KRIZANAC							ISPUCATI STRJELU "LIBERTY HIGH SCHOOL"							
AMERIČKI GLUMAC ("BITKA ZA PACIFIK")										ENGLJSKI POMORAC I ISTRAŽIVAČ, JAMES "ARMY NAVY"				
VLADAVINA TROJICE											DONJI DIO POSUDE STUBIŠTE PREMA KOZALI			
GEOLOŠKO RAZDOBLJE, DIO STARIJEG TERCIJARA						KNJIŽEVNIK VRAZ							KALU TURSKI NOG. KLUB POD ROBERTOM MANCINIJE	
NAZIV DVAJU BRDA NA OTOKU KRKU, VELI I MALI										"OSCAROM" NAGRAĐEN FILM BENA AFFLECKA				
"END OF JOB"				BILIJARSKI STAP						"LITRA"		"ANTI-VIRUS" RAZDOBLJE PREDVIĐENO ZA SJEČU DRVA U ŠUMI		
DUGO-UZLAZNI NAGLASAK										SPORTSKI TV-KOMEN-TATOR, ŽELJKO				
MOMČINA, LAF (ŽARG.)										NADIMAK SLIKARA ZLATKA KAUZLARICA				
	OSVIT ZORE PRIVREMENO PREBIVATI NA OTVORENOM, LOGOROVATI									ORUŽANI SUKOB VELIKIH RAZMJERA				GROBLJE KUĆNIH LJUBIMACA
POLETARAC "HAJDUKA"						SPORTSKA DVORANA, DINKO				EPONIM ITALIJE				
ANA JELUŠIĆ			RIMSKI: 50 RIJEČKO GRADSKO GROBLJE							"JUG"		SVEN USIĆ PEČNICA (NJEM.)		
GLAVNI GRAD AZERBAJ-DŽANA						MJERA ZA ZEMLJIŠTE	OKVIR SLIKE	ZIMSKA PADALINA	HIT ZLATKA PEJAKOVIĆA	"KELVIN"	MJERA ZA PAPIR OSJETI			
KISIK		NOVINARKA KULTURE NA HTV-U GLAS, VIJEST (TURC.)											MAKEDON-SKO KOLO HRVATSKI SLIKAR, IZVOR	
UNIŠTAVANJE RUSENIJE										SLUJE NA JEDNO OKO KRONJA, KORENJE				
NORVEŠKI KNJIŽEVNIK I FILOLOG, ANDREAS AASEN						NAJMANJI PLANET SUNCEVA SUSTAVA NIKAL						"YOUNG ISRAEL" SELENIJ		
OTOPljena KOVINA								SUOSNIVAČ "MICRO-SOFTA", BILL BELGIJA					SLOVO S CRTICOM "RADIJUS"	
NAPUSTITI PROSTORUJU, IZICI								BOLEST UZROKOVANA POMANJKA-NJEM VITAMINA B1						

Ča je ča, reći ću van ja

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Inajpovršniji pratitelji glazbenih iznjanja na ovim prostorima čuli su za Milku Čakarun-Lenac, pjevačicu koja je svojedobno nizala hit za hitom. U svojoj pjevačkoj karijeri bila je najpoznatija po nastupima na MIK-u sedamdesetih godina, kad je i dvaput pobijedila, 1976. godine s "Neverom s Kvarnera", a dvije godine kasnije u duetu s Aldom Galeazzijem s pjesmom "Ča smo mi". Bila je solistica, ali i članica nekoliko grupa, među kojima je najupečatljiviji dojam ostavila u riječkoj grupi 777. Pokretač je i organizator novog MIK-a početkom devedesetih godina, kasnije je obnovila i festival Melodije Kvarnera, a potom je pokrenula dječje festivale Novi glasi te Kvarnerić na kojemu s vlastitim pjesmama na lokalnim dijalektima nastupaju djeca osnovnih škola Primorsko-goranske županije i koji traje i danas. Sama kaže da voli takav dinamičan život i da ne bi ništa promijenila u njemu, da bi sve ove godine ponovila takve kakve jesu. Nedavno se vratila pjevanju, povratak na glazbenu scenu obilježila je u dvorani HKD-a 19. lipnja 2012. godine, koncertom nazvanim "Ča je ča, reći ću van ja", prema njezinom vjerojatno najvećem hitu.

1 KAKVE SU BILE EMOCIJE KAD STE NAKON GOTOVO TRI DESETLJEĆA STANKE STUPILI NA SCENU? KAKO JE UOPĆE DOŠLO DO IDEJE I KASNIJE REALIZACIJE KONCERTA?

– Sve je počelo čisto slučajno na jednom razgovoru s Marijom Trinajstić i Sašom Valenčićem, članovima stručnog žirija Kvarnerića. Marija me je uvjeravala da bih još mogla pjevati, da je šteta što sam tako naprasno prekinula pjevačku karijeru. Tijekom tog susreta javili su se preko Skypea iz Houstona moja kći i unučica i uključili se s nama u razgovor. Nakon par dana javila mi se Marija, da je napisala jednu pjesmu, oduševljena susretom s mojom obitelji iz Amerike. Ja sam čitala taj tekst, ali ga nisam mogla nikako pročitati do kraja, stalno sam plakala. Poslala sam tekst Saši da ga on pogleda, a on mi se javlja da i on stalno plače dok ga čita. Onda mi je bilo jasno da je tekst odličan, kad nisam samo ja plakala nad njim. I za tri dana on je meni poslao pjesmu, ja sam popila dvije tablete za smirenje da mogu to otpjevati do kraja da ne zaplačem i kod njega u studiju smo to snimili. S tom pjesmom, "Se bin dala", nastupila sam prvi put nakon 27 godina, 2011. godine na Čansonfestu, i osvojila tri nagrade, među kojima i onu za najbolju interpretaciju. Saša me onda nagovarao da ne stanem na tome, neka napravim CD, ali meni se baš nije ulazilo u sve to...

No, ipak smo odlučili napraviti taj CD i s njim promotivni koncert. Sve sam najviše financirala sama jer nisam imala obraza kucati ljudima na vrata i pitati ih novac za sebe kad su mi prije toga već bili davali za sve drugo. Kad bi me ljudi inače vidjeli na vratima, pitali bi me za koga trebam novac, da li za neki festival, za Oldtimer klub Rijeka čiji sam osnivač bila 1996. godine ili za Županijski odbor Crvenog križa u kojem sam također bila aktivna. Ali kad sam trebala naći sponzore za sebe, za svoj koncert i za svoj CD, nisam dobila ništa. Jedva smo dobili termin u HKD-u, i to istog dana kad je bilo otvaranje Riječkih ljetnih noći. Zato smo morali krenuti ranije popodne, iako je bila užasna vrućina. Dvorana je bila ispunjena najviše mojim poznanicima i prijateljima, cijela obitelj je bila na okupu u prvom redu, s troje unučadi, od kojih se najmlađi Roko rodio dva mjeseca ranije. Bila sam tog dana sretna kao mali praščić...

2 NAKON IZDANOG CD-a I POVRA-TNIČKOG KONCERTA, I DALJE REDOVITO NASTUPATE NA ČANSONFESTU. JESTE LI SADA PROMIJENILI MIŠLJENJE I ODLUČILI AKTIVNIJE NASTAVITI KARIJERU?

– Mislim da ću nastupati samo povremeno, nisam previše zagrizla u to da se skroz vratim. A i nisam pjevač koji će pjevati bilo što, meni pjesma mora odgovarati, da je mogu otpjevati iz duše. Neki autori su mi slali pjesme za Čansonfest, ali nisam ih mogla prihvatiti jer mi nisu legle. I ubuduće neću ništa raditi samo da bih radila nego ću raditi samo ono što se meni sviđa. No, činjenica je da sam se ipak vratila na scenu, nastupila sam nekoliko puta i na zlobinskoj Jabuci, Alen Polić me je zvao zadnje dvije godine, jako sam zadovoljna tim festivalom. Alen je s druge strane voditelj Kvarnerića, zajedno s Lenom Stoilković koja ga vodi od početka, opet smo našli odličan tandem koji se slaže za bini. Ne mislim tu stati, nastupat ću i dalje na festivalima u okolici, a rado bih se odazvala i na neke humanitarne koncerte ako me pozovu.

3 ZAŠTO JE DOŠLO DO PREKIDA VAŠE PJEVAČKE KARIJERE, SREDINOM OSAMDESETIH GODINA, KAD STE TADA BILI NA VRHUNCU POPULARNOSTI?

– Imala sam zapaženu solističku karijeru, koju sam već početkom osamdesetih godina željela napustiti i posvetiti se pjevanju u mjuziklima u kazalištu, čak sam bila primljena na audiciji za "Kiss me Kate". No, onda mi je Mirko Sertić ponudio da uđem u "sedmice", oni su ranije bili moja pratnja. Jako dobro smo se svi zajedno slagali i to je bio lijepi period mog života. Mislim da je moj dolazak u "sedmice" napravio preokret u grupi, moj glas i glas Ire Kraljić su se fantastično slagali, bio je to odličan spoj mojeg tamnog i njezinog svijetlog glasa, najbolja pjevačka kombinacija "sedmica" do tada. U "sedmicama" sam bila do 1984. godine, kada sam prestala pjevati. Nekoliko godina sam bila u gostitelj, otvorila sam konobu "Nad Rečinon" na Orehovici, a početkom devedesetih sam ušla u organizacijski odbor Svetog Vida i tu sam napravila retrospektivu MIK-a 1991. godine, a 1992. godine retrospektivu "sedmica".

4 PODSJEĆANJE NA MIK-ove ZLATNE GODINE OSTALO JE SVIMA UPEČATLJIVO, TAKO DA STE USKORO OBNOVILI TAJ FESTIVAL NAKON SEDAM GODINA STANKE?

– Pozvao me tadašnji gradonačelnik Slavko Linić i rekao da puno ljudi zove zašto se festival ne bi obnovio, svi su željeli čuti domaću besedu. Meni nije bio problem raditi, samo sam zahtijevala da dobijem potporu od Grada, pogotovo financijsku. Napravila sam plan, razmislila koga bi se moglo uključiti u organizaciju, pa sam tako išla do Andreja Baše koji je imao svoj studio, zvala sam Mirka Cetinskog, smatrajući da bi on mogao pozvati pjevače iz Istre i pomoći organizirati gostovanja MIK-a u Istri. Što se tiče vođenja financija, dobila sam preporuku za Ina Mirkovića. Smatrali smo da bi bilo bolje da se ne oslanjamo na gradski proračun nego na sponzore, pa smo MIK oformili kao društvo s ograničenom odgovornošću, a ne kao udrugu jer smo vjerovali da možemo biti profitabilni. Ja sam bila direktor festivala, ostali su bili članovi upravnog odbora, zaista smo se jako trudili da ponovo MIK postavimo na scenu 1993. godine. Nakon nekoliko godina pojavila su se neslaganja među čelnim ljudima, neki su financijsku dobit počeli stavljati ispred kvalitete festivala, a ja sam smatrala da bismo trebali koristiti i više studija za snimanje. U međuvremenu sam imala i zdravstvenih problema te sam izašla iz organizacije.

Poznata pjevačica pokretač je i organizator novog MIK-a početkom devedesetih godina, kasnije je obnovila i festival Melodije Kvarnera, a potom je pokrenula dječje festivale Novi glasi te Kvarnerić na kojemu s vlastitim pjesmama na lokalnim dijalektima nastupaju djeca osnovnih škola Primorsko-goranske županije i koji traje i danas

5 ONDA STE 2001. GODINE POKRENULI DRUGI FESTIVAL, MELODIJE KVARNERA, A GODINU IZA TOGA DJEČJI FESTIVAL KVARNERIĆ?

– Želja mi je bila da djeca nauče kako se pišu pjesme, kako se komponira, da ne bude zarada u prvom planu. U sklopu MIK-a nisam uspjela pokrenuti takav festival, s Mikićem nisam bila zadovoljna. A Mikić je Baša bio preselio u Ameriku, želio je tamo preseliti i MIK budući da je pronašao financijsku podlogu za organizaciju. No, to bi značilo da bi se MIK ugasio ovdje, nakon 2000. godine. Zato su mene bili zvali u Gradsko poglavarstvo i tražili od mene da opet pokrenem MIK. Međutim, ja za putujući festival nisam bila zainteresirana, najviše zbog narušenog zdravlja, nego sam na inicijativu Ace Petrovića ponovo pokrenula Melodije Kvarnera, festival koji se u šezdesetim godinama održavao prije MIK-a. MIK je pokrenut tek 1969. godine i nije nasljednik Melodija Kvarnera, kako se danas govori, to su dva konceptijski različita festivala. U obnovljenim Melodijama Kvarnera su uz mene još bili Aco Petrović, pokojni Đuza Stoilković, Mario Battifiaca, Jadranka Čubrčić iz HGU-a... Ljudi su točno osjetili da je to neki drugi festival, bile su na njemu tako dobre pjesme, fenomenalne kvalitete, čakavština u modernom ruhu. No, nisam odustala od dječjeg festivala, pa sam uz pomoć Grada pokrenula Kvarnerić.

Kvarnerić je ostao, uz veliku podršku Primorsko-goranske županije od prvoga dana, moram naglasiti da bez Županije ne bi bilo tog festivala. U svakoj školi, pogotovo u Gorskom kotaru, vrata su nam otvorena kad kažem da nam je generalni pokrovitelj Županija. Znamo da će Županija cijeniti tu školu koja sudjeluje na Kvarneriću. Kvarnerić nije samo čakavština, Kvarnerić njeguje lokalne dijalekte, s područja s kojeg je pojedina škola koja sudjeluje na festivalu, pa čak i različite dijalekte u gradu Rijeci.

Mošćenice

Restoran Perun
Mošćenice bb,
51417,
Mošćenička Draga
Tel. 051/737-515

Restoran Perun u Mošćenicama smjestio se na poziciju na padini Učke s koje se pruža fantastičan pogled na drašku obalu položenu točno ispod njega, kvarnerske otoke Krk i Cres koji svjetlucaju u plavoj izmaglici, te Gorski kotar i početak Velebita koji obrubljuju morski horizont

Ravioli sa pršutom i začinskim biljem

Ravioli se skuha u vreloj vodi. Na putru se poprži začinsko bilje – vlasac, majčina dušica, origano – doda pršut i polije temeljcem. Doda se malo soli i papra, i nakon toga u umak se dodaju i ravioli kako bi se bolje sljubili s umakom. Poslužuje se dekorirano grančicama svježih začina.

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Poput vrhovnog božanstva iz slavenske mitologije po kojem je dobio ime, restoran Perun u Mošćenicama zauzeo je istaknuto mjesto na učarskim obroncima, i smjestio se na poziciju na samoj padini, s koje se pruža fantastičan pogled na drašku obalu položenu točno ispod njega, kvarnerske otoke Krk i Cres koji svjetlucaju u plavoj izmaglici, te Gorski kotar i početak Velebita koji obrubljuju morski horizont.

- Osim zbog gastronomskih i enoloških užitaka, gosti nam često dolaze i kako bi uživali u ovom spektakularnom pogledu na cijeli Kvarner i Gorski kotar, i tijekom ljetnih mjeseci, kada je lijepo vrijeme, terasa je uvijek puna ljudi koji se dive toj vizuri, kaže vlasnik restorana Perun Siniša Stipanić.

Prednost restorana je veliki kapacitet gostiju koje može primiti

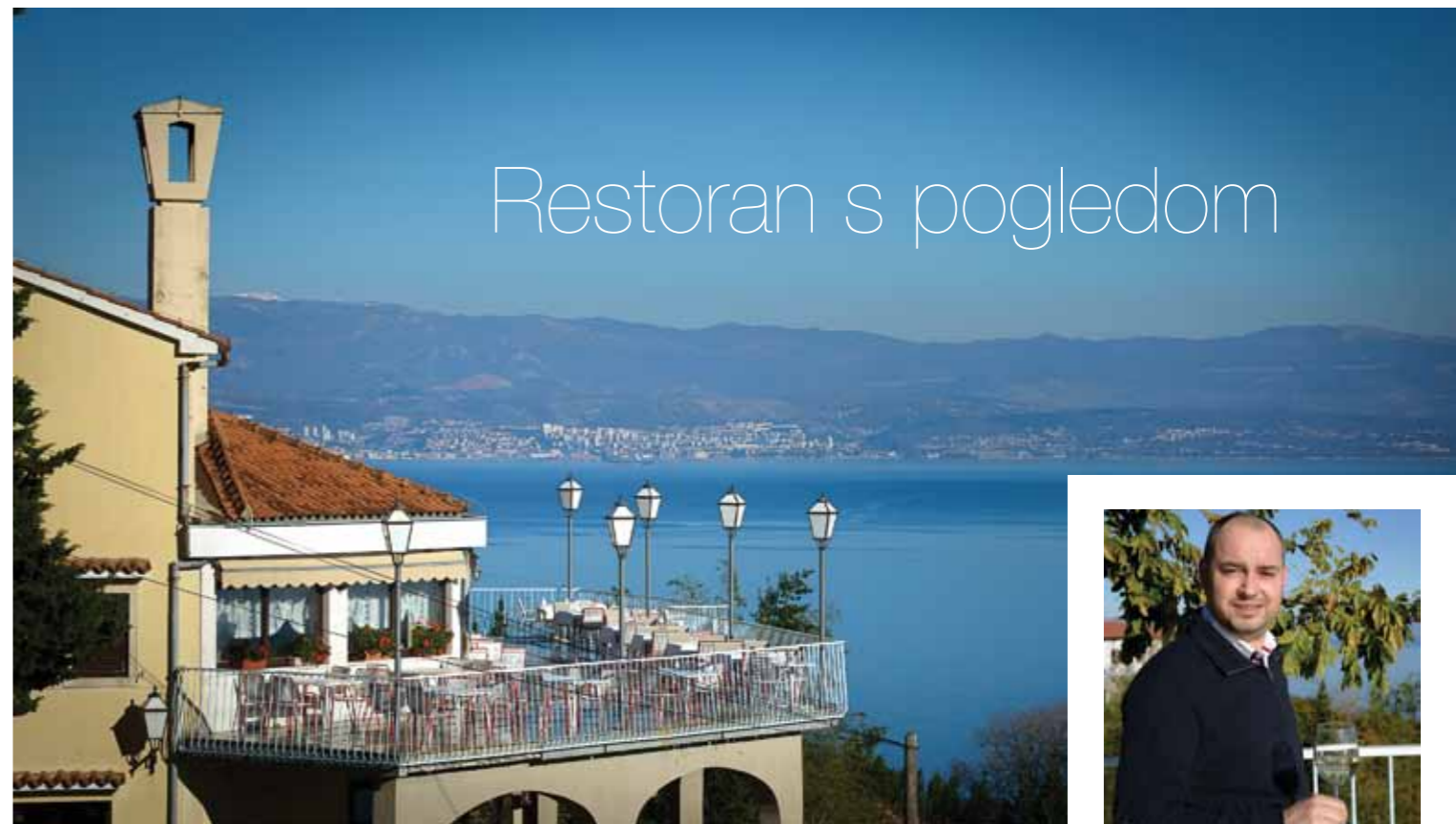

Perun - vrhovno božanstvo iz slavenske mitologije

Smješten točno na razmeđu između “plavog” i “zelenog” krajolika, na mjestu gdje se miješaju mošusni mirisi šume i zrak bogat morskou soli, ovaj je mošćenički restoran upravo na ovoj dihotomiji izgradio svoju ponudu u kojoj su zastupljeni i mesni i riblji specijaliteti.

“Tajni sastojci” – začini iz vlastitog vrta

- Perun je oduvijek poznat po svom tatarskom bifteku, koji se ovdje kao na još tek nekoliko mjesta spravlja za stolom, pred gostima. No, osim toga, ljudi vole do nas doći i zbog svježih ribe

Restoran s pogledom

Često kažemo da onaj tko jednom prođe kroz naša vrata, uvijek se poželi vratiti - Siniša Stipanić

Orada u umaku od kapara i bijelog vina

Umak se radi od kapara, koji se prvo poprže na maslinovom ulju, nakon čega se dodaju narezani pomidori i tikvice, da se ublaži gorčina kopra. Takav umak zalije se bijelim vinom i doda riblji temeljac, i malo vrhnja kako bi se umak bolje spojio. Riba se minimalno tretira, samo se okrene na žaru da se zapeče. Kao prilog se poslužuje krumpir s ružmarinom, spravljen na maslinovom ulju.

S terase “Peruna” pruža se spektakularan pogled na cijeli Kvarner

nudimo jela sa šparogama kao što su juha od šparoga, rižoto sa šparogama i škampima, biftek ili file grdobine u umaku od šparoga i razne fritaje. Ljeti imamo bogatu ponudu ribljih jela, a na jesen razna jela od vrganja i drugih gljiva. Radimo i vlastite slastice kao što su rolada od maruna u jesen, čokoladni mousse ili krostata od marelica i suhih smokava. Naša enološka priča usmjerena je na vina iz regije, pa su nam kućna vina istarska malvazija i cabernet sauvignon iz Istre, a od butelja imamo velik izbor iz svih hrvatskih regija – od krčke žlahtine preko slavonske graševine do dalmatinskih vina, objašnjava Stipanić.

Gosti se vraćaju zbog pogleda, škampi, tatarskog bifteka...

Mošćenički Perun je restoran duge tradicije, koji kao restoran posluje od 1984. godine, ali prije nego što je uređen kao restoran, na njegovom je mjestu još otprije Drugog svjetskog rata djelovala popularna lokalna oštarija. S vremenom je postao i središte društvenog života čitavog područja, pa se u njemu često održavaju važna javna događanja, ali i obiteljska slavlja poput krstinki ili vjenčanja. Prednost pri tome je i velik kapacitet gostiju koji restoran može primiti, jer raspolaže sa stotinom mjesta u zatvorenom i oko 130 mjesta na velikoj i atraktivnoj terasi.

- Naša klijentela doista je raznolika. Prevladavaju uglavnom strani gosti, ali i domaći ljudi koji cijene kvalitetnu gastronomsku i enološku ponudu, kao i toplu i domaćinsku atmosferu kojom restoran odiše. Imamo velik broj stalnih gostiju, pa često kažemo da onaj tko jednom prođe kroz naša vrata, uvijek se poželi vratiti. Poznajemo i ukus naših

koju kupujemo od lokalnih ribara i kvarnerskog škampa, koji nam odlično idu, pogotovo u ljetnom periodu. Ono na čemu inzistiramo su svježije namirnice lokalnog podrijetla i primorska kuhinja prilagođena sezoni, dok su “tajni sastojci” naših jela – začini koje uzgajamo u vlastitom vrtu pokraj restorana. Ta svježina začina poput majčine dušice, ružmarina, vlasca ili kadulje, kojima obogaćujemo naša jela osigurava im jedinstven i autentičan okus, govori Stipanić.

Njegove riječi potvrđuje i meni na kojem se mogu naći specijaliteti kao što su ravioli s pršutom i majčinom dušicom, fuži s tartufima, biftek u umaku od suhih šljiva, file od plemenite ribe u umaku od bijelog vina i kapara s povrćem i začinskim biljem, lignje punjene s pršutom, sirom i koromačom...

- Namirnice biramo sezonski. Na proljeće

Županijski upravni odjeli:

Ured Županije
Adamićeva 10/IV, Rijeka
T ++385 51 351-612 • F ++385 51 351 613
E: ured.zupanije@pgz.hr, skupstina@pgz.hr
Pročelnik: Goran Petrc, prof.

Upravni odjel za proračun, financije i nabavu
Slogin kula 2/IV, Rijeka
T ++385 51 351-672 • F ++385 51 351-673
E: proraacun@pgz.hr, financije@pgz.hr
Pročelnik: Krešimir Parat, dipl.oec.

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
Riva 10/I, Rijeka
T: ++385 51 351-202 • F: ++385 51 351-203
E: graditeljstvo@pgz.hr
Pročelnica: doc.dr.sc. Koraljka Vahtar-Jurković

Upravni odjel za zdravstvo
Slogin kula 2/II, Rijeka
T ++385 51 351-922 • F ++385 51 351-923
E: zdravstvo@pgz.hr, socijalna.skrb@pgz.hr
Pročelnica: doc.dr.sc. Đulija Malatestinić

Upravni odjel za odgoj i obrazovanje
Slogin kula 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351-882 • F: ++385 51 351-883
E: obrazovanje@pgz.hr
Pročelnica: mr. sc. Edita Stilin

Upravni odjel za gospodarenjem imovinom i opće poslove
Slogin kula 2/IV, Rijeka
T: ++385 51 351-822 • F: ++385 51 351-803
Pročelnica: Branka Ivandić, dipl.iur.

Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze
Slogin kula 2/VI, Rijeka
T: ++385 51 351-952 • F: ++385 51 351-953
E: pomorstvo@pgz.hr
Pročelnica: Nada Milošević, dipl.iur.

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i ruralni razvoj
Slogin kula 2/II, Rijeka
T: ++385 51 351-260 • F: ++385 51 351-263
E: gospodarstvo@pgz.hr
Pročelnik: Gerhard Lempl, dipl.ing.

Upravni odjel za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima
Adamićeva 10/III, Rijeka
T: ++385 51 351-900 • F: ++385 51 351-909
E: razvoj@pgz.hr
Pročelnik: doc.dr.sc. Ljudevit Krpan

Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade
Slogin kula 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351-922 • F: ++385 51 351-935
E: socijalna.skrb@pgz.hr
Pročelnica: Dragica Marač, mag.psych.

Upravni odjel za za kulturu, sport i tehničku kulturu
Slogin kula 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351-882 • F: ++385 51 351-802
E: kultura@pgz.hr, sport@pgz.hr
Pročelnik: Valerij Jurešić, prof.

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja
Muzejski trg 1, 51000 Rijeka
Ravnateljica:
Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51 213-578, 335-772
F: ++385 51 213-578
pomorski-povijesni-muzej@ri.htnet.hr

Prirodoslovni muzej Rijeka
Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
Ravnateljica:
dr.sc. Željka Modrić Surina
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
info@prirodoslovni.com
www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov
Ronjgi 1, 51516 Viškovo
Ravnatelj: Darko Cargonja
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
ustanova@ri.t-com.hr
www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
Grivica 4, 51000 Rijeka
Ravnateljica: mr. sc. Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
info@ju-priroda.hr
www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
Splitska 2/II, Rijeka
Ravnatelj:
prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T: ++385 51 351 772
F: ++385 51 212 436
zavod@pgz.hr
www.zavod.pgz.hr

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 32. BROJA ZIP-A

(pristiglo 596 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večera za dvije osobe u konobi „Montagna“ u Starom Lazu
Valnea Kršanac
Šmogorska cesta 45
51 211 Matulji

Natalija Remčić
Japlenički put
51 512 Njivice
Branka Perušić
Turkovićeve 1
51 262 Kraljevica

Poklon bon za kupnju eko-proizvoda u zadrugi „Zeleno i plavo“
Judita Sertić (Bošković)
Vjenceslava Novaka 9
51 000 Rijeka

Marta Serić
Pešćinica 11
51 213 Jurdani
Henrika Česan
Čandekova 35a
51 000 Rijeka

Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“
Tina Bošković
Vjenceslava Novaka 9
51 000 Rijeka
Branko Petranović
Krešimira IV-48
51 300 Delnice
Nada Šain
Bana Josipa Jelačića 13b
22 000 Šibenik

Foto-monografija Ivica Tomića „Rijeka svijeta bez photoshopa“
Dubravka Češljar
Sveta Jelena, Barci 13
51 417 Mošćen. Draga

Rješenja traženih pojmova i vašu adresu (najjeftinije na dopisnici), pošaljite (ili osobno donesite) do 6. ožujka 2014. g na adresu:
Primorsko-goranska županija, Magazin „Zeleno i plavo“ (za nagradnu križaljku), Adamićeva 10, 51000 Rijeka
Izvlačenje dobitnika bit će 6. ožujka 2014. g na Kanalu RI u emisiji „Od mora do gorja – Županijske teme“, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:
Sjedište NP Risnjak: CRNI LUG; mjestašce uz izvor Kupe: RAZLOGE; poučna staza NP Risnjak: LESKA; zaštićena europska zvijer: RIS; planinarski dom: SNUJEŽNIK; velika hrvatska rijeka: KUPA

Nagrade za točne odgovore iz ove križaljke
3 ručka/večere za dvije osobe u restoranu „Perun“ u Mošćenicama
3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadrugi „Zeleno i plavo“
3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“
3 foto-monografije Ivica Tomića „Rijeka svijeta bez photoshopa“
3 knjige Borivoja Dovnikovića „Karikature“
3 knjige Drage Kraljevića „Istranin u Rimu“
3 knjiga čakavske poezije „Duša zdola kamika“
10 kompleta promidžbenih poklona PGŽ
10 CD festivala „Kvarnerić 2013“

Laura Šepić
Maria Špilera 1
51 000 Rijeka
Melchior Tibljaš
Creska 14
51 000 Rijeka

Knjiga „100 vodećih hrvatskih restorana i njihovi recepti“
Mladen Mihelčić
Sleme 2
51 316 Lokve
Bogdan Jerković
Dane Godine 7/II
51 000 Rijeka
Nikola Mudrovčić
Kralja Tomislava 43
51 250 Novi Vinodolski

Knjiga čakavske poezije „Duša zdola kamika“
Biserka Lončarić
Štale 27a
51 253 Bribir
Vida Grbac
Sveti Kuzam 32
51 223 Škrlevo
Nino Sertić
Vatroslava Lisinskog 4
51 000 Rijeka

Knjiga Ede Stojčića „Bajke za velike Hrvate“
Marija Grgurić
Marjana Vičića 10/IV
51 000 Rijeka
Sergio Zuclich
Osor 57
51 554 Nerezine
Milutin Kosanović
Franje Račkog 13
51 326 Vrbovsko

Komplet novogodišnjih promidžbenih poklona PGŽ
Nada Gallat
Franje Čandeka 36
51 000 Rijeka

Otto Mirth
Drage Gervaisa 22
51 000 Rijeka
Aldo Jezenčić
Narodne omladine 7
51 000 Rijeka

Ružica Svetić
Tihovac 2/X
51 000 Rijeka
Iris Udović
Kuzminački put 34
51 000 Rijeka

Sandra Duhović
Šetalište trinaeste divizije 63
51 000 Rijeka
Giulliana Vukušić
Milana Rastanbega 20
51 000 Rijeka

Ivanka Antonić
Gradac 47
51 000 Rijeka
Tatjana Rubčić
Radetići 7
51 211 Matulji

Marija Saršon
Saršoni 43
51 216 Viškovo

CD festivala „MIK 2013“
Mira Roberti
Omladinska 3
51 222 Bakar

Marija Zatezalo
Mire Radune Ban 12
51 000 Rijeka
Vincenza Popović
Saršoni 35
51 216 Viškovo

Tonči Šragalj
Grozđane 5
51 326 Vrbovsko
Vesna Orlić
Plavnička 6
51 521 Punat

Tekst: Dragan Ogurlić
Ilustracija: Vjekoslav Vojo Radoičić

Brižna mlikarica

Možda ste čuli za nekog Bunetu*, koji je nekada bio strah i treset brižnih mlikarica koje su dolazile na riječku placu prodati “belo mleko od crnih krav”. Kažu da je taj Buneta bio pravi napasnik, opak prema onome tko bi mu se zamjerio.

Jedanput je išla jedna grobnička mlikarica pod punim teretom u Rijeku, preko Valića i Grohova, i kad je došla u šumu, na osami je susrela jednog čovjeka, koji ju je pitao:

- Ča vas ni strah tuda samu hodit?
- Ni me strah - odgovorila je mlikarica - leh se bojim da se ne bin namerila na onega vraga.
- Na kega vraga?
- Na onega nesrećnega Bunetu ki ne da nijednemu mira.
- Njega se niš ne bojte - rekao je čovjek - aš su ga čera ćapali žandarmi, pak su ga pejali va Bakar va pržun.
- Uh, neka su ga, neka, baren će sada dobri judi počunut - rekla je mlikarica s olakšanjem.

Čovjek ju je čudno i zlobno gledao, kao da je proučava, i napokon je zamoli da mu iz grada donese 10 postolarskih čavlića i jednu zakovicu za džon od cipela.

- Ču van donest, ću, ale recite mi kamo? - pitala je mlikarica.
- Ja ću vas jušto tu čekat samo dojdite brzo - rekao je nepoznati čovjek.

U to vrijeme još se nigdje u Rijeci nisu prodavale “gomete”, nego samo čavlići i zakovice. Žena je kupila što joj je rečeno i oko podne vratila se istim putom kojim je i došla. Kad je prešla preko brijega u šumu, čekao ju je onaj čovjek, pa je pita:

- Ste prnesla?
- San, san, lipi moj, san!

Čovjek je sada najprije oslobodio mlikaricu tereta, a onda ju je svezao. Nije smjela vikati ni dozivati u pomoć. Onda ju je lijepo izuo, uzeo čavliće i na bose pete zabio joj postolarske potkove.

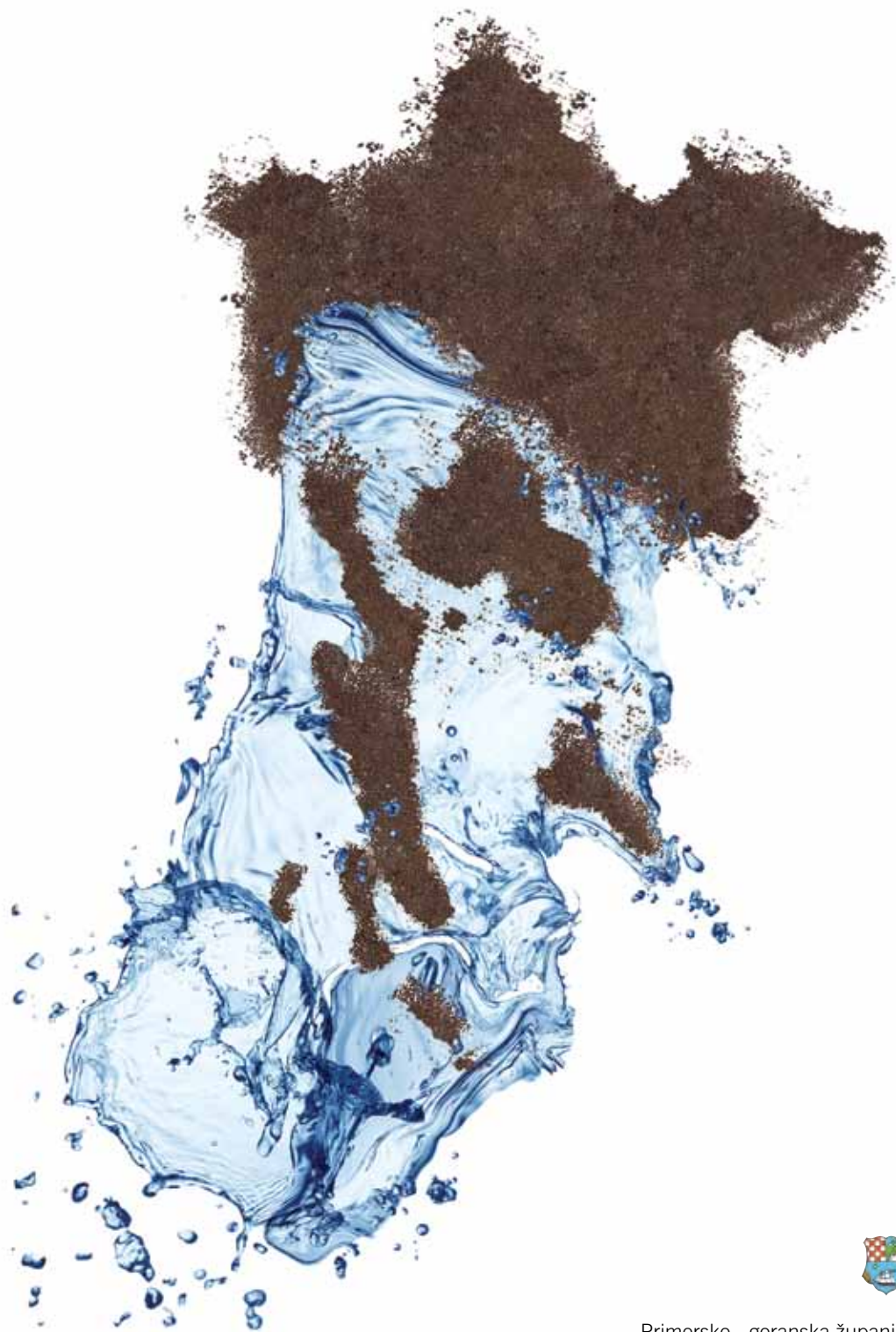
Brižna je stenjala od muke i boli, ali nije smjela vikati. Kad je bio gotov rekao joj je: “Sad hodi, pak reci juden da jih pozdravja Buneta, ki ti ne bi niš storil da ga nisi kjela.”

Žena se sva tresla od straha kad je čula da je to Buneta. Hodati nije mogla, a on se već izgubio u šumi. Kad su došli prvi prolaznici i našli je onako potkovanu i prikovanu, pitali su je tko joj je to učinio, ali ona nije htjela reći bojeći se da bi je Buneta i drugi put potkovao. Nije mogla doma dok nisu donijeli kliješta i izvadili joj čavliće i potkove.

* prema Ivi Grohovcu Riječaninu

3.588 km²

4.398,64 km²

Primorsko - goranska županija
Adamićeveva 10
HR - 51000 Rijeka

+385 51 351 600
info@pgz.hr
www.pgz.hr

primorsko
goranska
županija